

ALLEENSTAANDE OUDER .brussels

BRUSSELS PLAN TER ONDERSTEUNING
VAN EENOUDERGEZINNEN
JULI 2021

Inleiding

Waarom een plan voor eenoudergezinnen?

Het Brussels Hoofdstedelijk Gewest telt erg veel eenoudergezinnen. Er wonen immers bijna 65.000 eenoudergezinnen. De levensloop die leidt tot het alleenouderschap van deze gezinnen, is divers (scheiding, overlijden, partnergeweld enz.). Dat geldt ook voor hun situaties (sociale status, werkgelegenheid, gezondheid, leeftijd). Een opvallend feit is echter dat **aan het hoofd van deze gezinnen** in verreweg de meeste gevallen (86%)¹¹ **een vrouw** staat. Alleenouderschap is dus een gendergerelateerd fenomeen dat als zodanig moet worden opgevat. Niet alleen bestaat de overgrote meerderheid van de eenoudergezinnen uit een vrouw die een of meer kinderen alleen opvoedt, maar de problemen waarmee deze gezinnen te kampen hebben, zijn doordrongen van en worden versterkt door de bestaande genderongelijkheden in onze samenleving..

Daarom wordt in dit plan de vrouwelijke vorm genderneutraal gebruikt, dit wil zeggen dat soms de term 'alleenstaande moeders' wordt gebruikt in plaats van de term 'alleenstaande gezinnen', om zo de genderdimensie van de problematiek te benadrukken, temeer daar alleenstaande moeders en vaders niet noodzakelijkerwijs dezelfde moeilijkheden in dezelfde mate ondervinden. Deze terminologische keuze weerspiegelt dus een bewust engagement, dat uiteraard niet inhoudt dat alleenstaande vaders worden uitgesloten van de positieve maatregelen waartoe in het kader van dit plan ten behoeve van eenoudergezinnen wordt besloten. Wanneer wij in dit plan spreken over vrouwen, mannen, moeders of vaders, hebben wij het bovendien over mensen die zich als zodanig identificeren. Bij de voorbereiding en de opstelling van dit plan hebben wij bewust rekening gehouden met de bijzondere situatie van veel mensen die te lijden hebben onder een combinatie van discriminatiefactoren en die zich op het kruispunt van verschillende van deze factoren bevinden.

Deze eenoudergezinnen hebben met tal van moeilijkheden te kampen en dragen op hun eentje de volledige mentale, financiële en dagelijkse last van het huishouden, met inbegrip van de zorg voor de kinderen. Zij combineren dus op hun eentje werk, opleiding of het zoeken naar werk, de opvoeding van kinderen en de organisatie van het dagelijkse leven. In veel gevallen komen daar nog ook administratieve of gerechtelijke strubbelingen in verband met het belanden in een situatie van alleenouderschap en met de erkenning van hun rechten bovenop. Alleenstaande moeders lopen een groter armoederisico wegens een vermindering van hun inkomen als gevolg van de scheiding, de ongelijke verdeling tussen hen en hun ex-partner van de kosten voor de kinderen, de huisvestingskosten, en wegens de flexibiliteit en beschikbaarheid op de arbeidsmarkt, die worden bemoeilijkt doordat zij op hun eentje instaan voor de opvoeding van de kinderen. We mogen ook niet vergeten dat vrouwen bovendien vaker actief zijn in de meest onzekere en slechtst betaalde sectoren van onze economie.

In deze gezinnen moet één enkel inkomen alle behoeften van het huishouden dekken, wat de facto leidt tot beperkingen op vele gebieden: toegang tot huisvesting, gezondheidszorg, evenwichtige voeding, kinderopvang, sport, cultuur, vrije tijd, een gezonde omgeving, enz. De opeenstapeling van deze moeilijkheden verhoogt het risico op sociaal isolement of burn-out, met alle negatieve gevolgen van dien voor de gezondheid en de persoonlijke ontwikkeling van zowel de alleenstaande ouders als de kinderen.

1 Bron: <http://bisa.brussels/themas/bevolking/huishoudens>

Gezien deze zorgwekkende situatie heeft de Brusselse Regering zich er in de Gewestelijke Beleidsverklaring² toe verbonden een specifiek actieplan op te stellen voor eenoudergezinnen, en in het bijzonder voor alleenstaande vrouwen met kinderen, in overleg met de actoren van de verenigingssector die met deze gezinnen werken.

Een transversaal regionaal Plan

Het doel van dit actieplan is om op gecoördineerde en doeltreffende wijze tegemoet te komen aan de behoeften van eenoudergezinnen, en vooral dan van alleenstaande vrouwen met kinderen. De ambitie is om zoveel mogelijk gewestelijke hefboomen te activeren om innovatieve acties te ontwikkelen om deze gezinnen te helpen.

Dit Brusselse plan voor steun aan eenoudergezinnen werd uitgewerkt in nauwe samenwerking met alle betrokken ministers, staatssecretarissen en openbare diensten van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest. Deze transversale aanpak impliceert gedeelde verantwoordelijkheid en collectief ondersteunde investeringen.

Zo hebben Bernard Clerfayt, minister van het Brusselse Gewest belast met Werk en Beroepsopleiding, Digitalisering, de Plaatselijke Besturen, Alain Maron, minister van de COCOF en de GGC, belast met Gezondheid en welzijn, Barbara Trachte, minister-voorzitter van de Franse Gemeenschapscommissie, belast met Gezondheids promotie, Gezin en Gelijke Kansen en Nawal Ben Hamou, staatssecretaris van het Brusselse Gewest, belast met Gelijke Kansen en Huisvesting, de aanzet gegeven tot een transversale denkoefening over alleenouderschap, in samenwerking met het Observatorium voor gezondheid en welzijn en met de Economische en Sociale Raad (Brupartners), waarvan het initiatiefadvies heeft gediend als structuur voor de werkzaamheden.

Alleenouderschap: een bepaalde status op de kruising van gender, ouderschap en sociale situatie.

Enkele cijfers

In januari 2020 telde het Brussels Hoofdstedelijk Gewest 64.258 eenoudergezinnen op een totaal van 555.967 gezinnen met en zonder kinderen, wat neerkomt op bijna 12% van alle Brusselse gezinnen. Het aantal gezinnen met kinderen, alle situaties samen (gehuwd, samenwonend, alleenstaand) bedraagt 197.490. Er zijn dus 32,54% eenoudergezinnen onder alle Brusselse gezinnen met kinderen. Aan het hoofd van deze gezinnen staan 55.306 moeders, ten opzichte van 8.952 vaders. Er zijn met andere woorden 86,07% alleenstaande moeders in deze Brusselse gezinnen. Wat de kinderen betreft, groeien 106.958 Brusselse kinderen op in een eenoudergezin³.

Deze cijfers blijven vrij stabiel in de loop der jaren. Hoewel de cijfers voor de andere gewesten en buurlanden zoals Frankrijk⁴ niet veel verschillen, staat Brussel bovenaan de lijst wat het aantal eenoudergezinnen betreft - of bengelt het onderaan als je naar hun inkomen kijkt⁵.

2 «Het Brussels Gewest wordt gekenmerkt door een zeer groot aantal eenoudergezinnen (65.000), waarvan 86% bestaat uit alleenstaande vrouwen met kinderen. Deze vrouwen hebben een verhoogd armoederisico. Hun situatie moet specifieke aandacht krijgen vanwege de Regering, en dan vooral voor wat betreft de toegang tot plaatsen in een kinderdagverblijf, tot een betaalbare woning en tot mobiliteit. De Regering gaat samen met de associatieve sector een specifiek actieplan opstellen voor eenoudergezinnen, en dan meer bepaald voor alleenstaande vrouwen met kinderen.» Gewestelijke Beleidsverklaring, p. 40. <https://be.brussels/files-nl/over-het-gewest/de-gewestelijke-bevoegdheden/gemeenschappelijke-algemene-beleidsverklaring-van-de-brusselse-hoofdstedelijke-regering-en-het-verenigd-college-van-de-gemeenschappelijke-gemeenschapscommissie>

3 Bron: <http://bisa.brussels/themas/bevolking/huishoudens>

4 <https://drees.solidarites-sante.gouv.fr/IMG/pdf/er389.pdf>

5 <https://statbel.fgov.be/nl/themas/huishoudens/fiscale-inkomens>

Waar hebben we het concreet over?

Er bestaat geen eenduidige, precieze definitie van alleenouderschap, omdat de gezinssituaties zeer divers zijn en niet noodzakelijkerwijs onveranderlijk zijn in de tijd. Voor dit plan hebben we er echter voor gekozen om uit te gaan van de definitie die in 2013 is voorgesteld in de studie van het Technisch Platform Eenoudergezinnen, met name een situatie: «waar één ouder grotendeels zelf de financiële en educatieve verantwoordelijkheid draagt over het kind of de kinderen, ongeacht of er een recht bestaat op alimentatiegeld. Nieuw samengestelde gezinnen vallen dus niet onder deze definitie, noch gescheiden koppels die het ouderschap op een evenredige manier verdelen.»

Doorslaggevend is dus het feit dat het gezinshoofd alleen en voor het grootste deel de lasten van de kinderen (mentaal, financieel en affectief) op zich neemt.

Talrijke redenen kunnen leiden tot alleenouderschap. De situatie van alleenouderschap kan reeds bestaan bij de geboorte van het kind of kan zich later in het leven voordoen. In de overgrote meerderheid van de gevallen is deze situatie niet gepland. De meest voorkomende redenen voor alleenouderschap zijn: scheiding van tafel en bed/ echtscheiding, overlijden van een van de ouders, vader 'onbekend' (vader die zijn kind niet heeft erkend), keuze van levensstijl (medisch geassisteerde voortplanting), geweld binnen het gezin, een vader die niet in staat is voor zijn kind te zorgen (in de gevangenis, langdurig opgenomen in het ziekenhuis, in een psychiatrische instelling ...), afwezige vader (in het buitenland), enz.

Het feit dat het voornamelijk vrouwen zijn die zich in situaties van alleenouderschap bevinden en dat de specifieke kenmerken van deze situaties voortvloeien uit een sociale, wettelijke en economische context die ertoe neigt de verantwoordelijkheden verbonden aan het ouderschap weg te nemen bij de vaders en te veel bij de moeders te leggen. Naast de acties die moeten worden ondernomen om alleenouderschap te vergemakkelijken en de gendergevoeligheid ervan in het overheidsbeleid in aanmerking te nemen, lijkt het van belang dat op alle niveaus van de samenleving een dynamiek op gang wordt gebracht die erop gericht is de rol van de vaders op te waarderen en het ouderschap van zijn gendergevoeligheid te ontdoen, hetzij door bewustmaking, een denkoefening over het voorgestelde wettelijke kader in termen van ouderschap, enz.

De gevolgen van alleenouderschap

Het alleenouderschap brengt in veel gevallen problemen teweeg, omdat met deze specifieke gezinssamenstelling nog veel te weinig rekening wordt gehouden in de organisatie van onze samenleving, die relatief vastgeroest en georganiseerd blijft volgens een patriarchale en heteronormatieve visie op het gezin, belichaamd door het heteroseksuele echtpaar met kinderen dat leeft van twee salarissen.

Een alleenstaande ouder staat dus alleen in voor alles wat gewoonlijk de verantwoordelijkheid van twee ouders is, met als gevolg een voortdurend getouwtrek tussen wat moet worden gedaan en wat kan worden gedaan. Dit leidt vaak tot schuldgevoelens: op het werk zijn terwijl je kind 10 tot 12 uur per dag op school en in de kinderopvang zit, vrij nemen van het werk om voor je kind te zorgen, geen qualitytime met je kind doorbrengen, geen tijd hebben voor je vrienden, je kind geen vader kunnen geven enz.

Deze situatie heeft gevolgen voor alle levensdomeinen. Hoewel slechts enkele van deze domeinen onder de gewestelijke bevoegdheden vallen en dus het voorwerp uitmaken van maatregelen in dit plan, is ervoor gekozen om in deze inleiding een zo volledig mogelijk beeld te schetsen van de uitdagingen die gepaard gaan met alleenouderschap.

De gevolgen van het alleenouderschap kunnen op verschillende niveaus worden geëvalueerd: het beeld dat we krijgen in termen van gendernormen, risico op armoede, huiselijk geweld, welzijn van de kinderen, geestelijke en lichamelijke gezondheid, sociaal isolement, huisvesting, opleiding, werk/zoeken naar werk/behoud van werk, kinderopvangplaatsen, school, toegang tot sport, vrije tijd en cultuur, toegang tot informatie en rechten, organisatie van het dagelijkse leven, beheer van het ouderschap, enz.

• Alleenouderschap en gendernormen

Gezien de cijfers bestaat er geen twijfel over de genderspecifieke aard van alleenouderschap. De genderbenadering leert ons bovendien dat bij eenzelfde sociale, professionele, financiële situatie alsook bij dezelfde leeftijd en eenzelfde aantal kinderen de realiteit als alleenstaande ouder van een moeder of een vader sterk verschillend is. Dat is het gevolg van de uitdagingen die te wijten zijn aan de genderstereotypen waarvan ons sociale leven sterk doordrongen is.

Ongelijke behandeling naargelang van het geslacht van de ouder.

De situatie van een alleenstaande vader met kinderen zal vaak anders zijn dan die van een alleenstaande moeder. In onze collectieve verbeelding hebben zowel vrouwen als mannen waardering voor een vader die zorg draagt voor zijn kind(eren); hij geniet sociale welwillendheid en zijn status wordt door iedereen erkend. Bovendien bleek uit een studie van Vie féminine dat er een verschil is op het vlak van solidariteit van de familie ten opzichte van mannen en vrouwen. In de entourage van mannen zullen andere vrouwen uit de familie vaker de zorg voor de kinderen op zich nemen (grootmoeder, schoonmoeder ...). Vrouwen daarentegen zijn vaak geïsoleerd van hun eigen familie en de hulp die hun wordt geboden, is eerder financieel⁶. Uit de cijfers blijkt ook dat de situatie van een alleenstaande vader vaak van kortere duur is dan die van een alleenstaande moeder⁷.

• Alleenouderschap en risico op armoede

In Brussel loopt de groep van eenoudergezinnen statistisch gezien meer risico op armoede en sociale uitsluiting: in 2018 betrof het risico 1 op de 2 gezinnen (vooral gezinnen die geen onderhoudsgeld voor de kinderen ontvingen)⁸.

Vooraf alleenstaande mama's combineren de socio-economische indicatoren die dit verhoogde armoederisico verklaren:

- Zij hebben een lage activiteits- (44%) en tewerkstellingsgraad (36%) en een hoge werkloosheidsgraad (17%)⁹
- Zij lopen meer kans om langdurig werkloos te worden¹⁰

Bovendien gaat de maatschappelijke organisatie, zoals hierboven vermeld, uit van het kerngezin als economische en financiële eenheid. Een alleenstaande ouder moet echter dezelfde financiële en opvoedkundige lasten dragen als een ouderpaar.

Tot slot is de betaling van alimentatie door de vader niet de norm, zij is erg vaak ontoereikend en de moeders staan bijzonder machteloos tegenover vaders die hun verplichtingen op dit gebied niet nakomen.

40% van de inningen is immers onregelmatig of nihil en voor 63% van de ouders is het bedrag zeer ontoereikend¹¹. Tot op heden bestaat er geen objectieve grondslag voor de berekening van het bedrag van de alimentatie in verhouding tot de werkelijke kosten van levensonderhoud.

6 MAURAGE Ph., Monoparentalités et précarité féminine : des facteurs de risque cumulés, Cefa asbl, Louvain-la-Neuve, 2015 : <https://www.corps-ecrits.be/monoparentalite-et-precarite-feminine-des-facteurs-de-risque-cumules/>

7 WAGENER, M., Trajectoires de monoparentalité à Bruxelles: Les femmes face aux épreuves de la parentalité, Thèse de doctorat, CriDIS, Louvain-La-Neuve, octobre 2013, p.77.

8 SEMAH, H., Rapport L'impact du COVID-19 sur les inégalités entre les femmes et les hommes à Bruxelles, Conseil bruxellois de l'égalité entre les femmes et les hommes, 2021, p.38.

9 Brupartners.brussels, Avis d'initiative. Propositions de pistes d'actions en vue de l'élaboration et de la mise en œuvre d'un Plan « familles monoparentales » : Bruxelles, novembre 2020.

10 Actiris, Le marché de l'emploi en Région bruxelloise, État des lieux : Bruxelles, 2019.

11 DARON C., Séparation et argent - résultats d'enquête sur les contributions alimentaires et les ressources financières des parents séparés, Ligue des familles, Bruxelles, 2017 <https://www.laligue.be/Files/media/491000/491741/fre/2017-04-separation-et-argent.pdf>

• Alleenouderschap en justitie

Een belangrijk deel van de kwetsbaarheid/fragiliteit in verband met de situatie van alleenstaande moeders vloeit voort uit de moeilijkheid om de verantwoordelijkheid van de vader in rechte te erkennen, en uit een gebrek aan doeltreffendheid van de rechterlijke beslissingen, met name wat betreft de onderhoudsuitkeringen. Veel moeders moeten dus niet alleen de financiële en opvoedkundige lasten van hun gezin dragen, maar ook langdurige gerechtelijke procedures voeren die financieel duur, tijdrovend en weinig lonend zijn.

• Alleenouderschap en huiselijk geweld

Een vaak voorkomende reden waardoor mensen terechtkomen in een situatie van alleenouderschap, is intra-familiaal geweld. Het geweld kan van economische, psychologische of fysieke aard zijn. Ook hier is er sprake van genderongelijkheid die alleenstaande moeders treft, aangezien het geweld in het overgrote deel van de gevallen door een partner of ex-partner wordt gepleegd. Geweld zorgt ervoor dat men vaak heel snel terecht komt in een situatie van alleenouderschap en brengt veel problemen met zich mee.

Om een alomvattend antwoord te kunnen geven op de problemen van eenoudergezinnen moet er een geëngageerd beleid worden uitgevoerd ter bestrijding van geweld tegen vrouwen dat niet alleen oplossingen biedt voor de slachtoffers, maar ook op een meer algemeen niveau werkt aan preventie en bewustmaking om geweld bij potentiële daders te voorkomen en te zorgen voor een institutioneel kader dat secundaire victimisatie voorkomt. Deze ambities staan centraal in het Brussels plan ter bestrijding van geweld tegen vrouwen, dat in juli 2020 door de Brusselse regering is goedgekeurd. Met zijn zesenvijftig concrete acties tracht dit plan de opvang, de informatie, de ondersteuning en de bescherming van slachtoffers te verbeteren, alsook de opleiding en de bewustmaking van de actoren op het gebied van preventie, gezondheid, veiligheid, stedenbouw en mobiliteit. De alomvattende aanpak is bedoeld voor alle vrouwen en in het bijzonder voor vrouwen bij wie geweld gepaard gaat met andere factoren van kwetsbaarheid of discriminatie, zoals het geval is bij alleenstaande moeders.

Gezien het bestaan van dit plan, waarin de problematiek van geweld tegen vrouwen wordt aangepakt, is dan ook besloten in het kader van dit plan geen specifiek hoofdstuk aan het thema geweld te wijden. Het volledige Brusselse plan ter bestrijding van geweld tegen vrouwen kan worden geraadpleegd op de website: <https://equal.brussels/nl/publications/brussels-plan-ter-bestrijding-van-geweld-tegen-vrouwen>

• Alleenouderschap en kindervelzijn

Opgroeien in een eenoudergezin blijft niet altijd zonder gevolgen voor kinderen. Kinderen in deze gezinsstructuur moeten omgaan met het gemis van een ouder en de stigmatisering die daar nog steeds uit kan voortvloeien. Bovendien is er een positieve correlatie tussen alleenouderschap en het risico op kinderarmoede. Het beschikken over slechts één inkomen in het gezin kan betekenen dat het kind minder voordelen geniet dan andere kinderen (schoolse en buitenschoolse activiteiten, speelgoed, kleding enz.), wat schadelijke psychologische gevolgen kan hebben.

Tenslotte zijn het tijdsaspect en de mentale belasting problemen die in eenoudergezinnen nog worden verveelvoudigd. Als gevolg daarvan kan de moeder het moeilijker vinden haar kinderen evenveel aandacht te geven als zij zou willen, omdat zij wordt opgeslorpt door alle lasten die op haar schouder rusten.

• Alleenouderschap en fysieke/mentale gezondheid

Het alleenouderschap houdt ook een groter risico in voor de fysieke en psychologische toestand van de moeders. Zij krijgen vaker te maken met verschijnselen als isolement, aangezien ze weinig steun krijgen en een zware psychologische last dragen. De toegang tot psychologisch advies ligt vaak buiten hun bereik door een gebrek aan financiële middelen of tijd, om nog maar te zwijgen van het feit dat zij de gezondheid van hun kinderen

vaak boven die van henzelf stellen. Alleenouderschap is ook een van de factoren die de kans op een ouderlijke burn-out vergroten¹².

De ziekte van een gezinslid leidt ook tot praktische problemen die acuter zijn in eenoudergezinnen, denk maar aan het probleem om opvang te vinden voor een ziek kind, of het gebrek aan oplossingen en steun voor kinderopvang in geval van een ziekenhuisopname van de ouder. Deze situaties zijn ook een grote stressfactor voor alleenstaande ouders.

• Alleenouderschap en leefmilieu

De geestelijke en lichamelijke gezondheid en de goede ontwikkeling van kinderen houden rechtstreeks verband met de toegang tot een gezonde en kwaliteitsvolle omgeving, geschikte openbare en groene ruimten, en een gezonde, evenwichtige voeding. De ontwikkeling van kwaliteitsvolle groene ruimten, die voor iedereen toegankelijk zijn, ook in dichtbevolkte wijken, en die aangepast zijn aan de behoeften van de gezinnen, is dan ook bijzonder belangrijk voor eenoudergezinnen. Ook de toegang tot een evenwichtige en gezonde voeding en tot alleenstaande woningen van goede kwaliteit voor alle gezinnen, ook voor eenoudergezinnen, is voor eenoudergezinnen soms een extra moeilijkheid.

• Alleenouderschap en sociale uitsluiting

Een van de grootste moeilijkheden voor alleenstaande ouders is het sociaal isolement. Voor sommige vrouwen is het geworteld in het functioneren van het vroegere leven als koppel, als gevolg van een te grote inzet voor de gezinseenheid, waardoor zij zeer weinig tijd hadden voor activiteiten buiten het gezin of een sociaal netwerk uit te bouwen¹³.

Het sociaal isolement dat eenoudergezinnen kan treffen, kan ook een direct gevolg zijn van de scheiding, of het kan het gevolg zijn van een gebrek aan tijd, middelen, eigenwaarde, het gewicht van de mening van anderen, conflicten met de ex-partner, enz. Het sociaal isolement kan nog nijpender zijn voor alleenstaande moeders die geen van de landstalen spreken, of die het slachtoffer van geweld zijn geweest en minder geneigd zijn nieuwe contacten te leggen.

Het doorbreken van het isolement is een van de sleutels tot de ondersteuning van eenoudergezinnen. Het is van fundamenteel belang de voorwaarden te scheppen voor de uitbouw van een netwerk dat een waardevolle steun kan zijn en een manier om zich te ontplooien binnen de samenleving¹⁴.

• Alleenouderschap en toegang tot huisvesting

Alleenstaande ouder worden betekent heel vaak dat er een nieuwe woning moet worden gevonden, soms in een nieuwe wijk, dat het gezin met een lager inkomen moet rondkomen en dat tegelijk aan nieuwe behoeften moet worden voldaan¹⁵.

In het algemeen kan worden gesteld dat de situatie van de eenoudergezinnen op het vlak van huisvesting gelijke kenmerken vertoont. De alleenstaande ouder heeft weinig speelruimte als het om huisvesting gaat. De sociale huurwoningen in Brussel zijn zo goed als volzet en huisvesting weegt zwaar door in het gezinsbudget. De particuliere huurmarkt is vrij moeilijk toegankelijk, duur en niet aangepast aan de behoeften¹⁶.

¹² <https://uclouvain.be/fr/decouvrir/presse/actualites/une-chance-ou-un-cauchemar-le-confinement-polarise-la-situation-des-parents-selon-une-etude-uclouvain.html>

¹³ SIMON, N., Recherche-action sur les besoins et attentes des familles monoparentales, La Ligue des familles, 2018, p. 10.

¹⁴ SIMON, N., Recherche-action sur les besoins et attentes des familles monoparentales, La Ligue des familles, 2018, p.10.

¹⁵ SIMON, N., Recherche-action sur les besoins et attentes des familles monoparentales, La Ligue des familles, 2018, p.6.

¹⁶ LEMAIGRE T. et WAGENER M., Monoparentalités à Bruxelles - Etat des lieux et perspectives, Plateforme technique de la Monoparentalité en Région de Bruxelles-Capitale, Bruxelles, 2013, pp.34-35.

Met slechts één inkomen en een ongewijzigde behoefte aan ruimte is het geen sinecure om een woning te vinden. Bovendien gaat deze zoektocht gepaard met veel vooroordelen en discriminatie, omdat verhuurders vrezen dat een alleenstaande vrouw met een kind haar huur niet zal betalen en moeilijk uit te zetten zal zijn.

Gezien de prijs van huisvesting en het tekort aan grote woningen in Brussel, komen eenoudergezinnen terecht in woningen die vaak te klein en van slechte kwaliteit of zelfs onhygiënisch zijn, en/of in wijken die ver van hun sociale netwerken liggen.

Er kunnen ook nieuwe moeilijkheden in verband met het statuut van samenwonende opduiken wanneer de moeder een nieuwe partner ontmoet. Het verlies van het statuut van alleenstaande betekent een vermindering van het vervangingsinkomen, en het hebben van een nieuwe partner betekent niet altijd dat die de helft van de kosten van de kinderen op zich zal nemen.

• **Alleenouderschap en kinderopvangplaatsen**

In de meeste gevallen moeten alleenstaande ouders met jonge kinderen een beroep doen op kinderdagverblijven en andere opvangfaciliteiten om zelf betaald werk te kunnen verrichten, een opleiding te volgen of werk te zoeken¹⁷. Dit maakt het voor hen des te moeilijker om het gebrek aan plaatsen in collectieve opvangvoorzieningen voor jonge kinderen en de lange wachtlijsten het hoofd te bieden.

Het aanbod aan kinderopvang in Brussel kent echter nog andere valkuilen die sterk in het nadeel werken van eenoudergezinnen: opvangtijden die niet zijn aangepast aan atypische werk- of opleidingstijden, hoge kosten voor de kinderopvang en het feit dat kinderdagverblijven de opvangplaatsen in de praktijk vaak bij voorkeur toekennen aan werkende ouders¹⁸. We kunnen dus stellen dat de belangrijkste hinderpaal voor de socio-professionele integratie van alleenstaande moeders de grote moeilijkheid is om opvangplaatsen te vinden voor hun kinderen¹⁹.

• **Alleenouderschap en opleiding, werk/zoektocht naar werk/jobbehoud**

Voor eenoudergezinnen zal de weg naar opleiding, naar het vinden van een job en naar werk vaak bezaaid zijn met moeilijkheden. Dit geldt vooral voor alleenstaande moeders. Het feit of vrouwen al dan niet kinderen hebben, hoeveel kinderen er zijn en hoe oud ze zijn, oefenen een grote invloed uit op de tewerkstellingsgraad van vrouwen. Gezien de moeilijkheid om gezins- en beroepsleven te combineren, neemt de arbeidsparticipatie van vrouwen doorgaans af na de geboorte van een kind. En wanneer er een fase van alleenouderschap aanbreekt, krijgen alleenstaande vrouwen met (een) kind(eren) te maken met meer materiële moeilijkheden die ze moeten aanpakken en verenigen met de eisen van de arbeidswereld.

Zo daalt de tewerkstellingsgraad aanzienlijk in eenoudergezinnen, zowel voor mannen als voor vrouwen, maar in sterkere mate voor vrouwen. De tewerkstellingsgraad van alleenstaande moeders is beduidend lager dan die van moeders in een relatie²⁰.

Wanneer de kinderen klein zijn (0-3 jaar), is het zoeken naar werk bijzonder ingewikkeld. Aangezien de kinderopvangplaatsen bij voorrang worden toegekend aan werkende ouders, heeft de moeder problemen om een opleiding te volgen, zich aan te melden bij arbeidsbureaus en afspraken te maken voor sollicitatiegesprekken, aangezien zij zich meestal geen babysitter kan veroorloven en niet altijd kan rekenen op de steun van haar familie. Dit verschijnsel stelt het activeringsbeleid voor deze doelgroep trouwens ter discussie.

17 WAGENER, M., Trajectoires de monoparentalité à Bruxelles: Les femmes face aux épreuves de la parentalité, Thèse de doctorat, CriDIS, Louvain-La-Neuve, octobre 2013, p.291.

18 WAGENER M., Les femmes monoparentales face au manque de places d'accueil pour les enfants de moins de 3 ans, Analyse n°13/2013 du Réseau des Initiatives Enfants-Parents-Professionnels (RIEPP), Louvain-la-Neuve, 2013 http://www.riep.be/IMG/pdf/analyse_13-2013_monoparental_creches.pdf

19 WAGENER, M., Trajectoires de monoparentalité à Bruxelles: Les femmes face aux épreuves de la parentalité, Thèse de doctorat, CriDIS, Louvain-La-Neuve, octobre 2013, p.292.

20 BOULANGER, M., Sur la corde raide. Femmes et pauvreté, Femmes et monoparentalité. Etat des lieux, Femmes Prévoyantes sociales, 2010, p.27.

Bovendien kunnen werkgevers terughoudend zijn om een alleenstaande vrouw met een kind (vooral dan een jong kind) in dienst te nemen, gezien de beperkingen inzake werktijden, die parallel lopen met die van de crèche en vervolgens van de school.

Tot slot worden alleenstaande moeders meer dan anderen geconfronteerd met het fenomeen van de 'werkgelegenheidsvallen': voor bepaalde categorieën vrouwen (laaggeschoolden, in slecht betaalde banen) is, wanneer men de kosten om te gaan werken (verplaatsingskosten, voeding, kledij, kinderopvang enz.) optelt en rekening houdt met het verlies van sociale voordelen, het verschil tussen een baan aanvaarden en werkloos blijven zeer gering. Een job betekent dus niet noodzakelijkerwijs meer inkomen en betere levensomstandigheden²¹.

• Alleenouderschap en digitale toe-eigening

De toegang tot digitale diensten en de digitale vaardigheden die nodig zijn om digitale tools te gebruiken, zijn belangrijke hefboomen voor eenoudergezinnen om hun sociale en economische inschakeling te vergemakkelijken, of het nu gaat om het vinden van een baan of om de optimale organisatie van hun dagelijkse leven.

Het Plan voor Digitale Toegankelijkheid 2021-2024, dat op 12 februari 2021 op initiatief van minister Bernard Clerfayt door de Brusselse Hoofdstedelijke Regering is aangenomen, kiest voor een transversale aanpak en besteedt bijzondere aandacht aan zes doelgroepen, waaronder vrouwen en kansarmen.

Ook al is het Plan voor Digitale Toegankelijkheid niet expliciet op eenoudergezinnen gericht, toch kan het merendeel ervan zich met een of meer van deze doelgroepen identificeren. Alleenstaande ouders kunnen dus baat hebben bij dit plan, dat een inclusieve aanpak voor een geslaagde digitale transitie beoogt. De verwijzingen in dit plan naar maatregelen ter bevordering van de toegankelijkheid en de digitale basisvaardigheden van alleenstaande ouders zijn derhalve gebaseerd op het Plan voor Digitale Toegankelijkheid en op de daarin reeds vastgestelde acties en doelstellingen.

• Alleenouderschap en onderwijs

Hoewel onderwijs bedoeld is als een middel tot sociale emancipatie en gelijke kansen, kan de school paradoxaal genoeg een bron van ongelijkheid zijn voor eenoudergezinnen.

Uit een studie van de FAPEO (Fédération des associations de parents de l'enseignement officiel) blijkt dat de inschrijving in een school moeilijker verloopt voor eenoudergezinnen²². Bovendien hebben niet alle ouders de tijd of de vaardigheden om hun kinderen goed te volgen. Tot slot is de slechte afstemming tussen school- en werktijden bijzonder nadelig voor eenoudergezinnen, omdat zij minder flexibel zijn dan tweeoudergezinnen. Deze verminderde flexibiliteit leidt ook tot hogere kosten voor kinderopvang²³.

Alleenouderschap kan ook een negatieve invloed hebben op het schoolleven van de kinderen. De kinderen van de meest kansarme alleenstaande moeders hebben immers meer te lijden onder ongelijkheden op school:

- geen toegang tot warme maaltijden
- geen toegang tot de betalende activiteiten van de school
- stigmatisering (geen tweede ouder)
- stigmatisering op basis van socio-economische status
- leerachterstand

...

Veel scholen ontwikkelen echter nieuwe goede praktijken die moeten worden aangemoedigd, vermenigvuldigd en zelfs gesystematiseerd.

21 BOULANGER, M., Sur la corde raide. Femmes et pauvreté, Femmes et monoparentalité. Etat des lieux, Femmes Prévoyantes sociales, 2010, p.28.

22 LECOLIER, F., L'Ecole, un casse-tête pour les familles monoparentales ?, Fédération des Associations de Parents de l'Enseignement Officiel (FAPEO), 2015, p.7.

23 LECOLIER, F., L'Ecole, un casse-tête pour les familles monoparentales ?, Fédération des Associations de Parents de l'Enseignement Officiel (FAPEO), 2015, p.8.

• Alleenouderschap en toegang tot sport, vrije tijd en cultuur

Het budget hiervoor is het eerste dat sneuvelt in eenoudergezinnen, cultuur is in zekere zin 'een luxe' die zij zich niet kunnen veroorloven en de toegang tot cultuur neemt verder af met het aantal kinderen in het gezin. Hetzelfde geldt voor de buitenschoolse activiteiten van de kinderen en het vrijetijds-/sociale leven van het gezin.

Er is geen korting voor eenoudergezinnen, zoals die er wel is voor grote gezinnen, dus de moeder moet de volle prijs voor zichzelf betalen en de normale prijzen voor de kinderen, telkens als ze naar het zwembad, de bioscoop, het museum, de sporthal ... wil.

• Alleenouderschap en toegang tot informatie en rechten

Kennis van je rechten, kennis van bestaande steunstructuren, kennis van de wetgeving enz. komt niet vanzelf. Talrijke studies tonen aan dat eenoudergezinnen moeite hebben de informatie te vinden die zij nodig hebben om hun eigen situatie en die van hun kinderen veilig te stellen wanneer ze in een situatie van alleenouderschap belanden.

Het opzoeken van de juiste informatie kan een echte hersenbreker worden. Om dit probleem te verhelpen en centralisatie, toegankelijkheid en verspreiding van de informatie mogelijk te maken, werd equal.brussels de opdracht toevertrouwd een website te creëren met alle informatie. Eind 2020 is de website gelanceerd: <https://alleenstaandeouder.brussels/>.

De impact van de coronacrisis op eenoudergezinnen

Dit is een vaststaand feit waarover al veel is geschreven: crisissen, zowel economische, ecologische als gezondheids-crisissen, versterken en verergeren de al bestaande ongelijkheden. Hoewel er geen studie bestaat die louter is gewijd aan het effect van de coronacrisis op eenoudergezinnen, is wel gebleken dat de ongekende gezondheids-crisis die we doormaken, vrouwen en de economisch meest kwetsbaren het hardst treft²⁴. OHeel wat eenoudergezinnen bevinden zich nu net op het kruispunt van deze twee categorieën.

Volgens het verslag van de Brusselse Raad voor de gelijkheid tussen vrouwen en mannen over de impact van COVID-19 op de ongelijkheid tussen vrouwen en mannen in Brussel, blijkt uit de gegevens onder meer dat het verhoogde risico van besmetting van vrouwen met het virus verband houdt met de oververtegenwoordiging van vrouwen in de zogeheten essentiële beroepen (gezondheid, personenzorg, openbare diensten, grootdistributie). Omdat de meest onzekere arbeidsplaatsen (laaggekwalificeerde jobs, deeltijdse jobs) in onze samenleving al structureel worden ingevuld door vrouwen, lopen zij overigens een groter risico om hun werk te verliezen. Bovendien neemt de werklust, die structureel al door vrouwen wordt gedragen, wat betreft het zorgen voor anderen (kinderen, partners, ouderen) toe door de opeenvolgende lockdownperiodes en de daarmee gepaard gaande stopzetting van de contactberoepen²⁵. Het lijkt duidelijk dat al deze schadelijke gevolgen van de pandemie voor vrouwen des te frappanter zijn wanneer zij een vrouw in een situatie van alleenouderschap treffen.

We kunnen dus concluderen dat alle moeilijkheden waarmee eenoudergezinnen in normale tijden te kampen hebben (deeltijds werk, beperkt inkomen, huisvestingsproblemen, niet-betaling van alimentatie ...) tijdens deze crisis zijn verergerd. Daarbij komt nog eens een aanzienlijke afname van het inkomen en een opsluiting in hun familiale taken, soms in een woning die niet is aangepast aan de realiteit van een lockdown in gezinsverband²⁶. Tot slot willen we erop wijzen dat de pandemie heeft geleid tot een alarmerende toename van het geweld tegen vrouwen, wat ertoe kan hebben geleid dat sommige vrouwen overhaast en onder uiterst ongunstige omstandigheden in een situatie van alleenouderschap zijn beland²⁷.

Methodologie

De werkzaamheden in verband met dit plan zijn uitgevoerd in nauwe samenwerking met de verenigingssector, professionals en veldwerkers die met eenoudergezinnen werken, zodat de denkoefening zou worden gevoed door de waarnemingen, ervaringen en deskundigheid van deze actoren.

Van januari tot maart 2021 werden tien thematische werkgroepen georganiseerd, waaraan werd deelgenomen door vertegenwoordigers van alle Brusselse ministeriële kabinetten, de betrokken besturen en de verenigings- en academische sector. De opstelling van het plan is rechtstreeks gebaseerd op de uitwisselingen tijdens deze werkgroepen, waarbij aan de betrokken kabinetten en besturen werd gevraagd actiefiches voor te bereiden voor wat hun bevoegdheidsdomeinen betreft. Het plan is ook voorgelegd aan de sociale gesprekspartners voor hun inbreng.

Deze aanpak, die heeft geresulteerd in dit specifieke gewestelijke plan voor eenoudergezinnen, hangt samen met het opstellen van het plan Brussels Takes Care (geïntegreerd plan voor het sociale en gezondheidsbeleid), dat door de ministers Alain Maron en Barbara Trachte wordt uitgedragen voor wat het alleenouderschap betreft. Dit actieplan spitst zich dus toe op de gewestelijke bevoegdheden, maar de verbintenissen van het verenigd college en van de Franstalige Brusselse Regering op het gebied van alleenouderschap zijn zo ook terug te vinden in het Plan Brussels Takes Care (geïntegreerd plan voor het sociale en gezondheidsbeleid).

24 SEMAH, H., Rapport L'impact du COVID-19 sur les inégalités entre les femmes et les hommes à Bruxelles, Conseil bruxellois de l'égalité entre les femmes et les hommes, 2021, p.7.

25 SEMAH, H., Rapport L'impact du COVID-19 sur les inégalités entre les femmes et les hommes à Bruxelles, Conseil bruxellois de l'égalité entre les femmes et les hommes, 2021, p.7.

26 SEMAH, H., Rapport L'impact du COVID-19 sur les inégalités entre les femmes et les hommes à Bruxelles, Conseil bruxellois de l'égalité entre les femmes et les hommes, 2021, p.67.

27 <https://bps-bpv.brussels/fr/nouvelle-publication-les-violences-intrafamiliales-en-region-de-bruxelles-capitale-en-periode-de>

Dit plan maakt ook deel uit van de GO4Brussels 2030-strategie. Doelstelling 2.2 van deze strategie behelst «het waarborgen van toegang tot stabiel en duurzaam werk voor iedereen» en beleidswerf 8 voorziet in «het ondersteunen van initiatieven die erop gericht zijn het beroeps- en privéleven te verzoenen». Deze beleidswerf wordt gezamenlijk aangestuurd door de minister van Werkgelegenheid, de staatssecretaris voor Gelijke Kansen en Brupartners, de Economische en Sociale Raad van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest. De maatregel is bedoeld om het 'stappenplan' voor eenoudergezinnen dat Brupartners in het kader van de strategie 2025 had ontwikkeld en dat in het initiatiefadvies van Brupartners van 19 november 2020²⁸ is geactualiseerd, te analyseren, zo nodig aan te passen en ten uitvoer te leggen. Het Brussels plan ter ondersteuning van eenoudergezinnen geeft dus concreet vorm aan deze maatregel van de GO4Brussels 2030-strategie.

Tijdens de werkgroepen werden de volgende thema's behandeld:

- opleiding/bewustmaking
- huisvesting
- tewerkstelling/opleiding
- kinderdagverblijf/buitenschoolse opvang
- plaatselijke besturen
- kinderbijslag
- digitalisering
- mobiliteit
- stedenbouw
- welzijn en gezondheid

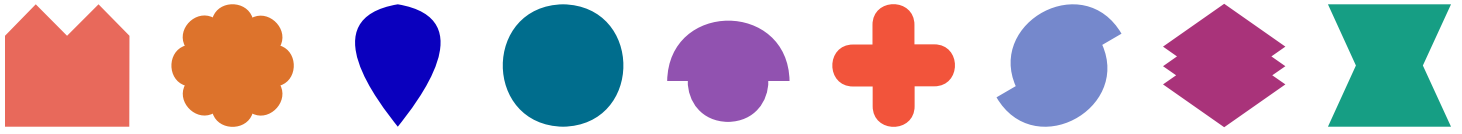
Het Plan omvat drie pijlers. De eerste pijler is een inleiding op basis van de vaststellingen over alleenouderschap in Brussel, met daarin een beschrijving van de realiteit van eenoudergezinnen op vele gebieden.

Vervolgens worden er in het plan een aantal maatregelen ter ondersteuning van eenoudergezinnen voorgesteld rond deze grote thema's, die overeenstemmen met de bevoegdheden van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest.

Het is dan wel de bedoeling een actieplan op te stellen dat uitsluitend op de gewestelijke bevoegdheden is toegespitst, maar er zijn ook werkgroepen gehouden over de Brusselse gemeenschapsbevoegdheden (kinderdagverblijven, kinderbijslag, welzijn en gezondheid), zonder dat dit evenwel tot actiefiches heeft geleid. Het was daarbij de bedoeling om de situatie van eenoudergezinnen in Brussel zo alomvattend mogelijk aan te pakken. De conclusies die hieruit zijn getrokken en de denk- en actiesporen die op communautair niveau kunnen worden ondernomen, worden in het laatste hoofdstuk van dit plan uiteengezet.

Wij willen onze oprechte dank betuigen aan de vele verenigingen en leden van de academische sector die, door hun inspanningen op het vlak van tijd, deskundigheid en advies, de ontwikkeling van dit actieplan mogelijk hebben gemaakt.

28 <https://www.brupartners.brussels/fr/avis/avis-de-brupartners/par-date/2020/a-2020-047-brupartners>

Inhoudsopgave

HOOFDSTUK 1: INFORMEREN, OPLEIDEN EN SENSIBILISEREN

- ACTIE 1: Informatie op maat van alleenstaande ouders ontwikkelen
- ACTIE 2: Oproepen lanceren voor het indienen van projecten ter ondersteuning van eenoudergezinnen
- ACTIE 3: Ontwikkeling van een toolkit voor gemeenten, OCMW's en eerstelijnsactoren
- ACTIE 4: Een «Kids friendly»-label voor openbare plaatsen en infrastructuur die kind- en gezinsvriendelijke faciliteiten aanbieden
- ACTIE 5: Opleiding en bewustmaking van gemeenten en OCMW's over het non-take-up van rechten
- ACTIE 6: Gerichte bewustmakingsacties in de kinderdagverblijven, oppasdiensten en gemeentescholen
- ACTIE 7: Een campagne om het grote publiek te sensibiliseren rond alleenouderschap
- ACTIE 8: Een digitale transitie die ook vrouwen en kansarmen omvat

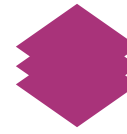
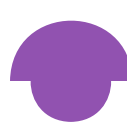
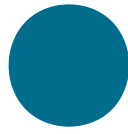
HOOFDSTUK 2: DE TOEGANG TOT EEN KWALITEITSVOLLE WONING ONDERSTEUNEN

- ACTIE 9: Verhoogde huurtoelage en herhuisvestingstoelage voor eenoudergezinnen
- ACTIE 10: Invoering van een genderspecifieke monitoring van huisvestingsgegevens
- ACTIE 11: De strijd opvoeren tegen discriminatie op de woningmarkt op basis van alleenstaand ouderschap
- ACTIE 12: Eerste- en tweedelijnsactoren in de huisvestingssector opleiden en cohousingprojecten voor eenoudergezinnen bevorderen
- ACTIE 13: Eigendomsverwerving bevorderen voor eenoudergezinnen
- ACTIE 14: De wachttijd voor het verkrijgen van een sociale woning verlagen voor grote gezinnen en eenoudergezinnen

HOOFDSTUK 3: TEWERKSTELLING EN BEROEPSOPLEIDING ONDERSTEUNEN

- ACTIE 15: De studiehervatting of de opleiding van alleenstaande ouders bevorderen
- ACTIE 16: De tewerkstelling van alleenstaande ouders ondersteunen
- ACTIE 17: Het verkrijgen van gegevens over de tewerkstelling en de inschakeling op de arbeidsmarkt van alleenstaande ouders
- ACTIE 18: Alleenstaande werkzoekenden/werknemers opnemen in de toekomstige monitoring betreffende de kwaliteit van de tewerkstelling
- ACTIE 19: Periodieke aandacht besteden aan vrouwelijke werknemers in een situatie van alleenouderschap bij de evaluatie van het stelsel van dienstencheques

HOOFDSTUK 4: STEDENBOUW, RUIMTELIJKE ORDENING, STADSVERNIEUWING EN LEEFMILIEU

- ACTIE 20:** Integratie van de uitdagingen van het alleenouderschap in het beheer van de Brusselse parken
- ACTIE 21:** Gemakkelijker toegang tot energie- en renovatiepremies voor eenoudergezinnen
- ACTIE 22:** Eenoudergezinnen opnemen in de projectoproep 'Good Food Association 2021'
- ACTIE 23:** Stedenbouwkundige besluitvormers opleiden over genderspecten en (alleen) ouderschap
- ACTIE 24:** Aandacht besteden aan de specifieke kenmerken van eenoudergezinnen bij de herziening van de Gewestelijke Stedenbouwkundige Verordening (GSV)
- ACTIE 25:** Aandacht besteden aan de specifieke kenmerken van eenoudergezinnen bij de duurzame wijkcontracten, de stadsvernieuwingscontracten en het stadsbeleid
- ACTIE 26:** Aandacht besteden aan de specifieke kenmerken van eenoudergezinnen bij de monitoring van vraag en aanbod van kinderopvangplaatsen
- ACTIE 27:** De aanwezigheid, toegankelijkheid en conformiteit van de openbare toiletten aanpassen

HOOFDSTUK 5: MOBILITEIT

- ACTIE 28:** De genderdimensie en de behoeften van alleenstaande ouders integreren in de schoolvervoerplannen
- ACTIE 29:** Fietsen promoten door de genderdimensie en de dimensie van alleenstaand ouderschap te integreren
- ACTIE 30:** Oplossingen voor gedeelde mobiliteit aanbieden die zijn afgestemd op de realiteit van eenoudergezinnen
- ACTIE 31:** Beschikken over de statistische en kwalitatieve gegevens die nodig zijn om het mobiliteitsbeleid aan te passen aan de behoeften van eenoudergezinnen

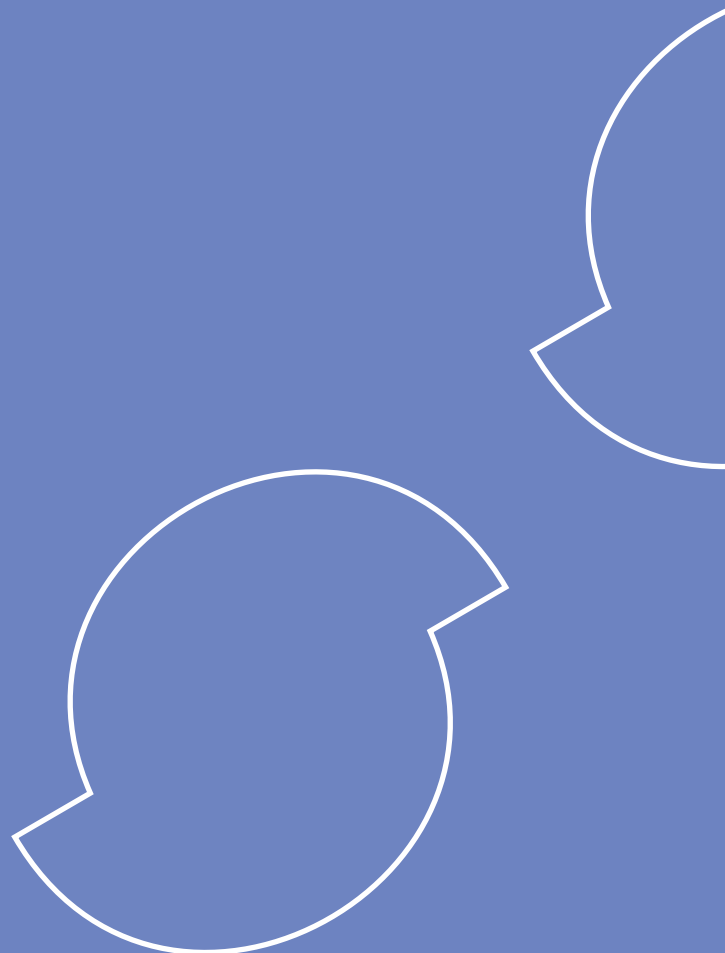
HOOFDSTUK 6: RESULTATEN VAN DE NIET-GEWESTELIJKE WERKGROEPEN

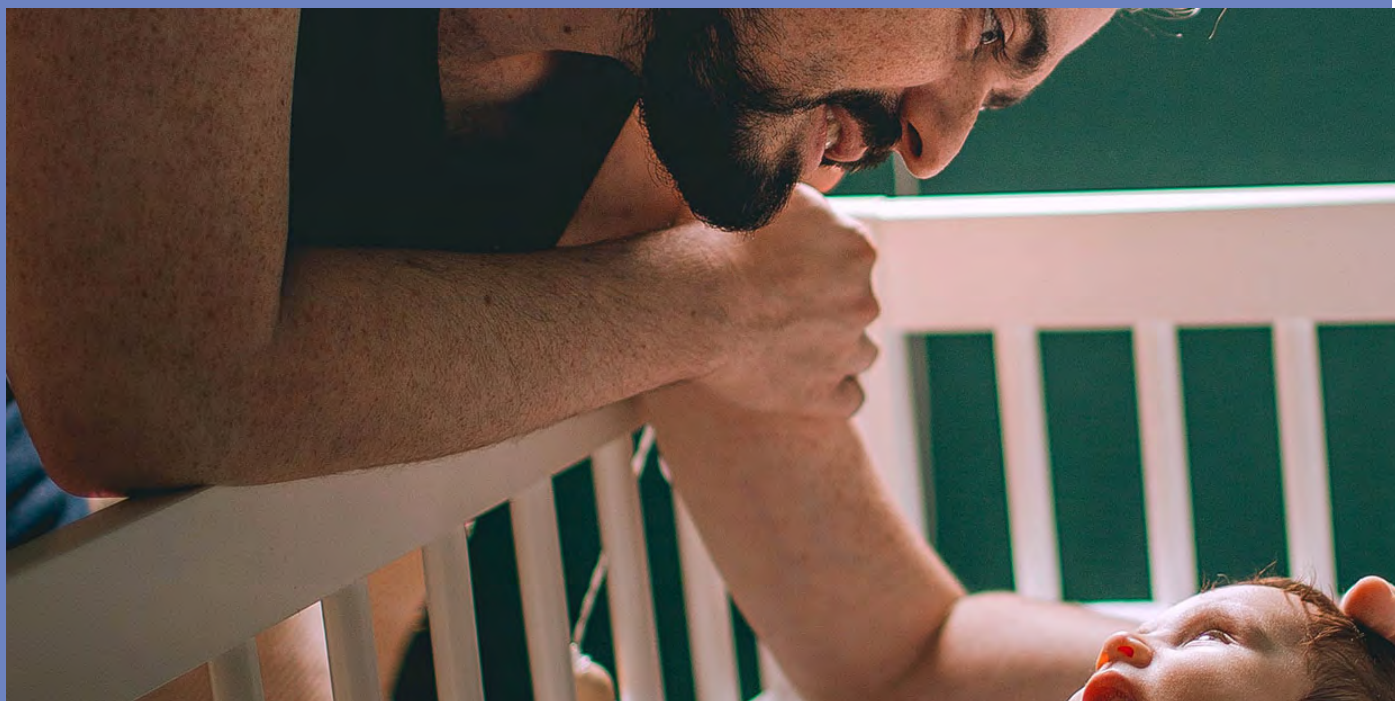

1.

Informeren,
opleiden en
sensibiliseren

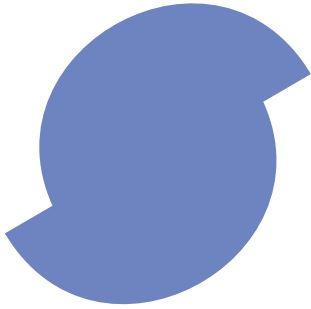

Een beter begrip van het alleenouderschap

- ACTIE 1:** Informatie op maat van alleenstaande ouders ontwikkelen
- ACTIE 2:** Oproepen lanceren voor het indienen van projecten ter ondersteuning van eenoudergezinnen
- ACTIE 3:** Ontwikkeling van een toolkit voor gemeenten, OCMW's en eerstelijnsactoren
- ACTIE 4:** Een «Kids friendly»-label voor openbare plaatsen en infrastructuren die kind- en gezinsvriendelijke faciliteiten aanbieden
- ACTIE 5:** Opleiding en bewustmaking van gemeenten en OCMW's over het non-take-up van rechten
- ACTIE 6:** Gerichte bewustmakingsacties in de kinderdagverblijven, oppasdiensten en gemeentescholen
- ACTIE 7:** Een campagne om het grote publiek te sensibiliseren rond alleenouderschap
- ACTIE 8:** Een digitale transitie die ook vrouwen en kansarmen omvat

Actie 1

Informatie op maat van alleenstaande ouders ontwikkelen

Actie

1. Opstellen van een brochure “Alleenstaande ouder”

Een brochure creëren met alle informatie die te vinden is op de website alleenstaandeouder.brussels met als doel de zichtbaarheid van de bestaande en beschikbare diensten voor eenoudergezinnen (bv. financiële steun, huishulp, ziekenoppas ...) te vergroten.

De operationele doelstellingen omvatten meer bepaald:

- in een brochure alle informatie samenbrengen in verband met de verschillende thema's die betrekking hebben op eenoudergezinnen (ouderschap, huisvesting, rechten, werkgelegenheid ...)
- informatie verstrekken over de vormen van steun en de diensten die relevant zijn voor deze gezinnen
- interessante links meegeven over de uitdagingen in verband met situaties van alleenouderschap

De brochure zal worden verspreid op alle plaatsen van contact met de gezinnen (OCMW's, scholen, kinderdagverblijven, vzw's die werken met kwetsbare groepen, permanenties van Kind en Gezin, centra voor gezinsplanning, medische centra, ziekenhuizen, kraamafdelingen, loketten van gemeentelijke en gewestelijke administraties ...).

2. Onderhoud en regelmatige bijwerking van de website alleenstaandeouder.brussels

Ervoor zorgen dat het portaal regelmatig wordt bijgewerkt met informatie over de steun en de diensten die beschikbaar zijn voor eenoudergezinnen, alsook over alle bewustmakingsacties om het probleem van alleenouderschap onder de aandacht te brengen met het oog op gelijke kansen.

Doelstelling

Informatie ontwikkelen op maat van alleenstaande ouders in het kader van het non-take-up van rechten en de bewustmaking voor uitdagingen op het gebied van gelijke kansen.

Verantwoordelijken voor de actie

- Bevoegdheden: Strijd tegen het non-take-up van rechten en Gelijke Kansen
- Bevoegde ministers: Alain Maron voor het non-take-up van rechten en Nawal Ben Hamou voor Gelijke Kansen
- Coördinatoren: GGC (opstellen van de brochure), Cel Gelijke Kansen van Brussel Plaatselijke Besturen en equal.brussels (onderhoud van de website alleenstaandeouder.brussels)
- Partners: maatschappelijk middenveld, Brussel Huisvesting, Brupartners

Budgetraming

- Brochure: 36.000 € (budget GWGP)
- Onderhoud en de bijwerking van de website: € 60.000 (budget equal.brussels)

Uitvoeringstermijn

- 2021-2024: voor de opdracht omtrent het bijwerken van de website
- 2022-2023: voor de publicatie van de brochure

Opvolgingsindicatoren

- Publicatie van de brochure
- Aantal verspreide brochures
- Aantal plaatsen waar de brochure wordt verspreid
- Regelmatige bijwerking van de website alleenstaandeouder.brussel

Toelichting

Voor wie als ouder alleen komt te staan, breekt een lastige tijd aan: u moet snel hulp vinden om uw eigen veiligheid en die van uw kind(eren) te verzekeren.

Om hulp te vinden moet u eerst en vooral toegang hebben tot informatie. Informatie is immers zeer belangrijk, en wanneer ze ontbreekt, kunnen personen in een kwetsbare situatie terecht komen.

De doorgifte en verspreiding van informatie kunnen meerdere doelstellingen hebben:

- De betrokkene oriënteren naar de formele structuren voor bijstand
- Het voor de betrokkene mogelijk maken de nodige formaliteiten autonoom te vervullen en het fenomeen bestrijden waarbij personen geen gebruik maken van hun rechten
- Informatie verstrekken over burgerinitiatieven die toelaten alternatieve oplossingen te vinden

De informatie kan betrekking hebben op zeer uiteenlopende zaken: werk, sociale zekerheid, scheiding, voedselhulp, kledinghulp, verblijfsvergunning, een woning huren, beslagleggingen, procedure van collectieve schuldenregeling, noodhuisvesting, observatiemaatregel, huiselijk geweld, toegang tot gezondheidszorg, onderhoudsgeld, enz²⁹.

29 Noémie Simon, Recherche-Action sur les besoins et les attentes des familles monoparentales, La ligue des familles, september 2018, <https://www.laligue.be/association/analyse/2019-02-15-recherche-action-sur-les-besoins-et-les-attentes-des-familles-monoparentales>

Om aan deze dringende nood tegemoet te komen werd op initiatief van equal.brussels de website alleenstaandeouder.brussels gecreëerd; op deze website wordt informatie samengebracht in verband met de beschikbare vormen van steun, diensten en middelen voor wie in een situatie van alleenouderschap belandt.

Deze website is operationeel sinds oktober 2020. Opdat de website een doeltreffend instrument van gecentraliseerde informatie ten dienste van eenoudergezinnen zou blijven, is het noodzakelijk dat de website regelmatig kan worden bijgewerkt in samenwerking met de verenigingssector en alle institutionele actoren die nuttige diensten aanbieden aan eenoudergezinnen.

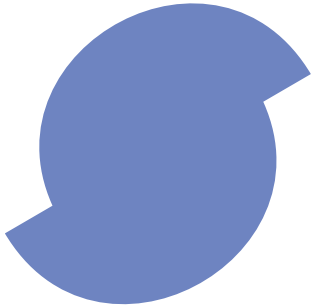
Bovendien is er ontelbare keren de nadruk gelegd op de rol van de plaatselijke besturen in het kader van werkgroepen die hebben geleid tot de opmaak van het gewestelijk plan inzake alleenouderschap. Die plaatselijke besturen staan immers het dichtst bij de burgers en beschikken over belangrijke bevoegdheden (gemeentelijk onderwijs, gemeentelijke kinderdagverblijven, sociale bijstand, buitenschoolse opvang, sport, cultuur) waarbij het essentieel is te handelen om tegemoet te komen aan de noden van eenoudergezinnen. Overigens hebben sommige gemeenten de stap al gezet door afzonderlijke steunmaatregelen aan te nemen voor eenoudergezinnen of door vernieuwende acties ter ondersteuning van het ouderschap te ondernemen. Het delen van deze goede praktijken op de website alleenstaandeouder.brussels moet aanleiding geven tot positieve navolging tussen de verschillende Brusselse gemeenten.

Hoewel de website alleenstaandeouder.brussels duidelijk tegemoetkomt aan een behoefte, mag internet niet het enige kanaal blijven om eenoudergezinnen te informeren. De digitale kloof is immers een realiteit, niet alleen in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest maar in het hele land. Volgens de laatste barometer inzake digitale inclusie, opgesteld op initiatief van de Koning Boudewijnstichting, zijn de Belgen weliswaar op grote schaal verbonden met het internet maar blijven er binnen de bevolking grote verschillen bestaan die verband houden met inkomens- en diplomaniveau. Bijna één gezin op drie met een laag inkomen heeft geen internetverbinding. 40% van de Belgische bevolking bezit beperkte digitale vaardigheden. Dit cijfer loopt op tot 75% bij personen met een laag inkomen en bovendien een laag diplomaniveau. Dit fenomeen zou inzonderheid eenoudergezinnen treffen. In een open brief die een aantal feministische verenigingen begin 2020 hebben geschreven³⁰, brachten ze onder de aandacht hoezeer vrouwen uit kwetsbare milieus, bejaarde vrouwen of vrouwen aan het hoofd van een eenoudergezin op negatieve wijze worden getroffen door de voortschrijdende digitalisering.

De verspreiding van de brochure op papier zal het dan ook mogelijk maken om de doelgroep in zeer ruime mate te bereiken en iets te doen aan de uitsluiting van een deel van de doelgroep als gevolg van het bestaan van een digitale kloof.

30 <https://www.femmesetsante.be/ressources/precarite-numerique-et-confinement-les-femmes-plus-impactees-encore/>

Actie 2

Oproepen lanceren voor het indienen van projecten ter ondersteuning van eenoudergezinnen

Actie

Lancering van projectoproepen (plaatselijk en gewestelijk) voor steun aan eenoudergezinnen in het kader van de strijd tegen het non-take-up van rechten en gelijke kansen.

Doelstelling

- Initiatieven ter ondersteuning van eenoudergezinnen aanmoedigen in het kader van de strijd tegen het non-take-up van rechten
- Bewustmaking voor de kwestie van alleenouderschap als genderkwestie (met de nadruk op het responsabiliseren van vaders) via de verenigingssector
- Ondersteuning bieden op zowel verenigings- als gemeentelijk niveau

Verantwoordelijken voor de actie

- Bevoegdheden: Strijd tegen het non-take-up van rechten en Gelijke Kansen
- Bevoegde ministers: Alain Maron voor het luik omtrent het non-take-up van rechten en Nawal Ben Hamou voor het luik Gelijke Kansen
- Coördinatoren: equal.brussels voor de verenigingen, Brussel Plaatselijke Besturen (Cel Gelijke Kansen) voor de gemeenten en GGC voor de OCMW's

Budgetraming

Enveloppe te reserveren binnen het budget voor subsidies bij equal.brussels, BPB en binnen het budget van het GWGP.

Uitvoeringstermijn

Tijdens de projectoproepen van 2021 tot 2024.

Opvolgingsindicatoren

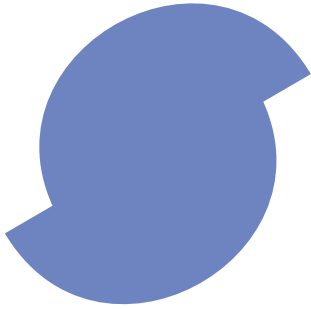
- Aantal ingediende projecten
- Opvolging en evaluatie van de projecten
- Activiteitenverslagen

Toelichting

Op het vlak van alleenouderschap vertegenwoordigt de werking van de verenigingssector een onmisbare aanvulling op de werking van de plaatselijke besturen. Als actoren op het terrein, die rechtstreeks in contact staan met de betrokken doelgroep, ontwikkelen de verenigingen initiatieven die aan alleenstaande ouders een brede waaier van middelen aanbieden zoals een netwerk voor wederzijdse hulp waarop ze kunnen steunen, een luisterend oor en een vriendelijk onthaal, psychologische en sociale ondersteuning, plaatsen waar ze van gedachten kunnen wisselen en ervaringen kunnen delen en op die manier hun isolement kunnen doorbreken, coaching, ad-hocruimten voor ouderschap ... Het gaat om een groot aantal projecten.

Deze grote verscheidenheid aan acties moet worden ondersteund en aangemoedigd. Overigens kunnen sommige verenigingen soms een subsidie aanvragen voor de projecten die aansluiten bij acties die overheden zelf willen verwezenlijken. De lancering van de projectoproep m.b.t. het specifieke thema van alleenouderschap kan bijgevolg helpen om bepaalde doelstellingen die in het kader van dit plan zijn vastgesteld op zeer concrete wijze te verwezenlijken.

In het kader van het gelijkkansenbeleid worden de gemeenten ook gefinancierd door het gewest met het oog op de uitvoering van projecten ter bevordering van gelijke kansen. Alleenouderschap is een genderproblematiek en is dus volledig op zijn plaats in dit proces. Dit is des te meer zo daar de gemeenten een groot aantal nabijheidsdiensten aanbieden waarvan de toegang voor eenoudergezinnen moet worden gewaarborgd.

Actie 3

Ontwikkeling van een toolkit voor gemeenten, OCMW's en eerstelijnsactoren

Actie

Oprichting van twee werkgroepen (gemeenten / OCMW's) die belast zijn met de identificatie van goede praktijken ter ondersteuning van eenoudergezinnen of meer algemene maatregelen ter ondersteuning van het ouderschap die een gunstig effect kunnen hebben op eenoudergezinnen.

Op basis van de werkzaamheden van deze groepen bestaande maatregelen en goede praktijken opstellen en verspreiden onder de plaatselijke autoriteiten door middel van een toolkit die is samengesteld op basis van de werkzaamheden van de twee groepen.

Doelstelling

Voor de werkgroep 'gemeenten': Gelijke kansen

- De deelname aan de werkgroep uitbreiden tot de 19 gemeenten en aan de OCMW's de kans bieden om ook deel te nemen
- Uitwisseling van goede praktijken inzake de ondersteuning van eenoudergezinnen door de gemeenten en de OCMW's of van algemenere praktijken van ondersteuning van het ouderschap die een gunstig effect kunnen hebben voor eenoudergezinnen
- Aanzetten tot collectieve denkoefeningen en tot navolging om te komen tot het ontwerp van vernieuwende acties die op grote schaal kunnen worden ondernomen in de Brusselse gemeenten
- Deze werkgroep gebruiken als een vector voor de uitvoering van het gewestelijk plan inzake alleenouderschap
- De verschillende colleges van burgemeester en schepenen ertoe bewegen om steun te bieden aan eenoudergezinnen in hun gemeente (zowel bij hun personeelsleden als bij de inwoners van de gemeente)
- Verspreiding van bestaande maatregelen en goede praktijken en bewustmaking van de plaatselijke besturen door middel van een toolkit die is samengesteld op basis van de werkzaamheden van de twee groepen

Voor de werkgroep 'OCMW's': Strijd tegen het non-take-up van rechten

- De deelname aan de werkgroep ter bestrijding van het non-take-up van rechten uitbreiden tot alle OCMW's
- Het delen van goede praktijken van de OCMW's inzake de ondersteuning van groepen die geen gebruik maken van hun rechten (en o.a. eenoudergezinnen) of van algemenere praktijken inzake de ondersteuning van het ouderschap die een gunstig effect kunnen hebben voor eenoudergezinnen
- Aanzetten tot collectieve denkoefeningen en tot navolging om te komen tot het ontwerp van vernieuwende acties die op grote schaal kunnen worden ondernomen in de Brusselse OCMW's
- De Welzijnsraden en de OCMW-adviseurs aanmoedigen om de groepen die geen gebruik maken van hun rechten (met inbegrip van eenoudergezinnen) in hun gemeente te ondersteunen
- Verspreiding van bestaande maatregelen en goede praktijken en bewustmaking van de plaatselijke besturen door middel van een toolkit die is samengesteld op basis van de werkzaamheden van de twee groepen.

Verantwoordelijken voor de actie

- Bevoegdheden: Strijd tegen het non-take-up van rechten en Gelijke Kansen
- Bevoegde ministers: Alain Maron voor het luik omtrent het non-take-up van rechten en Nawal Ben Hamou voor het luik Gelijke Kansen
- Coördinatoren: Brussel Plaatselijke Besturen (Cel Gelijke Kansen) voor de gemeenten en GGC voor de OCMW's
- Partners: gemeenten, IGVM, Brulocalis, Brupartners, verenigingen op het terrein, raadpleging van de GGC over de OCMW's

Budgetraming

€ 10.000 voor de toolkit

Uitvoeringstermijn

- 2021: werkgroep
- 2022: toolkit

Opvolgingsindicatoren

- Aantal gehouden vergaderingen per jaar
- Aantal per vergadering gemobiliseerde gemeenten
- Aantal per vergadering gemobiliseerde OCMW's
- Notulen worden stelselmatig opgesteld
- Verspreiding van deze toolkit onder de plaatselijke besturen (Colleges en voorzitters van OCMW's, gemeentebesturen en OCMW's)

Toelichting

In 2018 werd een intergemeentelijke werkgroep inzake alleenouderschap opgericht die ressorteert onder Brussel Plaatselijke Besturen. Deze werkgroep bracht 9 Brusselse gemeenten en meerdere institutionele actoren en verenigingen samen.

Naast de uitwisseling van ervaringen en het opzetten van proefprojecten in verschillende gemeenten had deze werkgroep ook tot doel om op globale wijze te sensibiliseren voor de problematiek van alleenouderschap. De resultaten van de eerste werkzaamheden werden gedeeld tijdens een evenement van bewustmakingsevenement bestemd voor de Brusselse schepenen die bevoegd zijn voor gelijke kansen en gezinnen; dit evenement vond plaats in september 2019. Na afloop van dit evenement wijdde BPB zijn jaarlijkse projectoproep tot de gemeenten inzake gelijke kansen speciaal aan de kwestie van het alleenouderschap.

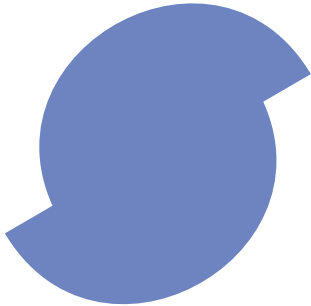
Bijgevolg kan de hervatting van de werkzaamheden van de WG nuttig zijn met het oog op de doorgifte van de acties ter ondersteuning van alleenouderschap in het kader van de gelijkekansenproblematiek.

Tegelijkertijd zou het tijdens de werkgroepvergaderingen van de OCMW's nuttig kunnen zijn om de acties ter ondersteuning van de groepen die geen gebruik maken van hun rechten en onder meer eenoudergezinnen, door te geven.

Uitgaande van de vaststelling dat de gemeenten en de OCMW's, als eerstelijnsactoren, een bijzondere rol te spelen hebben bij het opnemen van contact met en bij het rekening houden met de specifieke realiteit van de groepen die geen toegang hebben tot rechten (o.a. eenoudergezinnen), evenals bij de bewustmaking voor problemen op het gebied van gelijke kansen waarmee deze gezinnen te maken hebben, wordt met de creatie van een toolkit voor het gemeentepersoneel, OCMW's en eerstelijnsactoren getracht een transversale visie op dit thema te verwerven.

Deze toolkit zou namelijk een inventaris van goede praktijken en steunmaatregelen vormen, teneinde de toepassing ervan door de plaatselijke besturen aan te moedigen en te ondersteunen, en dit om de groepen die nu geen beroep doen op hun rechten, onder meer de eenoudergezinnen die met concrete moeilijkheden zouden worden geconfronteerd, zo goed mogelijk te sturen. Het gaat er dus om een toolkit te creëren die een praktische gids is voor het gemeentepersoneel en de eerstelijnsactoren (bijvoorbeeld: maatschappelijk werkers van de OCMW's, lokale actoren die actief zijn op het gebied van huisvestingsbijstand, animatoren van jeugdhuisen, personeel van medische centra, enz.) bij hun taak om mensen die geen gebruik maken van hun rechten, waaronder eenoudergezinnen, te ondersteunen.

Door voort te bouwen op bestaande goede praktijken en steunmaatregelen op verschillende beleidsniveaus zal dit nieuwe instrument ervoor zorgen dat er kan worden gesensibiliseerd, dat er een praktisch kader en sleutels tot nauwkeurige en onderbouwde antwoorden kunnen worden geboden en dat het werk van lokale eerstelijns-werkers die onder meer met de realiteit van eenoudergezinnen worden geconfronteerd, beter gecoördineerd kan worden. Tegelijkertijd wil deze toolkit beroepsmensen een betere toegang en kennis verschaffen met betrekking tot informatie over diverse diensten (kinderopvang, alimentatievorderingen, juridische diensten, enz.)

Actie 4

Een «Kids friendly»-label voor openbare plaatsen en infrastructuur die kind- en gezinsvriendelijke faciliteiten aanbieden

Actie

Een label «Kids friendly» invoeren voor openbare plaatsen en infrastructuur voor horeca, vrijetijdsbesteding, cultuur, sport, ontspanning ... die kind- en gezinsvriendelijke faciliteiten aanbieden, en een gids opstellen met goede praktijken inzake kindvriendelijkheid voor infrastructuur met dit label.

Een handleiding opstellen met «Kids friendly» goede praktijken voor de infrastructuur met dit label.

Doelstelling

- Indoor of outdoor initiatieven aanmoedigen die rekening houden met ouderschap op plaatsen die niet specifiek voor kinderen zijn bestemd (horeca, vrijetijdsbesteding, sport, cultuur enzovoort maar ook wachtzalen, hallen en om het even welke andere openbare plaatsen)
- Goede praktijken verspreiden over de aandacht voor ouderschap op deze plaatsen
- Aan eenoudergezinnen een vorm van autonomie geven en hun isolement doorbreken
- Aan kinderen een plaats geven in sociale, culturele, sportieve ... activiteiten van de volwassenen
- Aan alleenstaande ouders de kans bieden zichzelf vrije tijd te gunnen (activiteiten voor volwassenen met geïntegreerde kinderopvang, parallelle activiteiten voor ouder en kind, een speelhoek voor kinderen, enz.)

Verantwoordelijken voor de actie

- Bevoegdheid: Bevordering van gelijke kansen
- Bevoegde minister: Nawal Ben Hamou
- Coördinator: equal.brussels
- Partner: Brussel Plaatselijke Besturen (cel Gelijke Kansen), Brupartners

Budgetraming

- € 3.000 (drukken van zelfklevers)
- € 10.000 (opstellen gids met goede praktijken)

Uitvoeringstermijn

Lancering van het label in 2022.

Opvolgingsindicatoren

- Ontwerp van het label en vaststellen van de voorwaarden ervan
- Aantal initiatieven die het label hebben gekregen per jaar
- Publicatie van de gids met goede praktijken op de website alleenstaandeouder.brussels en verspreiding onder alle Brusselse gemeenten.

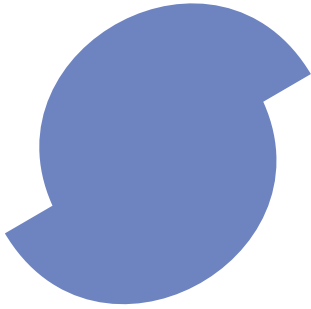
Toelichting

Vaak zijn plaatsen voor volwassenen weinig aangepast aan kinderen. Meestal zijn ze ontworpen voor volwassenen zonder kinderen of voor ouders die zich even kunnen onttrekken aan de zorg voor hun kind(eren) dankzij de steun van een sociaal netwerk of door een beroep te doen op een dienst voor kinderopvang waarvoor moet worden betaald. Voor eenoudergezinnen is dit «even afstand nemen» van de kinderen soms een luxe die ze zich niet kunnen veroorloven wegens het ontbreken van een netwerk van familieleden en vrienden en omdat ze niet de middelen hebben om te betalen voor een kinderopvangsdienst. Het gevolg is dat veel eenoudergezinnen activiteiten zoals naar de gemeente gaan, sport beoefenen of gewoonweg op een terrasje gaan zitten enkel kunnen doen als ze hun kind(eren) meenemen, ...

Het is dus belangrijk een mentaliteitswijziging te bewerkstelligen om van de stad niet alleen een plek te maken waar «kinderen toegelaten» zijn maar waar «kinderen welkom» zijn, zodat eenoudergezinnen en inzonderheid alleenstaande moeders hun isolement kunnen doorbreken en toegang kunnen hebben tot een sociaal en cultureel leven, net als alle andere burgers.

Het doel hier is:

- Precieze criteria vastleggen om in aanmerking te komen voor het label en de lijst van deze criteria publiceren op de website van equal.brussels
- Een benchmarking uitvoeren inzake goede praktijken en vernieuwende ideeën die er mee voor zorgen dat plaatsen zoals openbare gebouwen, horecazaken, infrastructuren voor vrijetijds-, culturele en sportactiviteiten, enz. kindvriendelijk zijn en aangepast zijn aan kinderen en gezinnen.
- Deze informatie bundelen in een gids met goede praktijken
- Deze gids publiceren op de website alleenstaandeouder.brussels en verspreiden via de Brusselse gemeenten
- Parallel daarmee een communicatie uitwerken in verband met het label “kids friendly” om infrastructuren ertoe aan te zetten het label aan te vragen
- Een logo en een zelfklever «Kids friendly» ontwerpen
- Een inventaris opmaken van de plaatsen die in aanmerking komen om het label te krijgen
- Contact opnemen met de verantwoordelijken van deze initiatieven
- Een eerste ronde voor toekenning van het label organiseren
- De lijst van de instellingen die het label hebben gekregen publiceren op de website alleenstaandeouder.brussels en aan deze instellingen het logo en zelfklevers bezorgen

Actie 5

Opleiding en bewustmaking van gemeenten en OCMW's over het non-take-up van rechten

Actie

Opleidingen opzetten voor gemeenten en OCMW's om hen te helpen mensen die geen gebruik maken van hun rechten, waaronder eenoudergezinnen, beter te identificeren en te ondersteunen.

Doelstelling

Elke gemeente en elk OCMW die dat wenst in staat stellen om te beschikken over informatie, tools en 'tips en tricks' waarmee men de doelgroepen kan vaststellen die geen gebruikmaken van hun rechten, zoals eenoudergezinnen.

De bedoeling is dat deze instellingen de verschillende doelgroepen zo goed mogelijk kunnen doorverwijzen en begeleiden om te vermijden dat personen steeds van het kastje naar de muur worden gestuurd. Deze gesensibiliseerde werknemers moeten een rol van facilitator/promotor vervullen en zullen fungeren als enig loket voor informatie in verband met het aanbod van de gemeente of het OCMW dat toegankelijk is voor de verschillende doelgroepen, met inbegrip van eenoudergezinnen.

Deze personen zouden in voorkomend geval actief kunnen deelnemen aan mobiele informatiepunten.

Verantwoordelijken voor de actie

- Bevoegdheid: Strijd tegen non-take-up van rechten
- Bevoegde minister: Alain Maron
- Coördinator: GGC
- Partners: maatschappelijk middenveld, gemeenten en OCMW's, Brussel Plaatselijke Besturen (Cel Gelijke Kansen)

Budgetraming

€ 10.000 (€ 5.000 voor de opleiding van de gemeenten, € 5.000 voor de opleiding van de OCMW's)

Uitvoeringstermijn

Opleiding in 2022

Opvolgingsindicatoren

- Aantal gegeven opleidingen
- Aantal aangewezen contactpunten voor alleenouderschap in de gemeenten en de OCMW's

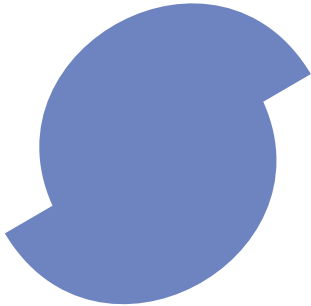
Toelichting

Isolement, tijdsgebrek, gebrek aan informatie - het zijn stuk voor stuk aspecten van een realiteit waarmee doelgroepen die geen gebruikmaken van hun rechten, met inbegrip van alleenstaande moeders, te maken krijgen. Elke minuut telt, want ze staan er helemaal alleen voor om aan alles het hoofd te bieden. Voor wie er alleen voor staat met een of meerdere kinderen kan het een zware last zijn om administratieve formaliteiten te vervullen die gepaard gaan met verschillende en ingewikkelde fasen waarbij de betrokkene zich van de ene kant van de stad naar de andere kant moet verplaatsen en van de ene naar de andere dienst wordt gestuurd.

Het is mogelijk deze valkuilen te vermijden dankzij de aanwezigheid van een professionele referentiepersoon die deze gezinnen op passende wijze kan begeleiden. Het is dus noodzakelijk om de informatie te centraliseren of te beschikken over tussenpersonen voor doelgroepen die geen gebruikmaken van hun rechten.

Dit betekent concreet:

- Contact opnemen met de betrokken administraties om de opleiding aan te bieden
- De juiste dienst en de geschikte persoon identificeren om de opleiding te volgen
- Een overheidsopdracht plaatsen voor het geven van de opleiding
- De opleiding geven
- Communicatie opstellen over het contactpunt inzake alleenouderschap in de gemeenten en de OCMW's voor doelgroepen die geen gebruik maken van hun rechten, met inbegrip van eenoudergezinnen

Actie 6

Gerichte bewustmakingsacties in de kinderdagverblijven, oppasdiensten en gemeentescholen

Actie

Organisatie van gerichte bewustmakingsactiviteiten in kinderdagverblijven, oppasdiensten en gemeentescholen zowel voor het personeel als voor de ouders.

Doelstelling

Sensibiliseren, informeren en vormen op verschillende niveaus:

- genderstereotypen en stereotypen in verband met ouderschap bestrijden
- de nadruk leggen op het belang en de verantwoordelijkheid van de rol van de vader en co-ouder en deze rol opwaarderen
- specifieke kenmerken, moeilijkheden en noden van alleenstaande moeders, enz.

Verantwoordelijken voor de actie

- Bevoegdheid: Bevordering van gelijke kansen
- Bevoegde minister: Nawal Ben Hamou
- Coördinator: Brussel Plaatselijke Besturen (Cel Gelijke kansen)
- Partners: Brupartners, verenigingen en actoren op het terrein

Budgetraming

€ 20.000 voor alle vormingsactiviteiten en bewustmakingsacties

Uitvoeringstermijn

Eén vormingsactiviteit/bewustmakingsactie per jaar in het jaarlijkse actieplan Gelijke Kansen van Brussel Plaatselijke Besturen tussen 2022 en 2024.

Opvolgingsindicatoren

- Aantal gegeven vormingen
- Aantal deelnemers
- Deelnemende actoren
- Feedback van de deelnemers

Toelichting

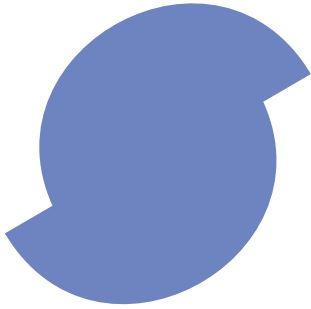
Om alleenstaande moeders echt te helpen, is het nodig om mentaliteiten en percepties op lange termijn te wijzigen; het is dus uiterst belangrijk om zowel het zorgpersoneel als de ouders zelf (en inzonderheid de vaders) te vormen en te informeren.

Gelet op de cijfers lijkt het immers geen twijfel dat alleenouderschap sterk gendergerelateerd is. Bij eenzelfde sociale, professionele, financiële situatie alsook bij dezelfde leeftijd en eenzelfde aantal kinderen is de realiteit als alleenstaande ouder van een moeder of een vader sterk verschillend; dat is het gevolg van de uitdagingen die te wijten zijn aan genderstereotypen die nog sterk verankerd zijn in onze samenleving, en alles wat daaruit voortvloeit. In onze patriarchale samenleving hebben zowel vrouwen als mannen grote waardering voor een vader die zorg draagt voor zijn kind(eren); hij geniet sociale welwillendheid en zijn status wordt door iedereen erkend. Dit is niet het geval voor een alleenstaande moeder, die slechts op weinig steun kan rekenen, niet de minste erkenning krijgt en in haar eentje het hoofd moet bieden aan de moeilijkheden waarmee ze te maken krijgt.

Het is dus noodzakelijk om al wie rechtstreeks betrokken is bij de opvoeding van kinderen te vormen met als doel deze maatschappelijke mechanismen af te breken, daar ze ingaan tegen de belangen van de moeders, en hun dochters – en die voor geen van hen constructief zijn.

De inhoud van de opleidingen en bewustmakingsacties zal worden aangepast aan de doelgroep (onderwijzend personeel, schoolhoofden, personeel van kinderdagverblijven, kinderverzorgsters, directies van kinderdagverblijven).

Wat de scholen betreft, moeten de in het kader van deze acties uitgetrokken middelen niet alleen worden gebruikt voor de bewustmaking van de algemene problematiek van het alleenouderschap en de bestrijding van de daarmee samenhangende stereotypen, maar ook om de vorming van netwerken van eenoudergezinnen op school met andere ouders die in dezelfde wijk wonen, aan te moedigen en de organisatie van buitenschoolse activiteiten op school te bevorderen.

Actie 7

Campagne om het grote publiek te sensibiliseren rond alleenouderschap

Actie

Een campagne opzetten om het grote publiek te sensibiliseren rond alleenouderschap.

Doelstelling

- De Brusselse burgers informeren over alleenouderschap
- Een positief beeld uitdragen van eenoudergezinnen en hun dagelijkse strijd valoriseren (empowerment)
- De stereotypen in verband met alleenstaande ouders neerhalen
- De kennis van het grote publiek bevorderen met betrekking tot de website alleenstaandouder.brussels en de brochure waartoe de website aanleiding heeft gegeven
- De moeilijkheden van de kwetsbaarste bevolkingsgroepen onder de aandacht brengen (via een valoriserende benadering die hen niet voorstelt als «arme sukkels»): moeders in kwetsbare milieus, slachtoffers van een «dubbele straf» of intersectionele discriminatie (moeder en slachtoffer van geweld, moeder en slachtoffer van racisme ...).
- Het engagement van mannen met betrekking tot hun vaderrol valoriseren om vaderlijke desinvestering te bestrijden. Dit laatste ligt aan de basis van veel van de problemen waarmee eenoudergezinnen te kampen hebben.
- Communiceren over de bestaande diensten voor deze doelgroep, met name in het kader van de strijd tegen non-take-up van rechten

Verantwoordelijken voor de actie

- Bevoegdheid: Strijd tegen het non-take-up van rechten en Bevordering van gelijke kansen
- Bevoegde minister: Alain Maron en Nawal Ben Hamou
- Coördinatoren: equal.brussels, GGC
- Partners: Brussel Plaatselijke Besturen (cel Gelijke kansen), Brupartners, verenigingen op het terrein

Budgetraming

Informatiecampagne: € 100.000 (50.000 equal.brussels + 50.000 GWGP)

Uitvoeringstermijn

De campagne zal in 2023 plaatsvinden.

Opvolgingsindicatoren

- Lancering van de campagne
- Impact van de communicatie
- Aantal actoren betrokken bij het uitwerkingsproces van de campagne
- Feedback afkomstig van het terrein

Toelichting

Eenoudergezinnen en vooral alleenstaande vrouwen met een of meer kinderen worden tijdens hun leven geconfronteerd met vele vooroordelen vanwege de school, verhuurders, werkgevers, burens, sociale werkers en zelfs hun familieleden. Als gevolg van die vooroordelen kunnen de betrokkenen opgesloten raken in een rol die de samenleving hun toewijst, waardoor hun isolement nog groter wordt³¹.

Een grootschalige bewustmakingscampagne ten aanzien van burgers moet het mogelijk maken zich bewust te worden van het feit dat de problematiek van alleenouderschap gendergerelateerd is. De campagne moet werken als een elektroshock ten aanzien van de situatie van alleenstaande moeders.

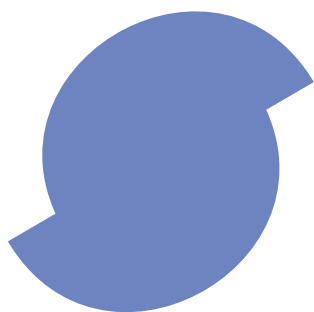
De situatie van alleenstaande moeders is immers onzichtbaar en hetzelfde geldt voor de nochtans enorme genderongelijkheden tussen vaders en moeders. Het is bijgevolg noodzakelijk om te werken aan de bewustwording van het grote publiek ten aanzien van dit systemisch patriarchaal overwicht dat berust op een deresponsabilisering van de vaders ten aanzien van hun kinderen in geval van scheiding; momenteel stelt de samenleving zich daar nog te weinig vragen bij.

Deze campagne moet deze boodschap overbrengen aan de hand van sterke beelden of filmpjes. Tevens moet de campagne de informatie op de website alleenstaandouder.brussels.be onder de aandacht brengen: deze website bevat tools en informatie om eenoudergezinnen te helpen.

Dat betekent concreet:

- contact opnemen met de verenigingen op het terrein en hen ertoe brengen deel te nemen
- de conceptuele pijler(s) van de campagne definiëren
- een opdracht gunnen voor de ontwikkeling en uitvoering van de bewustmaking- en informatiecampagne
- de doelgroepen en de plaatsen voor verspreiding van de campagne nauwkeurig bepalen (in functie van de actualiteit op gezondheidsvlak)

³¹ Noémie Simon, Recherche-Action sur les besoins et les attentes des familles monoparentales, La ligue des familles, septembre 2018, <https://www.laligue.be/association/analyse/2019-02-15-recherche-action-sur-les-besoins-et-les-attentes-des-familles-monoparentales>, p. 12.

Actie 8

Een digitale transitie die ook vrouwen en kansarmen omvat

Actie

Assurer une transition numérique qui inclut les femmes et les personnes précarisées.

Doelstelling

Zorgen voor een digitale overgang waarbij ook vrouwen en kansarmen worden betrokken.

Verantwoordelijken voor de actie

- Bevoegdheid: Digitalisering
- Bevoegde minister: Bernard Clerfayt
- Coördinatoren: CIBG (coördinatie digitale inclusie), easy.brussels
- Partners: alle leden van de werkgroep digitale inclusie (waarbij gewestelijke besturen, verenigingen, enz. worden samengebracht).

Budgetraming

De invoering van deze acties zal plaatsvinden in het kader van de kredieten die zijn verstrekt en beschikbaar zijn voor de uitvoering van het PDT :

- Voor het CIBG: € 800.000
- Voor easy.brussels: € 100.000

Gemiddeld zal jaarlijks 80.000 euro worden besteed aan elk van de 12 bovengenoemde acties.

Uitvoeringstermijn

Het PDT loopt van 2021 tot 2024.

Opvolgingsindicatoren

- Eerstelijnsverenigingen identificeren die zich bezighouden met het vergroten van de digitale basisvaardigheden van vrouwen en alleenstaande ouders in Brussel.
- Deze verenigingen betrekken bij de realisatie van het Plan voor digitale toe-eigening (projectoproep, sensibiliseringscampagne, enz.).
- Eenoudergezinnen als criterium invoegen bij de analyse van de frequentie van bezoeken aan OCR's.
- Alleenouderschap als criterium opnemen in de jaarlijkse enquête over het profiel van de bezoekers van OCR's en in de tweejaarlijkse studie naar digitale ongelijkheden

Toelichting

De COVID-19-crisis heeft duidelijk gemaakt hoe noodzakelijk het is om de hele bevolking, de bedrijven en de besturen mee te krijgen met de digitalisering om te voorkomen dat de ongelijkheden in het Brusselse Gewest verder worden uitgediept. Tijdens de lockdown was het digitale voor de meeste burgers de enige manier om sociale contacten te onderhouden, hun beroep uit te oefenen, online cursussen te volgen, te solliciteren of contact op te nemen met administraties. Mensen die op digitaal gebied achterophinken kregen daardoor minder of helemaal geen toegang meer tot die talrijke diensten.

De ambitie van dit plan is burgers kunnen helpen om zich het digitale eigen te maken. Het zet daartoe in op de toegankelijkheid van het hele digitale gebeuren, op opleiding van kleins af aan en op begeleiding van de samenleving naar een digitale transitie die voor iedereen toegankelijk is.

In het PDT 2021-2024 (werkzoekenden, senioren, mensen met een handicap, kansarmen en vrouwen) werden zes doelgroepen geïdentificeerd die nood hebben aan een aangepaste aanpak, zonder daarbij uit het oog te verliezen dat sommige doelgroepen meerdere kwetsbaarheidscriteria met elkaar combineren. Dit noemt men de problematiek van de intersectionaliteit. Het doel is dus niet om de steun te versnipperen in afzonderlijke stukken, maar om de verenigingen, oplossingen en strategieën de nodige zichtbaarheid te bieden en bruggen te slaan waar ze nog niet bestaan. Het is dezelfde intersectionele logica die zal gelden in de samenwerking met het plan voor eenoudergezinnen. Verenigingen van alleenstaande ouders zullen bijvoorbeeld als eerstelijnsactor kunnen reageren op oproepen van het PDT als ze projecten dragen die gericht zijn op het vergroten van de digitale basisvaardigheden van Brusselaars.

Het Plan voor digitale toe-eigening voorziet in 8 begeleidingsacties voor kansarmen en 4 begeleidingsacties voor vrouwen:

1. De afdeling «recycled» van de e-catalogus voor overheden die in contact staan met de doelgroep, ontwikkelen en verrijken (55)
2. Via projectoproepen de verenigingen steunen die binnen het BHG actief zijn op het vlak van promotie, ondersteuning en bijstand aan kansarmen op digitaal gebied (56)

3. Een schenking van gerecycleerde hardware van gewestelijke ION's organiseren om het binnen projecten via partner-vzw's te verdelen (57)
4. Inventaris van de verenigingen die rond sociale economie werken en in het BHG hardware verhuren, verkopen en herstellen in samenwerking met Sociaal Brussel (58)
5. Bewustmaking rond de digitale kloof in OCMW's en opleiding van maatschappelijk werkers om bezoekers te helpen die kampen met digitale uitsluiting, in samenwerking met easy.brussels (59)
6. E-learningcursussen ontwikkelen voor de doelgroep in socioprofessionele inschakeling (60)
7. Het uitvoeren van een studie over het gebruik van wifi.brussels spots (220 tot nu toe) om de minst gebruikte spots te verplaatsen naar plaatsen die door het doelpubliek worden bezocht (bv. buurtwoningen, sociale woningen, ...) (61)
8. Steun voor de ontwikkeling van mobiele OCR's om de meest kansarme doelgroepen op het terrein te bereiken (62)
9. Verenigingen promoten die in Brussel begeleiding, coaching of IT-basisopleidingen aanbieden voor vrouwen (in samenwerking met Women In Tech en Staatssecretaris Barbara Trachte) (63)
10. Via projectoproepen de verenigingen steunen die binnen het BHG actief zijn op het vlak van promotie, ondersteuning en bijstand aan vrouwen op digitaal gebied (64)
11. Opvolging, communicatie en samenwerking rond de acties die Women in Tech onderneemt en bewustwordingsactiviteiten organiseren in het kader van het Women Code Festival (een initiatief van Women in Tech en Staatssecretaris Barbara Trachte) (65)
12. Meer vrouwen die bij Actiris ingeschreven zijn en die OCR's bezoeken stimuleren om deel te nemen aan IT-basisopleidingen, zowel bij de inschrijving als werkzoekende als via communicatie- en sensibiliseringscampagnes (in samenwerking met Actiris, Bruxelles Formation, de OCR's, ...) (66)

Ten slotte moet in het kader van de uitvoering van het plan ter ondersteuning van eenoudergezinnen ook rekening worden gehouden met het interfederale plan «Women in Digital», waar momenteel de laatste hand aan wordt gelegd. Zijn strategische doelstelling 5 is met name gericht op het wegwerken van de genderkloof in specifieke doelgroepen waarvan alleenstaande moeders deel uitmaken. Dit gaat over het verkleinen en geleidelijk wegwerken van de genderkloof op het gebied van toegang en digitale vaardigheden:

- Door de doelgroepen te identificeren waar de genderkloof op het gebied van digitale vaardigheden en toegang het grootst en/of het meest problematisch is;
- Door de factoren te identificeren die aan deze discrepantie ten grondslag liggen;
- Door het opzetten en ondersteunen van initiatieven gericht op vrouwen in deze doelgroepen die een specifieke aanpak vereisen, ook op het gebied van digitale basisvaardigheden;
- Door gendersensitieve communicatie te bevorderen tijdens elk contact met de bevolking, in het bijzonder met betrekking tot eGov (online openbare diensten).
- Door ervoor te zorgen dat de opleidingen in digitale vaardigheden inclusief zijn

2.

De toegang tot
een kwaliteits-
volle woning
ondersteunen

Een woonplek aangepast aan eenoudergezinnen

- ACTIE 9:** Verhoogde huurtoelage en herhuisvestingstoelage voor eenoudergezinnen
- ACTIE 10:** Invoering van een genderspecifieke monitoring van huisvestingsgegevens
- ACTIE 11:** De strijd opvoeren tegen discriminatie op de woningmarkt op basis van alleenouderschap
- ACTIE 12:** Eerste- en tweedelijnsactoren in de huisvestingssector opleiden en cohousingprojecten voor eenoudergezinnen bevorderen
- ACTIE 13:** Eigendomsverwerving bevorderen voor eenoudergezinnen
- ACTIE 14:** De wachttijd voor het verkrijgen van een sociale woning verlagen voor grote gezinnen en eenoudergezinnen

Actie 9

Verhoogde huurtoelage en herhuisvestings- toelage voor eenoudergezinnen

Actie

De toeslag voor eenoudergezinnen opnemen in de ad-hocbesluiten.

Doelstelling

De toegang tot een kwaliteitsvolle woning voor kansarme eenoudergezinnen bevorderen door de toekenning van verhoogde toelagen.

Verantwoordelijken voor de actie

- Bevoegdheid: Huisvesting
- Bevoegde minister: Nawal Ben Hamou
- Coördinator: Brussel Huisvesting

Budgetraming

NIEUW STELSEL (in duizend €)	2021	2022	2023	2024
Huurtoelage en herhuisvestingstoelage	11.402	38.578	40.476	39.463

Uitvoeringstermijn

- Huurtoelage: geplande inwerkingtreding op 1 oktober 2021
- Herhuisvestingstoelage: geplande inwerkingtreding op 1 januari 2022

Opvolgingsindicatoren

- Aantal toegekende huur- en herhuisvestingstoelagen (in het algemeen en meer specifiek voor de categorie eenoudergezinnen)
- Gemiddeld bedrag van de toelagen voor eenoudergezinnen
- Impact op het deel van het budget dat door eenoudergezinnen aan huur wordt besteed

Toelichting

De invoering van deze nieuwe toelagen is het resultaat van de tenuitvoerlegging van actie 18 van het Noodplan voor Huisvesting, waarin wordt voorgesteld het vroegere toelagestelsel te vereenvoudigen om ervoor te zorgen :

1. Een betere dekking van de beoogde doelgroepen
2. Een vereenvoudiging van de procedures om ervoor te zorgen dat het systeem sneller begrepen wordt en de behandelingstermijnen korter worden
3. Een verlichting van de administratieve last op basis van het beginsel van de automatisering van de rechten

De huurtoelage is bedoeld als een langdurige steunmaatregel (termijn van 5 jaar, eenmaal hernieuwbaar) voor sociaaleconomisch kwetsbare gezinnen, in afwachting van de toewijzing van een sociale woning. De toelage wordt voornamelijk verleend op basis van authentieke bronnen, en zal dus semiautomatisch kunnen worden toegekend.

De herhuisvestingstoelage is een maatregel van kortere duur (3 jaar), bedoeld om mensen met een acute en bijzondere behoefte aan steun (daklozen) of mensen met een onvoorziene huisvestingsbehoefte (slachtoffers van huiselijk geweld of mensen van wie de woning onbewoonbaar is verklaard) te ondersteunen. Het omvat een eenmalige verhuisvergoeding, gebaseerd op een persoonlijke analyse van het geval. De toelage is bedoeld als een tijdelijke maatregel, totdat de situatie zich stabiliseert of totdat een huurtoeslag of sociale huisvesting wordt toegekend.

Eenoudergezinnen werden aangeduid als een centrale doelgroep voor deze toelagen. Uit studies is immers gebleken dat deze gezinnen sociaal kwetsbaarder zijn en het moeilijk hebben om een degelijke woning tegen een redelijke prijs te vinden terwijl ze wachten op de toewijzing van een sociale woning. Wanneer men alleenstaande ouder wordt, moet men soms ook dringend van woning veranderen als de relatie met de ex-partner conflictueus is.

De voorziene bedragen van de twee toelagen zijn bijgevolg aangepast zodat rekening kan worden gehouden met de specifieke problemen waarmee eenoudergezinnen te kampen hebben:

- Voor de aanvrager die alleenstaande ouder is met een inkomen dat lager is dan of gelijk is aan het leefloon, bedraagt het bijstandsbedrag € 160 per maand plus € 40 per kind ten laste.
- Voor de aanvrager die alleenstaande ouder is met een inkomen dat lager is dan of gelijk is aan de verhoogde tegemoetkoming, bedraagt het bijstandsbedrag € 120 per maand plus € 40 per kind ten laste.

Actie 10

Invoering van een genderspecifieke monitoring van huisvestingsgegevens

Actie

Het uitvoeren van een studie over de genderkwestie op het gebied van huisvesting en het invoeren van een systematische procedure voor het bijhouden van genderspecifieke huisvestingsgegevens.

Doelstelling

De kennis over de situatie van vrouwen en eenoudergezinnen op het gebied van huisvesting in Brussel vergroten om de gendergelijkheidskwesties beter te integreren in het ontwikkelde huisvestingsbeleid.

Verantwoordelijken voor de actie

- Bevoegdheid: Huisvesting
- Bevoegde minister: Nawal Ben Hamou
- Coördinatoren: Brussel Huisvesting (studie), Observatiecentrum van de huurprijzen (integratie van de genderdimensie)
- Partners: maatschappelijk middenveld, academische wereld

Budgetraming

€ 30.000

Uitvoeringstermijn

- 2022: studie
- 2022-2024: integratie van de genderdimensie in huisvestingsgegevens

Opvolgingsindicatoren

- Studie uitgevoerd
- Aanwezigheid van genderindicatoren in de beschikbare huisvestingsgegevens

Toelichting

Krachtens de ordonnantie van 29 maart 2012 houdende de integratie van de genderdimensie in de beleidslijnen van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest moet in alle gewestelijke beleidslijnen rekening worden gehouden met de genderdimensie. De invoering van genderstatistieken is daarvoor een noodzakelijke voorwaarde.

Ook voor het huisvestingsbeleid, dat een gewestelijke bevoegdheid is, geldt deze verplichting. Het alleenouderschap is een sterk gendergebonden fenomeen en is daarom een relevant gegevens- en analysecriterium binnen een gendergebonden benadering van het huisvestingsbeleid. Er zal ook nuttig gebruik worden gemaakt van het criterium van kansarmoede, aangezien vrouwen door hun grotere vatbaarheid voor armoede over het algemeen kwetsbaarder zijn op het gebied van huisvesting, met name wanneer zij zich in een sociaal kwetsbare situatie bevinden (alleenstaande vrouwen, oudere vrouwen en alleenstaande moeders).

Deze statistische gegevens en, meer in het algemeen, genderstudies en studies over huisvesting moeten worden aangewend om een overheidsbeleid op het gebied van huisvesting uit te stippelen dat de ongelijkheden tussen mannen en vrouwen bij de toegang tot huisvesting efficiënt kan bestrijden.

Tot op heden zijn er geen gegevens over gender en huisvesting op het Brussels grondgebied (of deze gegevens zijn gedateerd). Het Belgisch rapport "Sur la corde raide : Femmes & pauvreté, Femmes & monoparentalité - Etat des lieux" dat in 2010 is gepubliceerd door les Femmes Prévoyantes Socialistes en de studie "Promouvoir l'accès à un habitat décent en Région bruxelloise" van 2007 geven aan in welk opzicht het recht op huisvesting verschilt tussen mannen en vrouwen.

Er zijn verschillende factoren die vrouwen kwetsbaar maken als het om wonen gaat:

- Lagere inkomens dan die van mannen maken het voor vrouwen moeilijker om toegang te krijgen tot een huurwoning of een eigen woning, terwijl het hebben van een eigendom een wapen tegen armoede is
- Alleenstaande vrouwen betalen over het algemeen minder dan gemiddeld voor een woning en hebben dus een woning van mindere kwaliteit (kleiner, minder gezond en comfortabel, enz.)
- Alleenstaande moeders betalen over het algemeen meer dan gemiddeld voor grotere, maar nog steeds minder kwaliteitsvolle woningen

Wat de discriminatie van eenoudergezinnen op de woningmarkt betreft, heeft de Discrimibrux-studie - een onderzoek van de VUB van 2019 naar discriminatie door vastgoedmakelaars in het BHG - geen significante discriminatie van eenoudergezinnen van Belgische origine aan het licht gebracht. Etnische afkomst daarentegen is een constante factor van discriminatie, net zoals de bron van inkomsten (werkloosheidsuitkering tegenover loon)³². Hieruit kan worden geconcludeerd dat eenoudergezinnen van buitenlandse afkomst en zonder arbeidsinkomen, statistisch de meeste kans lopen te worden gediscrimineerd.

³² Verhaeghe, P.P., Dumon, M. (2019). Discrimibrux 2019. Discrimination par des agents immobiliers dans la Région de Bruxelles-Capitale en 2019. Bruxelles : Vakgroep Sociologie, Vrije Universiteit Brussel.

De huidige pandemie heeft zwaar gewogen op eenoudergezinnen op het vlak van woongerelateerde kwesties. Uit de gegevens blijkt namelijk dat de crisis de ongelijkheid tussen mannen en vrouwen op het vlak van huisvesting heeft versterkt. Hoewel er geen precieze gegevens voor België en Brussel bestaan, blijkt uit Franse studies dat het algemeen ingevoerde telewerk, de sluiting van scholen en de beperkte toegang tot collectieve infrastructuur een zware impact hebben gehad op vrouwen en in het bijzonder op eenoudergezinnen. Men kan aannemen dat deze bevindingen ook voor België kunnen gelden. Uit een studie van INED blijkt dat vrouwen vaker telewerken terwijl er kinderen rondlopen en minder vaak over een eigen ruimte beschikken om te telewerken.

Daarom moet er een nieuwe studie worden uitgevoerd om de gegevens over deze ongelijkheden te objectiveren, bij te werken en uit te breiden, teneinde corrigerende/positieve maatregelen te nemen, maar ook om te voorkomen dat de ongelijkheden blijven voortbestaan, en dit via gendermainstreaming op het vlak van huisvesting. Naast een specifieke studie is het ook van groot belang om op een structurele manier een dataset inzake huisvesting aan te leggen.

Meer in het bijzonder zouden de twee onderdelen van de actie als volgt worden uitgevoerd:

1. Een universitaire studie opzetten over de genderuitdagingen voor de stad en meer in het bijzonder voor huisvesting

Dit onderzoeksinitiatief zou drie doelstellingen beogen:

1. De genderongelijkheden die tot uiting komen op het vlak van wonen kwantificeren, met name een genderspecifieke evaluatie van de volgende dimensies:
 - De toegang tot het verwerven van een eigendom (aandeel mannen en vrouwen onder huiseigenaars in het BHG)
 - Aandeel van het inkomen dat aan huisvesting wordt besteed op basis van geslacht
 - Genderspecifieke analyse van een reeks indicatoren verbonden aan de woningkwaliteit (ruimtegebrek, te veel financiële problemen om het huis voldoende te verwarmen, gebrek aan basiscomfort (geen bad/douche of toilet of warm water), donker huis, elektrische installatie in slechte staat, waterleidingen in slechte staat, geen centrale verwarming, onvoldoende warmte in de winter, onvoldoende koelte in de zomer, ontevreden of zeer ontevreden over het eigen huis)
 - Aandeel mannen, vrouwen en eenoudergezinnen in sociale woningen, SVK-woningen, transitwoningen, ...
 - Grootte van de woning, aantal kamers,...
 - In het kader van de huidige pandemie: ruimte voor zichzelf en lockdown, ongelijkheid man/vrouw tijdens de lockdown (gebruik van de ruimte)
 - De woning als werkplek

Deze kwantificering zou gecombineerd moeten worden met het inkomenscriterium en het criterium van alleenouderschap.

2. Nagaan of praktische tools of innoverende projecten die in andere Europese steden werden ontwikkeld, overgenomen kunnen worden, zoals het door de stad Wenen ontwikkelde handboek of de ervaring van Barcelona
3. Het evalueren van de ervaring die op het Brussels grondgebied wordt opgedaan, alsook de reproduceerbaarheid ervan en de manier waarop ze bijkomende nieuwe instrumenten kan opleveren (CALICO, enz.)

A10

2. Invoering van een systematisch proces om genderspecifieke gegevens over huisvesting te bekomen

- Het oplijsten van de bestaande gegevens en van de gegevens die nuttig zijn om door het Observatiecentrum van de huurprijzen te worden verzameld
- Controleren welke gegevens reeds criteria zoals bijvoorbeeld alleenouderschap bevatten
- Deze criteria opnemen in alle nieuwe uitgevoerde gegevensverzamelingen en -analyses

Actie 11

De strijd opvoeren tegen discriminatie op de woningmarkt op basis van alleenouderschap

Actie

Gezinsverantwoordelijkheden (en bij uitbreiding alleenouderschap) als discriminatiecriterium opnemen in de Brusselse Huisvestingscode om de strijd op te voeren (met name via discriminatietests) tegen discriminatie op de woningmarkt op basis van alleenouderschap.

Een opleiding organiseren voor huisvestingsactoren (met name vastgoedmakelaars) over de non-discriminatieaspecten van de Huisvestingscode en specifieke aandacht besteden aan de kwestie van het alleenouderschap.

Een projectoproep lanceren voor Verenigingen voor integratie via huisvesting (VIH) over non-discriminatie, met het oog op de inwerkingtreding van de nieuwe ordonnantie en de mogelijkheid voor VIH's om discriminatietests uit te voeren (door middel van een specifieke erkenning).

Opstelling van een standaard huurdersfiche die alleen de informatiecriteria zal bevatten die overeenkomstig de Huisvestingscode zijn toegestaan.

Doelstelling

Discriminatie op de woningmarkt ten aanzien van eenoudergezinnen doeltreffender te bestrijden.

Verantwoordelijken voor de actie

- Bevoegdheid: Huisvesting
- Bevoegde minister: Nawal Ben Hamou
- Coördinator: Brussel Huisvesting
- Partners: Unia, het IGVM, Adviesraad voor Huisvesting

Budgetraming

Tussen € 60.000 en € 100.000 voor de projectoproep bestemd voor de VIH's.

Uitvoeringstermijn

- 2021: Wijziging van de bepalingen van de Huisvestingscode betreffende discriminatiebestrijding
- 2022: Lancering van de projectoproep bestemd voor de VIH's en opstelling van de standaard huurdersfiche

Opvolgingsindicatoren

- Aantal door de directie Gewestelijke Huisvestingsinspectie (DGHI) behandelde dossiers
- Aantal opleidingen over de nieuwe non-discriminatieaspecten van de Huisvestingscode
- Gelanceerde projectoproepen
- Aantal VIH's die erkend zijn voor de bestrijding van discriminatie
- Goedkeuring van een standaard infociche voor huurders

Toelichting

Op 21 december 2018 hechtte het Brussels Parlement haar goedkeuring aan de ordonnantie tot wijziging van de Brusselse Huisvestingscode teneinde de strijd tegen discriminatie bij de toegang tot huisvesting te versterken, die de inspecteurs van Brussel Huisvesting machtigt om discriminatietests uit te voeren om inbreuken op te sporen en vast te stellen en om, indien nodig, administratieve sancties op te leggen. Deze nieuwe bepalingen zijn in september 2019 in werking getreden.

De Gewestelijke Beleidsverklaring voorziet in een evaluatie van deze bepalingen. In deze beleidsverklaring staat het volgende: "De Regering zal nagaan in hoeverre zich een herziening van de bestaande wetgeving opdringt om ervoor te zorgen dat de inspectie proactief andere middelen dan de huidige (aangifte, melding, klacht) kan aanwenden om, onder meer op het gebied van tewerkstelling en huisvesting, een risico op of een vermoeden van discriminatie in te schatten door blinde praktijktesten uit te voeren".

Deze evaluatie werd uitgevoerd door Brussel Huisvesting, in overleg met Unia, het Instituut voor de Gelijkheid tussen vrouwen en mannen (IGVM) en professor Pieter-Paul Verhaeghe. De conclusies van 15 oktober 2020 werden in december 2020 overgemaakt aan het Parlement. In deze conclusies werd er met name aanbevolen om verschillende bepalingen van de Huisvestingscode te wijzigen, teneinde de doeltreffendheid van de Brusselse maatregelen ter bestrijding van discriminatie op de woningmarkt te verbeteren. Daarom werd in overleg met Unia en het IGVM een voorontwerp van ordonnantie opgesteld. De wijzigingen beogen meerdere doelstellingen:

- Het toepassingsgebied van de discriminatietests zo veel mogelijk uitbreiden
- De lijst met beschermde criteria en discriminatievormen harmoniseren
- De bestrijding van discriminatie uitbreiden tot de hele huisvestingssector
- Verhuurders en vastgoedmakelaars beter informeren
- De actieve rol versterken van verenigingen die actief zijn in de strijd tegen discriminatie en/of in de huisvestingssector
- De uitzondering op het beginsel van verbod op rechtstreekse discriminatie inperken
- De bescherming tegen represailles verbeteren

In het kader van deze evaluatie werden de geplande wetswijzigingen geëvalueerd vanuit het perspectief van het alleenouderschap. Deze evaluatie heeft geleid tot een voorstel tot wijziging van de Huisvestingscode waarbij rekening wordt gehouden met eenoudergezinnen, en tot het bepalen van een aantal maatregelen waarbij specifiek aandacht wordt besteed aan het alleenouderschap als discriminatiecriterium.

Een projectoproep zal worden gelanceerd voor Verenigingen voor integratie via huisvesting (VIH) over non-discriminatie, met het oog op de inwerkingtreding van de nieuwe ordonnantie en de mogelijkheid voor VIH's om discriminatietests uit te voeren (door middel van een specifieke erkenning). Alleenouderschap zal worden opgenomen als een criterium waarmee verenigingen die in het kader van deze projectoproep erkend worden, rekening moeten houden. Concreet zou deze projectoproep moeten leiden tot de erkenning van een beperkt aantal VIH's die slachtoffers van discriminatie zullen begeleiden (eerstelijnssteun) en van een klein aantal VIH's die eerder tweedelijnssteun zullen bieden: ondersteuning aan de Directie Gewestelijke Huisvestingsinspectie, opleiding van andere VIH's, opmaak van een vademecum over de manier waarop discriminatietests op de woningmarkt moeten worden uitgevoerd, opleiding van de acteurs die de tests zullen uitvoeren.

Actie 12

Eerste- en tweedelijnsactoren in de huisvestingssector opleiden en cohousingprojecten voor eenoudergezinnen bevorderen

Actie

Een opleiding over de kwestie van eenoudergezinnen opzetten voor eerste- en tweedelijnsactoren in de huisvestingssector.

Cohousingprojecten voor eenoudergezinnen bevorderen.

Doelstelling

Een passend antwoord bieden op de huisvestingsbehoeften van eenoudergezinnen door huisvestingsactoren uit de overheids- en verenigingssector op te leiden over de uitdagingen van eenoudergezinnen en door oplossingen op het vlak van gegroepeerd wonen uit te werken.

Verantwoordelijken voor de actie

- Bevoegdheid: Huisvesting
- Bevoegde minister: Nawal Ben Hamou
- Coördinator: Brussel Huisvesting
- Partners: maatschappelijk middenveld, raadpleging van de GGC over de OCMW's

Budgetraming

€ 60.000 per jaar vanaf 2022

Uitvoeringstermijn

2022-2024

Opvolgingsindicatoren

- Aantal opgeleide tweedelijnsactoren
- Aantal opgezette cohousingprojecten
- Aantal personen dat aan deze vorm van groepswonen deelneemt

Toelichting

Wanneer iemand zich in een situatie van alleenouderschap bevindt, is huisvesting vaak een netelige kwestie. Door conflicten, en in sommige gevallen zelfs geweld, ontstaat de vaak dringende behoefte aan herhuisvesting, waaraan moeilijk kan worden voldaan gezien de schaarste op de huurmarkt in Brussel.

Als gevolg van deze minder of meer dringende behoefte aan herhuisvesting, in combinatie met een inkomensdaling na een scheiding, een ongelijke verdeling van de financiële lasten in verband met de kinderen en de hoge huurprijzen in Brussel, komen gezinshoofden van eenoudergezinnen in een moeilijke financiële situatie terecht waardoor hun toegang tot een behoorlijke of op zijn minst geschikte woning wordt bemoeilijkt.

Bovendien kunnen eenoudergezinnen te maken krijgen met wantrouwen van verhuurders, wat zich mogelijk vertaalt in discriminatie van deze groep mensen. Discriminatie kan het voor alleenstaande ouders nog moeilijker maken om een behoorlijke woning te vinden tegen een redelijke huurprijs.

Om al deze redenen is de situatie van eenoudergezinnen op de woningmarkt zeer specifiek, wat een aan deze realiteit aangepast antwoord vereist van de overheid en van de verschillende actoren van het maatschappelijk middenveld die actief zijn op het gebied van huisvestingsbijstand.

In deze context kunnen verschillende vormen van gegroepeerd of collectief wonen een belangrijke uitkomst zijn voor eenoudergezinnen. Deze vorm van wonen herstelt immers een sociale cohesie, door het isolement (dat soms zeer sterk is bij eenoudergezinnen) te doorbreken, door in te zetten op solidariteit en door de zorgtaken te verdelen, terwijl een reeks vaste kosten kunnen worden verlicht.

Om deze problemen aan te pakken, zal de actie volgende luiken omvatten:

- Een partnerschap opzetten met een vereniging die gespecialiseerd is in alleenouderschap, om eenoudergezinnen te begeleiden bij hun zoektocht naar een woning en om eerste- en tweedelijnsactoren in de huisvestingssector op te leiden (OCWM-medewerkers, Sociale Verhuurkantoren (SVK's), Openbare Vastgoedmaatschappijen (OVM's), Verenigingen voor Integratie via Huisvesting (VIH's), openbare vastgoedoperatoren)
- Een partnerschap opzetten met een vereniging die gespecialiseerd is in alleenouderschap, om als incubator te fungeren voor cohousingprojecten die gericht zijn op eenoudergezinnen
- Oplange termijn de mogelijkheid overwegen van een "VIH"-erkenning (vereniging voor de integratie via huisvesting) voor deze vereniging(en)

Actie 13

Eigendomsverwerving bevorderen voor eenoudergezinnen

Actie

Rekening houden met de problematiek van eenoudergezinnen bij de opmaak van de beheersovereenkomst van de Community Land Trust Brussel (CLTB).

Een proefproject ontwikkelen in samenwerking met de CLTB over eigendomsverwerving voor eenoudergezinnen.

Doelstelling

Eigendomsverwerving bevorderen voor eenoudergezinnen.

Verantwoordelijken voor de actie

- Bevoegdheid: Huisvesting
- Bevoegde minister: Nawal Ben Hamou
- Coördinator: Brussel Huisvesting
- Partners: CLTB, Woningfonds

Budgetraming

Te bepalen in functie van de definitieve vorm van het project (binnen het bestaande budgettaire kader).

Uitvoeringstermijn

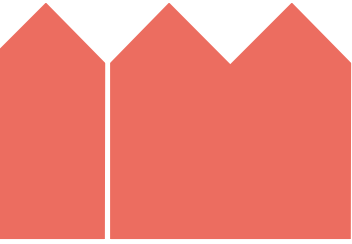
- 2022: aanpassing van de beheersovereenkomst en projectdefinitie
- 2023-2024: tenuitvoerlegging

Opvolgingsindicatoren

- Goedkeuring van de beheersovereenkomst van de CLTB
- Lancering van het proefproject
- Aantal deelnemers aan het proefproject

Toelichting

Een belangrijke behoefte van alleenstaande moeders is de veiligstelling van hun woning. Na een moeilijke periode willen ze een eigen woning hebben om de toekomst van hun kinderen veilig te stellen (erfenis, enz.). Ze zien het hebben van een eigen woning als een van de manieren om uit toekomstige ingewikkelde situaties te geraken.

Actie 14

De wachttijd voor het verkrijgen van een sociale woning verlagen voor grote gezinnen en eenoudergezinnen

Actie

Herziening van de criteria voor de toewijzing van sociale woningen door nieuwe normen voor te stellen met betrekking tot het aantal en de grootte van de kamers voor grote gezinnen.

Doelstelling

De normen voor de verhouding tussen het aantal kamers in een sociale woning en het aantal kinderen per gezin herzien, teneinde de wachttijd voor een sociale woning voor grote gezinnen en eenoudergezinnen te verkorten.

Verantwoordelijken voor de actie

- Bevoegdheid: Huisvesting
- Bevoegde minister: Nawal Ben Hamou
- Coördinator: BGHM
- Partners: OVM's

Budgetraming

Geen budgettaire impact.

Uitvoeringstermijn

- 2021: Lancering van een werkgroep met de BGHM en de OVM's teneinde nieuwe normen voor te stellen inzake het aantal kamers en de grootte van kamers voor grote gezinnen
- 2022: Wetswijzigingen (integratie van de conclusies van de werkgroep bij het wijzigen van het Besluit van 26 september 1996 van de Brusselse Hoofdstedelijke Regering houdende de regeling van de verhuur van woningen die beheerd worden door de BGHM of door de OVM's)

Opvolgingsindicatoren

- Evolutie van het aantal aan eenoudergezinnen toegewezen woningen
- Evolutie van de wachttijd voor eenoudergezinnen

Toelichting

A14

Er staan meer dan 49.000 gezinnen op de wachtlijst voor een sociale woning, maar de wachttijd is sterk afhankelijk van de gezinssamenstelling. Van de gezinnen die al meer dan 5 jaar op een sociale woning wachten, gaat het in 98% van de gevallen om een gezin dat een woning met 3 of meer slaapkamers nodig heeft. Hoewel de openbare sociale huisvesting in haar toegangscriteria al lang voorkeurrechten voor eenoudergezinnen heeft opgenomen, worden deze gezinnen ook negatief geïmpacteerd door de toewijzingscriteria voor sociale woningen. Zo kan de wachttijd voor sommige gezinnen, gelet op de normen van de Brusselse Huisvestingscode inzake omvang en aantal kamers, oplopen tot 5 of tot 10 jaar. Kinderen zijn de eerste slachtoffers van deze situatie, en dus is het essentieel dat er een snelle oplossing komt, naast de bouwplannen van de openbare vastgoedoperatoren

De bedoeling is om flexibelere criteria vast te leggen en om er tegelijkertijd voor te zorgen dat het comfort van de bewoners behouden blijft wat betreft de beschikbare ruimte in de woning. Deze hervorming zou het bijvoorbeeld mogelijk maken gezinnen een woning toe te wijzen die niet noodzakelijk een aparte slaapkamer heeft voor elk kind ouder dan 15 jaar, of om de grens van 2 kinderen per slaapkamer te verhogen wanneer de grootte van de slaapkamers en het appartement dit toelaten.

3.

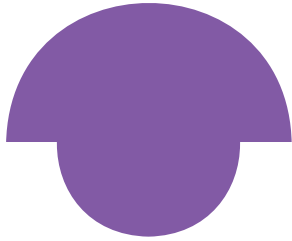
Tewerkstelling en
beroepsopleiding
ondersteunen

Een laagdrempelige bron van
emancipatie voor alleenstaande
ouders

- ACTIE 15:** De studieherhvatting of de opleiding van alleenstaande ouders bevorderen
- ACTIE 16:** De tewerkstelling van alleenstaande ouders ondersteunen
- ACTIE 17:** Het verkrijgen van gegevens over de tewerkstelling en de inschakeling op de arbeidsmarkt van alleenstaande ouders
- ACTIE 18:** Alleenstaande werkzoekenden/werknemers opnemen in de toekomstige monitoring betreffende de kwaliteit van de tewerkstelling
- ACTIE 19:** Periodieke aandacht besteden aan vrouwelijke werknemers in een situatie van alleenouderschap bij de evaluatie van het stelsel van dienstencheques

Actie 15

De studiehervatting of de opleiding van alleenstaande ouders bevorderen

Actie

De mogelijkheden analyseren voor een aanpassing van het regelgevingskader voor vrijstellingen, de beschikbaarheidscontrole en de werkloosheidsuitkeringen voor het hervatten van studies of het volgen van een opleiding voor alleenstaande ouders.

Doelstelling

De opleidingstrajecten voor alleenstaande ouders veiligstellen door te voorzien in meer flexibele uurroosters of uurroosters aangepast aan de specifieke noden van deze doelgroep.

Verantwoordelijken voor de actie

- Bevoegdheden: Werk-Opleiding
- Bevoegde minister: Bernard Clerfayt
- Coördinatoren: Gewestelijke overheidsdiensten voor opleiding
- Partners: Actiris, Federale overheid, Brussel Economie en Werkgelegenheid, Brusselse Raad voor Gelijkheid tussen Vrouwen en Mannen, Deelstaten, Instituut voor de Gelijkheid van Vrouwen en Mannen, Bruxelles Formation, Brupartners

Budgetraming

Binnen het bestaande budgettaire kader.

Uitvoeringstermijn

2021-2024

Opvolgingsindicatoren

- Vaststelling van een diagnose beperkt tot deze werkzoekenden
- Identificatie van de belemmeringen voor het hervatten van studies of opleidingen voor deze doelgroep
- Aanpassing van de uitvoeringsmodaliteiten in hoofde van de gewestelijke bevoegdheden

Toelichting

Uit de werkgroep werk en opleiding blijkt dat eenoudergezinnen meer moeilijkheden ondervinden bij het volgen van voltijdse opleidingen dan andere werkzoekende groepen (samengestelde gezinnen, alleenstaanden zonder kinderen, enz.).

Gezien het belang van toegang tot duurzaam werk voor vrouwen in een situatie van alleenouderschap en onzekerheid, is het essentieel om hun integratie op de arbeidsmarkt te vergemakkelijken door alle mechanismen in te zetten voor het verwerven en ontwikkelen van vaardigheden en dus voor beroepsopleiding en/of hervatting van studies. Het gaat er dus om de billijkheid van de begeleidende maatregelen te waarborgen en de rechten op werkloosheidsuitkeringen binnen dit kader te garanderen.

Het veiligstellen van opleidingstrajecten voor alleenstaande ouders moet op een specifieke manier worden aangepakt en gericht zijn op hun behoeften. Dit omvat de huidige wettelijke verplichtingen op het gebied van uurroosters van de opleidingen, wekelijkse opleidingstijd, enz.

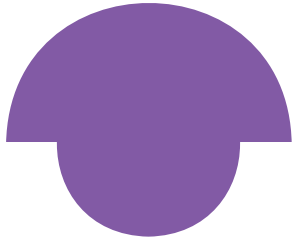
Om het opzetten van opleidingstrajecten met flexibele of bijzondere uurroosters te overwegen, is het noodzakelijk om een diepgaande analyse te maken van het huidige kader en van de impact op deze gezinnen. Van daaruit zal een diagnose moeten worden gesteld om de huidige belemmeringen en zwakke punten te identificeren.

Uit dit werk kunnen de regulerende hefboomen worden geïdentificeerd die kunnen worden ingezet om de hervatting van beroepsopleiding en/of studies te ondersteunen door het recht op uitkeringen tijdens deze periode te garanderen; bijvoorbeeld het aanpassen van de uurroosters van de opleidingen, het veiligstellen van opleidingstrajecten, enz.

Dat betekent concreet:

- De mogelijkheid analyseren om de huidige uurroosters van de opleidingen aan te passen
- Het huidige regelgevingskader voor vrijstellingen voor beroepsopleiding analyseren en de impact ervan op de inschakeling op de arbeidsmarkt van werkzoekenden in een situatie van alleenouderschap
- Een diagnose opstellen van de huidige methoden die de hervatting van opleidingen en/of studies voor deze doelgroep kunnen belemmeren
- De regulerende hefboomen identificeren die kunnen worden ingezet om de hervatting van beroepsopleiding en/of studies te ondersteunen door de rechten op uitkeringen gedurende deze periode te garanderen.
- De uitvoeringsmodaliteiten van het gewestelijk regelgevingskader aanpassen
- Sensibiliseren en samenwerken met de federale Overheid en de deelstaten rond kwesties waarvoor een beroep wordt gedaan op hun bevoegdheden

Er zou een aanpassing van het gewestelijk regelgevingskader kunnen worden uitgevoerd. Tegelijkertijd zal er ook overleg plaatsvinden met de federale overheid en de deelstaten voor de knelpunten met betrekking tot hun bevoegdheden.

Actie 16

De tewerkstelling van alleenstaande ouders ondersteunen

Actie

De mogelijkheden analyseren om specifieke werkgelegenheidssteun in te zetten om alleenstaande werkzoekenden met kinderen te ondersteunen.

Doelstelling

Het activeringsbeleid inzetten om de integratie op de arbeidsmarkt van alleenstaande werkzoekenden met kinderen te ondersteunen.

Verantwoordelijken voor de actie

- Bevoegdheden: Werk-Opleiding
- Bevoegde minister: Bernard Clerfayt
- Coördinatoren: Actiris & Brussel Economie en Werkgelegenheid
- Partners: Brupartners, Brusselse Raad voor Gelijkheid tussen Vrouwen en Mannen, Instituut voor de Gelijkheid van Vrouwen en Mannen

Budgetraming

Geen bijkomende budgettaire gevolgen. De acties moeten worden geïntegreerd in en beperkt tot de begrotingskredieten die zijn uitgetrokken voor de evaluatie van de werkgelegenheidssteun en voor de opdrachten in het kader van de «Zesde Hervorming».

Uitvoeringstermijn

2021-2023

Opvolgingsindicatoren

- Integratie van een focus op «eenoudergezinnen» in het bijzonder lastenboek opgesteld voor de lancering van de evaluatie van werkgelegenheidssteun
- Eindrapport opgeleverd in het kader van de overheidsopdracht en met een specifieke focus op deze doelgroep
- Modelleren van aanbevelingen over werkgelegenheidssteun

Toelichting

De toegang tot werk is een van de prioriteiten voor werkzoekenden in een situatie van alleenouderschap, maar de obstakels en moeilijkheden waarmee deze doelgroep wordt geconfronteerd, zijn talrijk.

Het is daarom opportuun om de gewestelijke hefboomen te analyseren om de toegang tot duurzame werkgelegenheid voor deze werkzoekenden te ondersteunen. Activeringsbeleid vertegenwoordigt een gewestelijke bevoegdheid die in dit kader moet worden onderzocht.

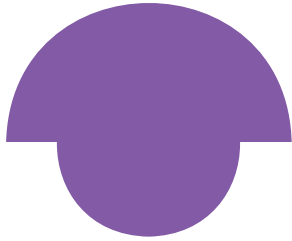
In 2021 en in overeenstemming met de verbintenissen van de regering, zal een evaluatie van de werkgelegenheidssteun, hervormd in 2017 na de regionalisering als gevolg van de zesde staatshervorming, als gedeelde prioriteit met Brupartners worden gestart.

Derhalve wordt voorgesteld om in de scope van deze evaluatie een specifieke focus op werkzoekenden en/of actieve werknemers in een situatie van alleenouderschap op te nemen. In overleg met de sociale partners zal het bijzonder lastenboek in deze zin worden opgesteld.

De realisatie van de contractueel overeengekomen prestaties van de overheidsopdracht zal het dan mogelijk maken om de efficiëntie te beoordelen van de werkgelegenheidssteun die beschikbaar is voor Brusselse werkzoekenden in een situatie van alleenouderschap.

Van daaruit zal het eindrapport de wetgevers in staat stellen de sterke en zwakke punten van deze maatregelen voor deze doelgroep te identificeren.

De hefboomen die door deze werkgelegenheidssteun worden geboden kunnen gebruikt worden voor modelvorming, waardoor het mogelijk wordt om de specifieke behoeften en de realiteit van deze mensen aan te kaarten, zodat dit beleid geactiveerd kan worden ten behoeve van duurzame integratie op de arbeidsmarkt en het verwerven van vaardigheden van deze werknemers.

Actie 17

Het verkrijgen van gegevens over de tewerkstelling en de inschakeling op de arbeidsmarkt van alleenstaande ouders

Actie

Indicatoren en statistieken ontwikkelen om gegevens te verkrijgen over de tewerkstelling en de integratie op de arbeidsmarkt van werkzoekenden in een situatie van alleenouderschap.

Doelstelling

Gegevens verzamelen over de socioprofessionele situatie van eenoudergezinnen op de arbeidsmarkt en de evolutie van hun duurzame integratie op de arbeidsmarkt observeren en beoordelen.

Verantwoordelijken voor de actie

- Bevoegdheden: Werk-Opleiding
- Bevoegde minister: Bernard Clerfayt
- Coördinatoren: View.brussels, Actiris
- Partners: Brusselse Raad voor Gelijkheid tussen Vrouwen en Mannen, BISA, Brupartners

Budgetraming

Specifieke budgettaire behoeften zijn in dit stadium niet geïdentificeerd, maar mogelijk is er een budgettaire impact die verband houdt met de behoeften in IT-ontwikkeling voor view.brussels (binnen het bestaande budgettaire kader)..

Uitvoeringstermijn

2021-2023

Opvolgingsindicatoren

- Ouderschapsgegevens geïdentificeerd en toegankelijk voor view.brussels
- Integratie van deze gegevens in de statistische rapporten van view.brussels
- Longitudinale analyse van individuele trajecten voor integratie op de arbeidsmarkt

Toelichting

Een van de bevindingen van het advies van Brupartners die in 2020 werd uitgevoerd, is dat het moeilijk is om een precies en duidelijk beeld te hebben van de situatie van eenoudergezinnen in Brussel. Hiervoor is het nodig dat de gegevens over deze gezinssituaties, hun evolutie en de verschillende statuten in het Brussels Gewest worden uitgewerkt.

Het is essentieel om gegevens over eenoudergezinnen te produceren om de evolutie van hun beroepssituatie in de loop van de tijd te begrijpen en om, indien nodig, onze toekomstige acties aan te passen aan hun behoeften.

View.brussels, een dienst binnen Actiris, is het Brussels Observatorium voor werkgelegenheid en opleidingen. Zijn taken bestaan erin de trends op de arbeidsmarkt in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest te identificeren. Momenteel kan view.brussels geen betrouwbare statistieken genereren over de variabele eenoudergezinnen.

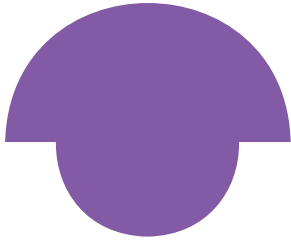
A17

In 2018-2019 vroeg Actiris om de integratie van gegevens over de gezinssituatie van werkzoekenden die werden doorgegeven aan de Kruispuntbank van de Sociale Zekerheid (KSZ). Dit soort gegevens en de verzameling ervan zijn nog niet systematisch. Het verzamelen van informatie en de integratie ervan in de procedures voor de begeleiding van werkzoekenden moet worden geautomatiseerd. Vervolgens dient de verwerking en integratie ervan in periodieke verslagen over de tewerkstelling gesystematiseerd te worden.

Dit is essentieel opdat view.brussels een precies en recent beeld kan geven over de situatie van eenoudergezinnen in Brussel. Deze gegevens kunnen ook worden opgenomen in de verschillende verslagen over de arbeidsmarkt die elk jaar door view.brussels worden opgesteld.

Het gaat concreet over:

- Het analyseren van de statistische gegevens die toegankelijk zijn voor deze doelgroep (authentieke bronnen, stroomuitwisselingen, autorisaties, AVG, enz.)
- Het verzamelen van deze informatie systematiseren in het dossier van de werkzoekende die bij Actiris is geregistreerd
- Parameters met betrekking tot ouderschap opnemen in de statistieken van view.brussels
- De gerelateerde ontwikkelingen in termen van impact voor deze doelgroep evalueren

Actie 18

Alleenstaande werkzoekenden/werknemers opnemen in de toekomstige monitoring betreffende de kwaliteit van de tewerkstelling

Actie

De specifieke kenmerken van werkzoekenden/werknemers in een situatie van alleenouderschap opnemen in de toekomstige monitoring over de kwaliteit van de tewerkstelling.

Doelstelling

De kwaliteit van de tewerkstelling voor werkzoekenden en werknemers in Brussel in een situatie van alleenouderschap aankaarten, monitoren en beoordelen om de desbetreffende gegevens te analyseren, met name in termen van tijd, arbeidsomstandigheden en het vrijwillige of geleden karakter voor deze doelgroep.

Verantwoordelijken voor de actie

- Bevoegdheden: Werk-Opleiding
- Bevoegde minister: Bernard Clerfayt
- Coordinator: View.brussels
- Partners: Actiris, Brupartners, Brusselse Raad voor Gelijkheid tussen Vrouwen en Mannen

Budgetraming

Geen bijkomende budgettaire gevolgen vastgesteld in dit stadium gelet op de operationele doelstelling «Monitoring van de tewerkstellingskwaliteit» die reeds aan view.brussels is toegekend.

Uitvoeringstermijn

2021-2022, dan herhaling van de opmaak van de monitoring.

Opvolgingsindicatoren

- Specifieke of aangepaste indicatoren geïdentificeerd in overleg
- Ontwikkeling van monitoring inclusief een specifieke aanpak voor deze doelgroep
- Opstellen van aanbevelingen aangepast aan het gewestelijk bevoegdheidsbereik

Toelichting

Volgens de studie «Eenoudergezinnen in Brussel» die in 2013 werd uitgevoerd, hebben alleenstaande moeders een percentage van deeltijds werk dat twee keer zo hoog is als koppels met kinderen. Tegelijkertijd werkt 41,4% van de alleenstaande moeders tussen de 25 en 49 jaar deeltijds terwijl ze eigenlijk een beter inkomen willen om aan de gezinsbehoeften te voldoen.

Gezien deze bevindingen, lijkt het interessant om indicatoren te kunnen verkrijgen over de kwaliteit van de banen van eenoudergezinnen en hun evolutie in de tijd. Daarnaast zou ook een specifieke analyse kunnen worden uitgevoerd met betrekking tot het verschil tussen het gekozen deeltijds werken en het opgelegde deeltijds werken. In feite maakt deeltijdwerk het mogelijk om gezins- en beroepsleven beter op elkaar af te stemmen, maar het betekent ook een aanzienlijk inkomensverlies.

De resultaten van deze analyse zullen het waar nodig mogelijk maken om strategieën/maatregelen vast te stellen of te versterken om de kwaliteit van de tewerkstelling van alleenstaande ouders te verbeteren.

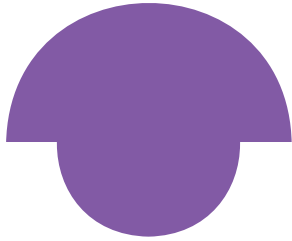
Dit vereist dus het identificeren van indicatoren die kunnen worden gebruikt om de specifieke kenmerken van deze doelgroep met betrekking tot kwaliteitsvolle werkgelegenheid te benaderen.

Het overleg dat gewijd is aan de identificatie van indicatoren die kunnen worden ingezet, zal het mogelijk maken om vanaf het begin van het proces rekening te houden met de specifieke kenmerken van deze werkzoekenden/werknemers in een situatie van alleenouderschap.

Het belang van toegang tot de arbeidsmarkt voor deze mensen mag niet ten koste gaan van duurzame en kwaliteitsvolle tewerkstelling. Daarom kan de analyse van de behoeften en de impact van het hebben van een baan voor deze gezinnen worden uitgevoerd in het kader van de monitoring van de tewerkstellingskwaliteit. Van daaruit kunnen aanbevelingen binnen het gewestelijk bevoegdheidsbereik worden geïdentificeerd en ingevoerd om de duurzame integratie van gezinshoofden in een situatie van alleenouderschap te ondersteunen.

Het gaat concreet om het volgende:

- Vanaf het begin van de werkzaamheden rekening houden met deze doelgroep om de indicatoren te identificeren die een monitoring van de kwaliteit van de tewerkstelling mogelijk maken en om specifiek de behoeften en effecten van de arbeidsomstandigheden voor mensen in een situatie van alleenouderschap aan te kaarten
- Een analyse van deze specifieke doelgroep ontwikkelen in het kader van de monitoring gericht op de kwaliteit van de tewerkstelling
- Verbanden leggen tussen de arbeidsomstandigheden en de impact op deze eenoudergezinnen
- Aanbevelingen identificeren in hoofde van de gewestelijke bevoegdheden

Actie 19

Periodieke aandacht besteden aan vrouwelijke werknemers in een situatie van alleenouderschap bij de evaluatie van het stelsel van dienstencheques

Actie

Periodieke aandacht besteden aan vrouwelijke werknemers in een situatie van alleenouderschap bij de jaarlijkse evaluatie van het stelsel van de dienstencheques.

Doelstelling

- De impact van tewerkstelling in de dienstenchequesector op de socioprofessionele situatie van vrouwelijke werknemers in een situatie van alleenouderschap in de sector aankaarten.
- De mogelijkheden identificeren om de tewerkstelling van deze werknemers in de dienstenchequesector te ondersteunen met het oog op sociale inclusie en een betere verzoening van het privé- met het beroepsleven.

Verantwoordelijken voor de actie

- Bevoegdheden: Werk-Opleiding
- Bevoegde minister: Bernard Clerfayt
- Coördinator: Brussel Economie en Werkgelegenheid
- Partners: Brusselse Raad voor Gelijkheid tussen Vrouwen en Mannen, Instituut voor de Gelijkheid van Vrouwen en Mannen, Brupartners

Budgetraming

Geen bijkomende begrotingsimpact gelet op de wettelijke verplichting om het stelsel van de dienstencheques jaarlijks te evalueren.

Uitvoeringstermijn

2021-2023

Opvolgingsindicatoren

- Integratie van een specifieke focus in de opmaak van het bijzonder lastenboek voor de jaarlijkse evaluatie van de dienstencheques
- Realisatie van de contractuele dienstverlening
- Oplevering van het definitieve evaluatieverslag met een specifieke focus op de werknemers in de dienstenchequesector

Toelichting

LDDe Brusselse dienstenchequesector is een belangrijke bron van werkgelegenheid voor vrouwen. Gelet op het belang van toegang tot werk voor vrouwen in een situatie van alleenouderschap en gelet op de onzekerheid, is het essentieel om de werkgelegenheidskenmerken van de sector zo nauwkeurig mogelijk aan te snijden met betrekking tot deze doelgroep.

Deze aanpak moet het mogelijk maken om het percentage alleenstaande vrouwen met kinderen die in het kader van de dienstencheques werken te identificeren en te bepalen wat de kenmerken van deze jobs zijn. Met name in termen van werktijd, bezoldiging, uren, opleiding, loopbaanduur, lineariteit van de trajecten, beroepsmobiliteit, enz.

De jaarlijkse evaluatie van het stelsel van de dienstencheques die wordt uitgevoerd in overeenstemming met de regelgeving ter zake is een hulpmiddel om dit soort gegevens te verzamelen. Zonder aanspraak op volledigheid, zal een eerste focus op het verzamelen van dergelijke gegevens in het kader van deze evaluatie het mogelijk maken om een eerste inventarisatie te maken van de tewerkstelling van alleenstaande moeders in deze sector.

Een analyse zal dan kunnen worden uitgevoerd om de sterke en zwakke punten van deze banen voor deze doelgroep te identificeren. Het gaat namelijk over:

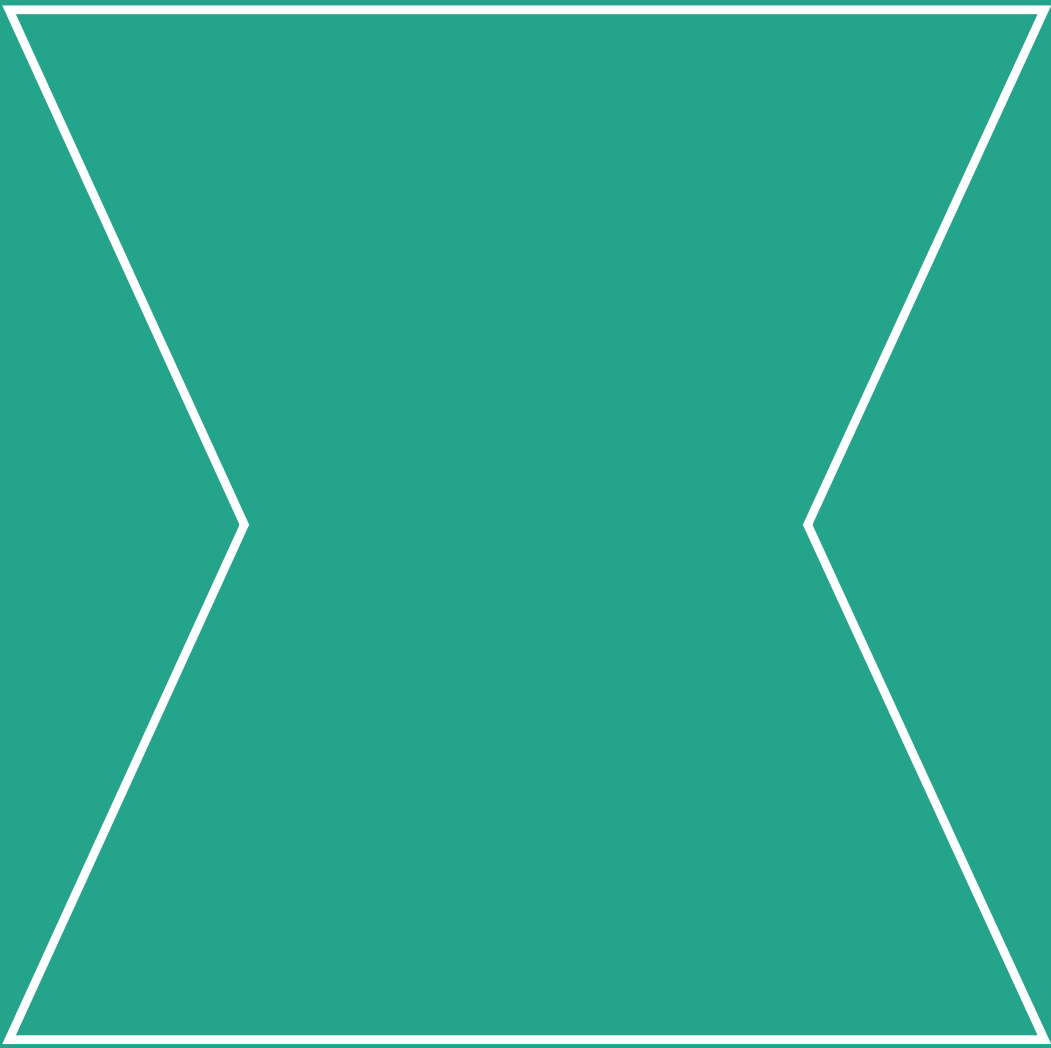
- Analyse van de mogelijkheden om gegevens te verzamelen bij de dienstverleners van de jaarlijkse evaluatie van de DC
- Uitvoeren van de evaluatie
- Analyse van de resultaten
- Modelleren van mogelijke ondersteuning voor kwaliteitsvolle tewerkstelling in de sector van de dienstencheques voor vrouwen in een situatie van alleenouderschap

Aanpassingen aan het stelsel kunnen vervolgens worden gemodelleerd om de kwaliteit van de tewerkstelling van deze vrouwen in erkende bedrijven te bevorderen. Met name rond de volgende thema's: gezinsverantwoordelijkheid en tijdsbeperkingen, flexibele werktijden en verzoening privé-/beroepsleven, werk/impact op kinderen wat betreft gezinslasten, opleidingen/ontwikkeling van vaardigheden/ beroepsmobiliteit, validering van competenties, ...

De resultaten en aanbevelingen van deze evaluatie zullen eveneens worden overgemaakt aan de thuishulpsector.

4.

Stedenbouw,
ruimtelijke
ordening,
stadsvernieuwing
en leefmilieu

Een stad op maat van eenoudergezinnen

- ACTIE 20:** Integratie van de uitdagingen van het alleenouderschap in het beheer van de Brusselse parken
- ACTIE 21:** Gemakkelijker toegang tot energie- en renovatiepremies voor eenoudergezinnen
- ACTIE 22:** Eenoudergezinnen opnemen in de projectoproep 'Good Food Association 2021'
- ACTIE 23:** Stedenbouwkundige besluitvormers opleiden over genderspecten en (alleen)ouderschap
- ACTIE 24:** Aandacht besteden aan de specifieke kenmerken van eenoudergezinnen bij de herziening van de Gewestelijke Stedenbouwkundige Verordening (GSV)
- ACTIE 25:** Aandacht besteden aan de specifieke kenmerken van eenoudergezinnen bij de duurzame wijkcontracten, de stadsvernieuwingscontracten en het stadsbeleid
- ACTIE 26:** Aandacht besteden aan de specifieke kenmerken van eenoudergezinnen bij de monitoring van vraag en aanbod van kinderopvangplaatsen
- ACTIE 27:** De aanwezigheid, toegankelijkheid en conformiteit van de openbare toiletten aanpassen

Actie 20

Integratie van de uitdagingen van het alleenouderschap in het beheer van de Brusselse parken

Actie

Via het project 'Vrouwen in het park' een globale aanpak voorstellen voor het beheer van groene ruimten, waarbij rekening wordt gehouden met het genderspect, vanaf het ontwerp van de parken tot het onderhoud, de animatie, de veiligheid, enz.

Doelstelling

Parken spelen een bijzondere rol in de stad: het zijn plaatsen waar men doorheen kan lopen, maar waar men ook kan verblijven. Het zijn vrijetijdsruimtes, ruimtes voor ontspanning en zuurstofopname, die een essentiële rol spelen in de ontwikkeling van kinderen en in de lichamelijke en geestelijke gezondheid, socialisatie en beweging van iedereen.

Verantwoordelijken voor de actie

- Gewestelijke bevoegdheden: Leefmilieu
- Bevoegde minister: Alain Maron
- Coördinator: Leefmilieu Brussel
- Partner: Garance VZW

Budgetraming

€ 52.500 voor het project 'Vrouwen in het park'

Uitvoeringstermijn

April 2021 – mei 2022

Opvolgingsindicatoren

- Aantal trainingen
- Aantal verkenningswandelingen
- Aantal deelnemers aan de vrijetijdsactiviteiten

Toelichting

Er zijn weinig specifieke analyses en acties met betrekking tot groene ruimten op het vlak van gendergelijkheid in België. Uit de internationale literatuur blijkt echter dat de aanwezigheid en het gebruik van die ruimten verschillen naar gelang van het geslacht en dat deze verschillen de ongelijke toegang van vrouwen en meisjes tot die ruimten aan het licht brengen.

In een poging om die vaststelling te verhelpen werd het project 'Vrouwen in het park' opgezet in samenwerking met de vzw Garance en Leefmilieu Brussel. Het project is al in uitvoering. Van april tot juni 2021 vinden in het park van Lijn 28 verkenningswandelingen, loopsessies en zelfverdedigingstrainingen plaats.

Het doel van dit project is een globale aanpak voor te stellen voor het beheer van de groene ruimten, rekening houdend met het genderspect, van het ontwerp van de parken tot het onderhoud, de animatie, de veiligheid, enz. Tijdens een eerste project 'Vrouwen in het park' is een eerste literatuuronderzoek naar ongelijke toegang uitgevoerd om aanbevelingen te kunnen doen om ervoor te zorgen dat deze sociale functies van parken ook voor vrouwen en meisjes toegankelijk zijn. In 2016-2017 vonden ook vijf verkenningswandelingen plaats in vijf verschillende Brusselse parken inzake milieu, ontwerp, enz. Het project 'Vrouwen in het Park II' beoogt de voortzetting van het aangevatte werk door in te spelen op de aanwezigheid en de gebruiken van vrouwen en meisjes, via de organisatie van verkenningswandelingen, zelfverdedigingstrainingen en recreatieve activiteiten voor vrouwen op basis van zelfbeschikking in een 'testpark' van het Brussels Gewest, de vaststelling van nieuwe ontwerp-, onderhouds- en gebruiksnormen die rekening houden met de genderproblematiek voor alle parken die door Leefmilieu Brussel worden beheerd.

Er zullen opleidingen worden georganiseerd voor de ontwerpers van de parken en de personen die belast zijn met het onderhoud en het gebruik ervan, om hen te sensibiliseren op basis van de conclusies die zijn getrokken uit de in het testpark georganiseerde activiteiten.

Een comfortabele, veilige en gemakkelijke toegang tot parken en groene ruimten in Brussel is bijzonder belangrijk voor alleenstaande moeders met kinderen, die zich vaak op het kruispunt van economische kwetsbaarheid en genderdiscriminatie bevinden – parken spelen een essentiële rol in de ontwikkeling van kinderen, maar ook in de ontspanning en socialisatie van hun ouders. Het project is gericht op vrouwen en meisjes via zelfbeschikking, met inbegrip van eenoudergezinnen. De vzw achter het project besteedt aandacht aan de specifieke problemen in verband met ouderschap en meer in het bijzonder alleenouderschap.

Actie 21

Gemakkelijker toegang tot energie- en renovatiepremie's voor eenoudergezinnen

Actie

Het aandeel van eenoudergezinnen onder de begunstigen van energie- en renovatiepremie's verhogen.

Doelstelling

Momenteel is het percentage van de premies dat wordt toegekend aan eenoudergezinnen laag in verhouding tot hun aandeel in de Brusselse bevolking (1,6% van de premies voor 12% van de bevolking).

Daartoe werden verschillende vaststellingen gedaan:

- Eenoudergezinnen lopen meer risico op armoede dan andere soorten gezinnen
- Eenoudergezinnen hebben minder gemakkelijk toegang tot eigendomsverwerving. Eenoudergezinnen zijn dan ook vaker te vinden in de categorie huurders, of in mede-eigendom.
- In eenoudergezinnen is er minder tijd beschikbaar voor de voorbereiding van de werken (zich informeren, offertes zoeken, enz.)

De bedoeling is dus het aandeel van eenoudergezinnen onder de begunstigen van energie- en renovatiepremie's te verhogen.

Verantwoordelijken voor de actie

- Bevoegdheden: Leefmilieu – Stadsvernieuwing
- Bevoegde ministers: Alain Maron – Rudi Vervoort
- Coördinatoren: Leefmilieu Brussel, Urban.brussels
- Partners: Homegrade, Netwerk Wonen

Budgetraming

Binnen het bestaande budgettaire kader.

Uitvoeringstermijn

- Samenvoeging premies: 1/1/2022
- Uniek loket: 2022
- Prefinanciering van de premies: 2022

Opvolgingsindicatoren

- Evolutie van het aantal premieaanvragen van eenoudergezinnen
- Evolutie van het aantal aan eigenaars-verhuurders toegekende premies
- Evolutie van het aantal premies voor renovaties aan gebouwen in mede-eigendom

Toelichting

De actie van Leefmilieu Brussel en urban.brussels, in het kader van een uniforme aanpak van de premies voor de Brusselaars, zal de volgende vormen aannemen:

- De uniformisering van de renovatie- en energiepremie zal de toegang tot dit nieuwe systeem van renovatiepremie voor eenoudergezinnen vergemakkelijken
- Leefmilieu Brussel en urban.brussels willen aandringen op de renovatie van gebouwen en de eigenaars-verhuurders ertoe aanzetten de werkzaamheden uit te voeren. Die stimulansen gaan gepaard met een verbintenis van de eigenaars-verhuurders om een geconventioneerde huurovereenkomst af te sluiten
- Leefmilieu Brussel en urban.brussels werken samen met het Woningfonds aan een nieuw Brussels systeem van prefinanciering dat toegankelijker is voor de groepen met een heel bescheiden inkomen en dat ook eenoudergezinnen ten goede zal komen
- Er zal betere informatie worden verstrekt over de erkenning van kinderen die gedeeltelijk ten laste zijn
- Het is de bedoeling om renovaties van gebouwen in mede-eigendommen aan te moedigen via premies en specifieke steun
- De ontwikkeling van een begeleidingsdienst in de vorm van een 'uniek loket' door Homegrade zal het mogelijk maken om alle nodige informatie samen te brengen en gedurende het hele renovatieproces begeleiding te bieden om het toegankelijker te maken

De uitvoering van deze acties zal op duurzame wijze de toegang tot energie- en renovatiepremie voor eenoudergezinnen vergemakkelijken, en in het algemeen zal het voor onze doelgroep makkelijker worden om werken uit te voeren of te wonen in een woning met een laag energieverbruik, die beter is aangepast aan hun behoeften en die van betere kwaliteit is.

Actie 22

Eenoudergezinnen opnemen in de projectoproep 'Good Food Association 2021'

Actie

Opname van de doelgroep eenoudergezinnen in de projectoproep 'Good Food Association 2021'.

Doelstelling

De belemmeringen voor de consumptie van duurzaam voedsel/Good Food helpen wegnemen.

Verantwoordelijken voor de actie

- Bevoegdheden: Gelijke Kansen - Leefmilieu
- Bevoegde minister: Alain Maron
- Coördinator: Leefmilieu Brussel
- Partner: Kabinet van de staatssecretaris voor Gelijke Kansen

Budgetraming

- Totale budgettaire enveloppe van de projectoproep: € 330.500 aan subsidies
- Projecten tussen minimaal € 15.000 en maximaal € 75.000

Uitvoeringstermijn

- Mei 2021: lancering van de projectoproep
- September 2021: selectiejury
- November 2021: bekendmaking van de winnaars
- Januari 2022: start van de projecten

De projecten mogen maximaal twee jaar (24 maanden) duren na de inwerkingtreding van de subsidie.

Opvolgingsindicatoren

- Aantal verenigingen dat in contact staat met eenoudergezinnen tijdens de infosessie
- Bekendmaking van de projectoproep bij het doelnetwerk
- Aantal gesteunde projecten

Toelichting

De projectoproep 'Good Food Association' maakt deel uit van de gewestelijke 'Good Food'-strategie en heeft tot doel de voedseltransitie in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest te bevorderen door een beroep te doen op de initiatieven op het terrein van de verenigingen die in het Gewest actief zijn en die de transitie in goede banen leiden.

De belangrijkste principes van Good Food zijn: de consumptie van lokale en seizoensgebonden voedingsmiddelen, bij voorkeur met een biolabel of, bij gebrek daaraan, afkomstig van landbouw die het milieu en de mens respecteert; lokale productie en herlokalisering van korte ketens; zelfproductie; de strijd tegen voedselverspilling; het terugdringen van de consumptie van dierlijke eiwitten, door de voorkeur te geven aan 'zelfgemaakte' boven bereide gerechten.

De 'Good Food'-strategie volgt nu een meer gerichte aanpak die tegemoetkomt aan de behoeften van de verschillende doelgroepen in Brussel, en is gericht op doelgroepen die traditioneel niet door milieunetwerken worden bereikt. Het is belangrijk een aantal specifieke sociologische kenmerken in de denkoefeningen te integreren, vooral om de doelgroepen te betrekken die ofwel terughoudender zijn ten aanzien van een 'Good Food'-aanpak, ofwel zonder het te willen van deze aanpak worden weerhouden. Die specifieke kenmerken (gender, levensfase, woonplaats, mate van kwetsbaarheid, enz.) moeten ook leiden tot een betere afstemming van de voorgestelde oplossingen om hen tot duurzamer consumeren aan te zetten.

Een reeks belemmeringen voor duurzaam voedsel/Good Food moet worden weggenomen en die worden gegroepeerd in 3 toegankelijkheidscategorieën, die cumulatief kunnen zijn:

1. Financiële en materiële toegankelijkheid
2. Geografische toegankelijkheid
3. Symbolische en culturele toegankelijkheid

Deze projectoproep is daarom op zoek naar projecten die de belemmeringen voor de consumptie van duurzaam voedsel/Good Food helpen wegnemen door een specifieke benadering van de doelgroepen. Uitgaande van de 3 vastgestelde toegankelijkheidscategorieën is het de bedoeling de belemmeringen met betrekking tot minstens één van de 3 aspecten weg te nemen. De projecten kunnen betrekking hebben op een of meer van de cumulatieve belemmeringen.

Alleenstaande ouders hebben vaak minder financiële middelen, minder tijd en minder mentale beschikbaarheid – het is dus belangrijk om bijzondere aandacht te besteden aan de opname van die groep in de 'Good Food'-dynamiek, ook om overwegingen rond de gezondheid van de betrokken kinderen en ouders.

Actie 23

Stedenbouwkundige besluitvormers opleiden over genderaspecten en (alleen)ouderschap

Actie

Een opleiding over de situatie van eenoudergezinnen organiseren voor de personeelsleden van de directie Stedenbouw, de bMa en de gemeenten.

Tools ontwikkelen om met deze realiteit rekening te houden bij het ontwerpen en evalueren van stedenbouwkundige projecten.

Goede praktijken bepalen en meedelen aan de projectdragers.

Doelstelling

De stedenbouwkundige besluitvormers sensibiliseren over genderaspecten en eenoudergezinnen opdat zij de projectdragers hierop attent kunnen maken.

Verantwoordelijken voor de actie

- Bevoegdheid: Stedenbouw
- Bevoegde staatsecretaris: Pascal Smet
- Coördinator: urban.brussels
- Partners: het verenigingsleven

Budgetraming

€ 15.000 voor de opleiding

Uitvoeringstermijn

2 tot 3 jaar

Opvolgingsindicatoren

- Aantal opgeleide personen bij de directie Stedenbouw, bij de BMA en bij de gemeenten
- Ontwikkelen van een lijst met selectiecriteria m.b.t. gender en eenoudergezinnen die moeten worden opgenomen in de architectuur- en stedenbouwkundige wedstrijden
- Ontwikkelen van een tool voor de impactanalyse inzake gender en eenoudergezinnen voor architectuur- en stedenbouwkundige projecten

Toelichting

Mannen en vrouwen ervaren de openbare ruimte anders. Mannen en vrouwen vertonen een verschillend mobiliteitsgedrag. Vrouwen zijn bijvoorbeeld vaker dan mannen actief in zorgberoepen wat een invloed heeft op hun bewegingen in de stad. Vrouwen ervaren een veel sterker onveiligheidsgevoel in de openbare ruimte waar ze te maken krijgen met straatintimidatie en zelfs lichamelijk geweld. Als vrouwen beslissen naar buiten te gaan, passen ze hun gedrag onbewust aan de omgeving aan en hoe onveilig ze zich voelen, hoe meer ze zich aanpassen. Bovendien wordt de openbare ruimte op een symbolisch niveau gedomineerd door mannen wegens de mannelijke namen van straten, lanen en andere ruimtes, wat het gevoel versterkt dat de stad op maat van mannen is gemaakt. Studies tonen aan dat de vrijetijdruimtes in de openbare ruimte voor het overgrote deel worden ingenomen door jonge mannen, en dat jonge meisjes er zich niet thuis voelen. Over het algemeen kan men stellen dat mannen de openbare ruimte als het ware bezetten terwijl vrouwen er doorheen trekken.

Vanuit een gezinsperspectief bekeken wordt men snel gewaar dat de openbare ruimte en de collectieve diensten niet ontworpen zijn met het oog op gezinnen maar door en voor zelfstandige en gezonde volwassenen. Schijnbaar onbeduidende aanpassingen kunnen een openbare ruimte veel beter aangepast maken aan gezinnen. Het ontwerpen van groene ruimtes en speelpleinen, brede en verlaagde trottoirs, voldoende fietspaden en een verkeersveilige schoolomgeving dragen allemaal bij aan een meer kindvriendelijke stad³⁴.

Er mag ook wat meer aandacht worden besteed aan gezinnen in de huisvesting bijvoorbeeld, door ruimtes uit te rusten met collectieve voorzieningen, ontmoetingsruimtes, plaats voor kinderwagens, bakfietsen. Dat kan bijvoorbeeld ook betekenen dat men denkt aan een mechanisme dat privé-ontwikkelaars verplicht een speelruimte op te nemen in hun plannen. De keuze voor een stad die rekening houdt met kinderen betekent dat men een stad bouwt die kinderen een gezonde, veilige en ecologische omgeving biedt. Maar daarnaast moet men zich er ook van bewust zijn dat de stad het gedrag van kinderen in zekere zin stuurt. En zij zijn de toekomstige managers van de stad.

Zo ontstonden er de laatste 10 jaar verschillende initiatieven die het belang benadrukken van het betrekken van kinderen bij de stedelijke inrichting. Kinderen betrekken bij stadsplanning vormt een unieke kans om de aandacht van onze toekomstige leiders te vestigen op allerlei problemen zoals overbevolking, veiligheid en duurzaamheid. Doordat ze al van jongs af nadenken over hun omgeving, en deze observeren en becommentariëren, verwerven kinderen sleutelvaardigheden die ze in het dagelijkse leven kunnen gebruiken³⁵.

Al deze overwegingen zouden centraal moeten staan in de opleiding aan de gewestelijke en gemeentelijke stedenbouwkundige diensten. Omdat die laatste stedenbouwkundige vergunningen afleveren en stedenbouwkundige wedstrijden organiseren, wegen zij immers sterk op het Brusselse stedelijke en maatschappelijke landschap van morgen. Het is dus zeer belangrijk dat deze teams worden opgeleid in verband met gendermainstreaming, het gezins- en kinderspectief, om te zorgen dat de grote stedelijke projecten van de toekomst voldoen aan de vereisten en behoeften van eenoudergezinnen.

34 LAHAYE, Laudine, L'espace public est-il family friendly ?, Femmes plurielles, juni 2019, <https://www.femmes-plurielles.be/lespace-public-est-il-family-friendly/>

35 <https://www.urban-hub.com/urbanization/when-children-design-cities/>

Actie 24

Aandacht besteden aan de specifieke kenmerken van eenoudergezinnen bij de herziening van de Gewestelijke Stedenbouwkundige Verordening (GSV)

Actie

Aandacht besteden aan de specifieke kenmerken van eenoudergezinnen bij de herziening van de Gewestelijke Stedenbouwkundige Verordening (GSV), namelijk:

- De voorgestelde normen voor de nieuwe GSV analyseren en streven naar hun overeenstemming met de levensomstandigheden van eenoudergezinnen
- De mogelijkheid bekijken om rekening te houden met woonvormen die mogelijk gunstig zijn voor eenoudergezinnen, zoals woongroepen of collectieve woningen

Doelstelling

De gespecialiseerde verenigingen vragen deel te nemen aan de werkgroepen die plaatsvinden in het kader van de herziening van de Gewestelijke Stedenbouwkundige Verordening (GSV-good living).

Verantwoordelijken voor de actie

- Bevoegdheid: Stedenbouw
- Bevoegde staatsecretaris: Pascal Smet
- Coördinator: Urban.brussels
- Partner: het verenigingsleven

Budgetraming

Geen begrotingsimpact.

Uitvoeringstermijn

2021-2024

Opvolgingsindicatoren

- Aantal geraadpleegde verenigingen
- Samenstellen van een specifiek sturingscomité eenoudergezinnen in het kader van de verschillende fases in de herziening van de GSV

Toelichting

In theorie behoort de openbare ruimte ons allen toe. Ook gebouwen en woningen zijn zogezegd gebaseerd op een ontwerp dat met iedereen rekening houdt. Maar dat is de theorie. In werkelijkheid kan de manier waarop iemand de stad ervaart sterk variëren naargelang men een gezonde man is, een vrouw met kinderen en een boodschappentas in de hand, een persoon met een handicap, dan wel een kind van tien jaar of een transgender jongvolwassene...

Het probleem is dat het ontwerpen van de openbare ruimte te lang werd opgevat als een neutrale discipline. Die illusie van neutraliteit leverde vaak een stedelijke inrichting op die niet voldoende rekening houdt met de behoeften van bepaalde doelgroepen, en die laatste zelfs symbolisch of reëel uitsluit van de openbare ruimte. Vandaag is het de verantwoordelijkheid van overheden om een stedelijk bouw- en renovatiebeleid te ontwikkelen dat rekening houdt met ieders behoeften en dat aansluit bij een actief beleid inzake de strijd tegen ongelijkheid ten opzichte van het gebruik van de openbare ruimte.

Om de behoeften van eenoudergezinnen m.b.t. stedenbouw te analyseren kan men uitgaan van een genderstandpunt (omdat aan het hoofd van de meeste eenoudergezinnen een vrouw staat), vanuit het standpunt van ouders (wordt de stad ontworpen op maat van gezinnen?) of vanuit het standpunt van kinderen (hoe kunnen we een gezonde en stedelijke omgeving voor kinderen tot stand brengen?).

Een echt inclusieve stedenbouwkundige benadering ten opzichte van eenoudergezinnen veronderstelt dat men met deze drie criteria rekening houdt. In dat opzicht vormt de geplande hervorming van de GSV (Good Living) een formidabele kans om de impact te meten van de regelgeving op deze criteria en op concrete wijze te werken aan een stedenbouw die gevoelig is voor gender, ouders en kinderen.

Actie 25

Aandacht besteden aan de specifieke kenmerken van eenoudergezinnen bij de duurzame wijkcontracten, de stadsvernieuwingscontracten en het stadsbeleid

Actie

Een sessie over eenoudergezinnen opnemen in het programma 'RenoDay' voor de beheerders van duurzame wijkcontracten, stadsvernieuwingscontracten en het stadsbeleid.

Doelstelling

Sensibiliseren van de personeelsleden van de directie Stadsvernieuwing van urban.brussels, de projectleiders van de duurzame wijkcontracten (DWC), de coördinatoren van de stadsvernieuwingscontracten (SVC) en van het stadsbeleid (GSB) over eenoudergezinnen en hoe ermee rekening te houden in het stadsvernieuwingsbeleid.

Verantwoordelijken voor de actie

- Bevoegdheid: Ruimtelijke ordening
- De bevoegde minister: Rudi Vervoort
- Coördinator: Urban.brussels - directie Stadsvernieuwing
- Partners: Gemeenten, Openbare instellingen die belast zijn met de sturing van projecten in de SVC's, Verenigingsleven, academische wereld

Budgetraming

Geen specifieke budgettaire impact, de actie valt binnen het raamwerk van het jaarlijkse budget voor de organisatie van de 'RenoDay' over duurzame wijkcontracten, stadsvernieuwingscontracten en het stadsbeleid.

Uitvoeringstermijn

In de loop van 2022 of 2023.

Opvolgingsindicator

Aantal personen dat heeft deelgenomen aan de 'RenoDay' over eenoudergezinnen in de DWC's en SVC's.

Toelichting

De directie Stadsvernieuwing organiseert elk jaar een 'Ontmoeting projectleiders' om de personen die betrokken zijn bij de DWC's, SVC's en het stadsbeleid te informeren/op te leiden over verschillende actuele uitdagingen in verband met hun professionele activiteiten. In het kader van dit plan zal een van de sessies betrekking hebben op eenoudergezinnen, in samenwerking met een gespecialiseerde vereniging en/of de academische wereld.

Deze 'Ontmoeting projectleiders' werd in 2020 herdoopt tot 'RenoDay' omdat men zich wil richten tot alle personen die betrokken zijn bij stadsvernieuwing in het Gewest, en niet enkel tot de projectleiders.

De duurzame wijkcontracten en het grootstedenbeleid grijpen in op een aantal domeinen die van groot belang zijn voor eenoudergezinnen, zoals het bouwen van woningen die voornamelijk bestemd zijn voor lage en middeninkomens, voorzieningen en infrastructuur voor kinderen, jongeren en kinderopvang, de inrichting, uitbreiding of renovatie van speelpleinen, sport- en vrijetijdruimtes, de ondersteuning van socioprofessionele inschakeling en het opleiden van werkzoekenden, schoolse en naschoolse ondersteuning (bv: huiswerkklassen), sociale cohesie... Ook de stadsvernieuwingscontracten, die betrekking hebben op meerdere gemeenten, bevatten heel wat hefboomen die een positieve weerslag kunnen hebben op het leven van eenoudergezinnen.

Het menselijke staat centraal in deze maatregelen. Bovendien betrekken ze bewoners, verenigingen en gemeenten bij de verschillende projecten van de programma's via een participatief proces. In dat verband denken de programma-managers na over hoe ze een zo divers mogelijk publiek kunnen laten participeren, o.a. ook eenoudergezinnen. De diagnoses van de duurzame wijkcontracten steunen trouwens op een analyse van de verhouding eenoudergezinnen in de wijk.

In dat verband zou een thematische conferentie over de doelgroepen van de stadsvernieuwing, over innoverende sociaaleconomische acties of nieuwe woonvormen het thema van de eenoudergezinnen aan bod kunnen laten komen. Zo kan de kennis over de uitdagingen, moeilijkheden en behoeften van eenoudergezinnen worden uitgediept en kunnen concrete ideeën en tools worden aangereikt om met deze uitdagingen rekening te houden in de duurzame wijkcontracten, de stadsvernieuwingscontracten en het stadsbeleid.

Actie 26

Aandacht besteden aan de specifieke kenmerken van eenoudergezinnen bij de monitoring van vraag en aanbod van kinderopvangplaatsen

Actie

Aandacht besteden aan de eenouderdimensie bij de Monitoring van vraag en aanbod van kinderopvangplaatsen.

Doelstelling

Vaststelling van de behoeften aan nieuwe kinderopvangplaatsen, rekening houdend met de verschillende aanbodsegmenten, waaronder het opvangaanbod voor eenoudergezinnen.

Verantwoordelijken voor de actie

- Bevoegdheid: Territoriale strategie en planning
- Bevoegde minister: Rudi Vervoort
- Coördinator: Perspective.brussels (BISA en Dienst Scholen)

Budgetraming

Binnen het kader van het bestaande budget van perspective.brussels voor de Dienst Scholen en BISA.

Uitvoeringstermijn

Eind 2021

Opvolgingsindicatoren

Aanwezigheid van de volgende indicatoren in het kadaster:

- Inkomensgerelateerde plaatsen
- Deeltijdse plaatsen
- Plaatsen aangeboden of bij voorrang gegeven aan specifieke doelgroepen zoals eenoudergezinnen
- Dekkingsgraad

Toelichting

Het tekort aan plaatsen in collectieve opvangvoorzieningen voor jonge kinderen is een terugkerend probleem in Brussel. De aanwezigheid van toegankelijke en betaalbare kinderopvangstructuren staat nochtans centraal wat betreft de mogelijkheden voor socioprofessionele integratie van eenoudergezinnen. Alleenstaande ouders met kinderen moeten bijna noodgedwongen gebruikmaken van crèches en andere kinderopvangmogelijkheden om tot een balans te komen die noodzakelijk is om werk te vinden of te behouden.

Naast de vaststelling dat er een algemeen organisatorisch deficit bestaat (tekort aan kinderopvangfaciliteiten, met lange wachtlijsten; opvangtijden die niet zijn aangepast aan atypische werk- of opleidingstijden, hoge kosten voor de kinderopvang en het feit dat kinderdagverblijven de opvangplaatsen in de praktijk vaak bij voorkeur toekennen aan werkende ouders), is er een aanpak op basis van analyse en territoriale planning vereist.

Zo merkte socioloog Martin Wagener in zijn thesis van 2013 op dat de kaart van het aantal beschikbare plaatsen in de collectieve kinderopvang (crèches, gemeentelijke kinderopvanghuizen, peuterspeelplaatsen, oudercrèches, kinderhuizen, en opvangplaatsen) het tegenovergestelde beeld gaf van de kaart waarop de verdeling van eenoudergezinnen te zien is. Volgens zijn onderzoek wonen eenoudergezinnen dan ook vaker in buurten waar het tekort aan kinderopvang nijpend is³⁶.

Deze gegevens moeten worden geactualiseerd om gerichtere overheidsmaatregelen te kunnen nemen betreffende de uitbouw van het aanbod van kinderopvang.

In haar meerderheidsakkoord 2019-2024 herhaalde de Brusselse Regering haar ambities, binnen haar bevoegdheidsdomeinen, in verband met kinderopvang. Zo verbindt zij zich er voornamelijk toe te zorgen voor voldoende kwaliteitsvolle opvangplaatsen die voor iedereen toegankelijk zijn en dan in het bijzonder voor de kinderen van ouders die op zoek zijn naar werk, een opleiding volgen of in een situatie van alleenouderschap verkeren. Daarnaast verbindt de regering zich ertoe te zorgen dat er informatie beschikbaar is over het aanbod aan kinderopvang in het Brussels Gewest.

In dit verband werden de Dienst Scholen en perspective.brussels met de volgende opdrachten belast :

- Vraag en aanbod betreffende kinderopvangplaatsen in het BHG in samenwerking met de Gemeenschappen en de gemeenschapscommissies monitoren en daarbij rekening houden met een gesegmenteerde studie over het aanbod van en de vraag naar opvangplaatsen in het BHG (inkomensgerelateerde plaatsen; late uren; deeltijdse plaatsen; aanbod voor specifieke doelgroepen zoals werkzoekenden, eenoudergezinnen)

³⁶ WAGENER, M., Trajectoires de monoparentalité à Bruxelles: Les femmes face aux épreuves de la parentalité, Thèse de doctorat, CriDIS, Louvain-La-Neuve, octobre 2013, p.69.

- Meewerken om de prioritaire interventiezones aan te wijzen, zoals bepaald door de bevoegde overheden
- Een gewestelijke werkgroep samenstellen: deze werkgroep zal de opdracht krijgen de lopende projecten te inventariseren, contacten te leggen tussen de verschillende actoren en de eventuele obstakels voor het creëren van kinderopvangplaatsen vast te stellen. De bedoeling is om een beeld te krijgen van de behoeften in het Gewest. In dit verband zal ook bijzondere aandacht worden besteed aan de zogenaamde «tweetalige» crèches
- De regelgeving van de Gemeenschappen opvolgen en in het bijzonder nagaan welke impact de uitvoering van de hervorming van de opvangstructuren teweegbrengt en wat de gevolgen daarvan zijn voor het opvangaanbod in Brussel

Het is de bedoeling om bij elk van deze acties aandacht te besteden aan alleenouderschap.

De bedoeling is:

- In het kader van de gesegmenteerde studie van zowel de vraag naar als het aanbod van kinderopvangplaatsen in het BHG, criteria op te nemen zoals inkomensgerelateerde plaatsen; plaatsen in crèches met uitgebreide of atypische opvangtijden; deeltijdse plaatsen; aanbod voor specifieke doelgroepen zoals werkzoekenden of eenoudergezinnen
- Bij het vaststellen van de prioritaire behoeften rekening te houden met de sociaal-demografische kenmerken van de wijken, zoals alleenouderschap
- In het kader van de oprichting van de gewestelijke werkgroep deskundigen uit verenigingen of de academische wereld te horen over het thema alleenouderschap (in het kader van de jaarlijkse werkgroep)

Actie 27

De aanwezigheid, toegankelijkheid en conformiteit van de openbare toiletten aanpassen

Actie

De aanwezigheid, toegankelijkheid en conformiteit van openbare toiletten aanpassen aan de behoeften van eenoudergezinnen.

Doelstelling

De behoeften bepalen van eenoudergezinnen op het vlak van openbare toiletten in het BHG; de situatie verbeteren.

Verantwoordelijken voor de actie

- Bevoegdheid: Stedenbouw
- Bevoegde minister: Pascal Smet
- Coördinator: Urban.brussels
- Partners: Perspective.brussels, BIM, gemeenten

Budgetraming

€ 140.000 voor de studie

Uitvoeringstermijn

2021-2024

Opvolgingsindicatoren

- Stand van zaken (cartografie, bestaande typologie)
- Analyse van de behoeften van eenoudergezinnen
- Overzicht van voorkeurplaatsen voor gezinnen met kinderen en het belang van openbare toiletten met drinkwatervoorziening
- Bepaling, plan en studie van een ideaal openbaar toilet voor iedereen, ook voor kinderen (al dan niet begeleid)

Toelichting

Intuïtief zou men kunnen denken dat de openbare ruimte een gelijke ruimte is die voor iedereen op dezelfde manier toegankelijk is. In werkelijkheid liggen de zaken niet zo eenvoudig. Hoewel mannen, vrouwen en kinderen in theorie vrije toegang hebben tot de straat, het openbaar vervoer en vrijetijdsvoorzieningen, zijn studies eensluidend: de openbare ruimte wordt heel anders ervaren naargelang het gaat om een man, een vrouw, een valide persoon of een persoon met een handicap, een LGBTQIA+'er,... of zelfs om een alleenstaande ouder die zich samen met de kinderen verplaatst.

De (on)gelijkheid in het ontwerp en het gebruik van de stedelijke ruimte en de realiteit van een door en voor mannen gemaakte stad, wordt extra duidelijk door het probleem van de openbare toiletten. In Brussel is immers slechts 30% van de openbare toiletten toegankelijk voor vrouwen. Met 16 openbare toiletten ten opzichte van 37 urinoirs in het Brussels Gewest vormt de toegang tot behoorlijke, propere en veilige sanitaire voorzieningen effectief een gender- en ongelijkheidsprobleem³⁷. Door de sluiting van bars, restaurants en grote winkelcentra als gevolg van de wereldwijde pandemie is het gebrek aan openbare sanitaire voorzieningen nog nijpender en moeilijker geworden voor vrouwen.

Aangezien in 86% van de gevallen een vrouw aan het hoofd staat van eenoudergezinnen, worden zij in het bijzonder door deze problematiek getroffen. Afgezien van het genderspect blijkt echter uit de problematiek van de openbare toiletten dat de samenleving weinig rekening houdt met de behoeften van kinderen: er zijn bijna geen toiletten voor jonge kinderen en er zijn amper verschoontafels.

Omdat men zich bewust is van de ongelijkheden die zich voordoen bij de toegang tot openbare toiletten, worden verschillende oplossingen bepleit, waaronder de invoering van gemengde toiletten. Uit studies blijkt namelijk dat de wachttijden voor vrouwentoiletten veel langer zijn. Gemengde toiletten zijn ook veel wenselijker voor non-binaire en transeksuele personen, voor wie niet-gemengde toiletten plaatsen zijn waar discriminatie in het bijzonder aanwezig is. Een ander voordeel van gemengde toiletten is dat ze het leven vergemakkelijken van ouders die kinderen van een ander geslacht begeleiden naar het toilet...

De studie met betrekking tot de behoeften die in het kader van deze actie gepland staat, zal dit soort oplossingen voor de vastgestelde behoeften kunnen analyseren, met name op basis van internationale benchmarking. Deze studie zal niet alleen rekening moeten houden met de behoeften van eenoudergezinnen, maar zal ook van de gelegenheid gebruik moeten maken om na te gaan of het aanbod van openbare toiletten toereikend is voor de gewestelijke bevolking in al haar diversiteit (mannen, vrouwen, gezinnen, personen met een handicap, LGBTQI+'ers, daklozen...).

Het gaat er dus om:

- De bestaande openbare toiletten en urinoirs in kaart te brengen
- De behoeften te analyseren van eenoudergezinnen en meer in het algemeen van een reeks doelgroepen voor wie de toegang tot de openbare ruimte problematisch is (vrouwen, personen met een handicap, LGBTQI+-ers): belang van openbare toiletten, typologie en overeenstemming met de behoeften van (vaak begeleide) kinderen op het vlak van comfort, onderhoud, toegankelijkheid, veiligheid en aanwezigheid van drinkwater;
- een plan uit te werken en een typologie te bepalen van openbare toiletten die ook geschikt zijn voor gebruik door eenoudergezinnen en andere in de studie beoogde doelgroepen;
- Te sensibiliseren en te adviseren in verband met de plaatsing van openbare toiletten in of in de buurt van vrijetijdson- en ontspanningsruimtes van eenoudergezinnen en deze plaatsing te bevorderen

³⁷ https://www.rtbef.be/info/dossier/les-grenades/detail_les-toilettes-publiques-aussi-une-affaire-genree?id=10592018

5.

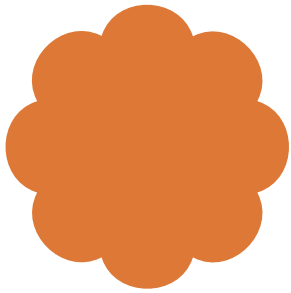
Mobiliteit

**Oplossingen voor de problemen
van over-mobiliteit voor
alleenstaande ouders**

- ACTIE 28:** De genderdimensie en de behoeften van alleenstaande ouders integreren in de schoolvervoerplannen
- ACTIE 29:** Fietsen promoten door de genderdimensie en de dimensie van alleenouderschap te integreren
- ACTIE 30:** Oplossingen voor gedeelde mobiliteit aanbieden die zijn afgestemd op de realiteit van eenoudergezinnen
- ACTIE 31:** Beschikken over de statistische en kwalitatieve gegevens die nodig zijn om het mobiliteitsbeleid aan te passen aan de behoeften van eenoudergezinnen

Actie 28

De genderdimensie en de behoeften van alleenstaande ouders integreren in de schoolvervoerplannen

Actie

De genderdimensie en de behoeften van alleenstaande ouders integreren in de schoolvervoerplannen.

Doelstelling

De tool van het schoolvervoerplan gebruiken om mobiliteitsoplossingen aan te bieden die tegemoetkomen aan de behoeften van gezinnen, en in het bijzonder aan die van eenoudergezinnen, en die tegelijkertijd duurzaam zijn.

Verantwoordelijken voor de actie

- Bevoegdheid: Mobiliteit
- Bevoegde minister: Elke Van den Brandt
- Coördinator: Brussel Mobiliteit
- Partner: maatschappelijk middenveld

Budgetraming

- Opleiding van Goodplanet en Coren: € 2.000
- Jaarlijks budget van de schoolvervoerplannen: € 463.932

Uitvoeringstermijn

2022

Opvolgingsindicatoren

- Georganiseerde opleidingen
- Aangepaste website
- Aantal en percentage vervoerplannen die dimensies 'Alleenstaande ouders' omvatten

Toelichting

Op dit moment zijn de schoolvervoerplannen vooral gericht op duurzaamheid. Het vraagstuk van de duurzaamheid kan echter niet worden losgekoppeld van vraagstukken in verband met de gezinssituatie, het gender en het inkomensniveau.

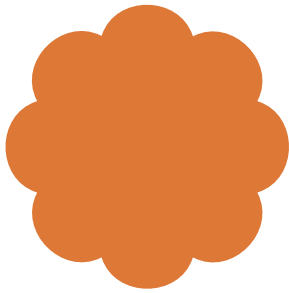
Eenoudergezinnen zijn statistisch gezien immers economisch kwetsbaarder dan ouders in paren, wat kan verklaren waarom zij vaker het openbaar vervoer gebruiken, gezien de kosten van een eigen auto.

Eenoudergezinnen, en vooral alleenstaande moeders, hebben dus een zeer specifieke mobiliteitsbehoefte, die hen ertoe dwingt hun reistijd zo goed mogelijk te benutten en verstandig te plannen en gebruik te maken van de goedkoopste vervoermiddelen. Dit kan een negatief effect hebben op hun sociale contacten, hun emotionele relaties, het evenwicht tussen werk en privéleven of hun zoektocht naar werk. Het thema van de mobiliteitskosten zal daarom van cruciaal belang zijn voor eenoudergezinnen.

Voor moeders die hun kinderen alleen en zonder enige steun opvoeden, zijn de trajecten naar school en naar buitenschoolse activiteiten bovendien een permanente beperking die hun tijdschema dicteert. In sommige eenoudergezinnen gebeurt het dat een kind niet naar school gaat omdat de moeder ziek is en er voor het kind geen mogelijkheden beschikbaar zijn om op school te geraken. Daarom helpen overheidsinvesteringen in collectieve schoolvervoeroplossingen voor kinderen niet alleen om de druk op eenoudergezinnen te verlichten, maar zorgen zij er ook voor dat mobiliteitsproblemen geen rem zetten op onderwijs voor iedereen.

Het gaat hier om het volgende:

- De coaches (Goodplanet Belgium en Coren) van de vervoersplannen opleiden omtrent het genderthema, behoeften van alleenstaande ouders en het kader van mobiliteit
- Bij de verlenging van de overheidsopdracht voor de coaching van scholen bij hun vervoersplannen, de raadpleging openstellen voor verenigingen die gespecialiseerd zijn in gender- en mobiliteitskwesties
- De specifieke website over schoolvervoerplannen aanpassen om het genderthema en de behoeften van alleenstaande ouders erin op te nemen en goede praktijken onder de aandacht te brengen
- Voorzien in een budget voor scholen die partnerschappen aangaan met gemeenschapsdiensten zoals koalift, kids first, voor de fietsrijen, of die personeel ter beschikking stellen voor voetgangersrijen of voor scholen die rijen organiseren naar de academies, de sportclubs
- Het schoolvervoerplan op grote schaal promoten of zelfs verplicht stellen

Actie 29

Fietsen promoten door de genderdimensie en de dimensie van alleenouderschap te integreren

Actie

De fiets blijven promoten vanuit een genderperspectief met specifieke aandacht voor (alleenstaande) ouders.

Doelstelling

Rekening houden met de mobiliteitsbehoeften van vrouwen en eenoudergezinnen bij de bevordering van duurzame mobiliteit en met name fietsen.

Verantwoordelijken voor de actie

- Bevoegdheid: Mobiliteit
- Bevoegde minister: Elke Van den Brandt
- Coördinator: Brussel Mobiliteit
- Partners: verenigingen ter promotie van de fiets, parking.brussels

Budgetraming

- Bestaand budget voor de beveiliging van de fietsroutes
- Specifiek bestaand budget in het fietsparkeerplan
- Bestaand budget voor het Cairgo Bike-project (gedeelte gewijd aan opleiding en communicatie)

Uitvoeringstermijn

2021-2024

Opvolgingsindicatoren

- Aantal fietspaden buiten de openbare weg
- Aantal fietsparkeerplaatsen in Brusselse kinderdagverblijven en scholen
- Aantal ingezette verenigingen, aantal opgeleide personen (vrouwen en mannen, vrouwen en mannen die alleenstaande ouder zijn)

Toelichting

Volgens de laatste cijfers van Pro Velo werden in 2019 bij tellingen van fietsers 63,9% mannen geteld, tegenover slechts 36,1% vrouwen.

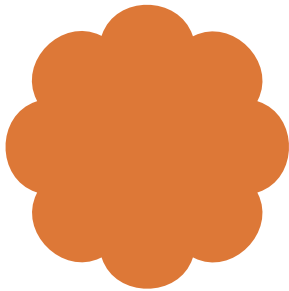
Vrouwen ervaren om de volgende redenen belemmeringen om te fietsen:

- het begeleiden van anderen is moeilijker op de fiets
- boodschappen vervoeren is moeilijker op de fiets
- vrouwen hebben een groter gevoel van kwetsbaarheid en onveiligheid in het verkeer, vooral wanneer zij vergezeld zijn van kinderen
- een reeks redenen die verband houden met sociale denkbeelden: het idee in bepaalde kringen dat de fiets vooral een mannelijk vervoermiddel is of de terughoudendheid die verband houdt met de behoefte om in alle omstandigheden een vrouwelijk en verzorgd uiterlijk te behouden
- gebrek aan vlothed en vaardigheid wordt door vrouwen ook genoemd als een belemmering om te fietsen

Aangezien een vrouw aan het hoofd staat van 86% van de eenoudergezinnen in Brussel, kunnen deze bevindingen ongetwijfeld worden toegepast op eenoudergezinnen. Van de verschillende belemmeringen die worden genoemd, is de mogelijkheid om de kinderen te vergezellen bijzonder belangrijk. Om tegemoet te komen aan de mobiliteitsbehoeften van eenoudergezinnen, door middel van zachte mobiliteit, zal de bevordering van duurzame vervoermiddelen waarmee meerdere mensen samen kunnen reizen, zoals bakfietsen, dus van essentieel belang zijn.

Het gaat hierom het volgende:

1. verder veiliger maken van fietsroutes, d.w.z. het fietsnetwerk van het gewestelijke mobiliteitsplan Good Move, met fietspaden of andere maatregelen zoals verkeersluwe mazen, met verkeersplannen; fietsstraten enz. volgens de criteria van de bestaande vademecums en gidsen.
2. Het verder plaatsen van fietsenstallingen bij (of waar mogelijk in de gebouwen van) scholen en kinderdagverblijven in samenhang met schoolvervoerplannen en zorgen voor toezicht op deze fietsenstallingen bij of in deze instellingen als onderdeel van de actie 'Structureren van de gegevensverzameling en jaarlijkse follow-up van de bezetting van parkeerplaatsen' van het Masterplan Fietsparkeren 2021-2030.
3. Aandacht voor gender en (alleen)ouderschap integreren in de ontwikkeling van bakfietsprojecten en in het bijzonder het Cairgo Bike-project:
 - Organisatie van infosessies over het Cairgo Bike-project in samenwerking met verenigingen die met eenoudergezinnen werken
 - Aan de doelgroep eenoudergezinnen opleidingen over het rijden met een bakfiets aanbieden door een beroep te doen op de verenigingssector die in contact staat met kansarme vrouwen en eenoudergezinnen

Actie 30

Oplossingen voor gedeelde mobiliteit aanbieden die zijn afgestemd op de realiteit van eenoudergezinnen

Actie

Samenwerken met de exploitanten van deelmobiliteit om mobiliteitsoplossingen aan te bieden die zijn afgestemd op de realiteit van eenoudergezinnen.

Doelstelling

Naar oplossingen zoeken met de exploitanten van deelmobiliteit die beter is afgestemd op de behoeften van ouders, in het bijzonder van eenoudergezinnen.

Verantwoordelijken voor de actie

- Bevoegdheid: Mobiliteit
- Bevoegde minister: Elke Van den Brandt
- Coördinator: Brussel Mobiliteit
- Partners: MIVB, exploitanten Deelmobiliteit, maatschappelijk middenveld, equal.brussels

Budgetraming

- In functie van het beschikbare budget
- Overleg: personele middelen bij Brussel Mobiliteit
- Financiële steun aan gezinnen via voorkeurtarieven, mogelijk verleend via steun aan operatoren die autodeeldiensten aanbieden
- Steun aan de verenigingssector via de jaarlijkse subsidieregeling
- Een deel van het aan de operatoren en verenigingen toegekende bedrag moet worden besteed aan communicatie met de doelgroep

Uitvoeringstermijn

- 2021: begin van overleg met operatoren die autodeeldiensten aanbieden en met de verenigingssector
- begin 2022: oprichting van een netwerk en bespreking van partnerschappen
- eind 2022: sluiting van partnerschappen en financiële overeenkomsten

Opvolgingsindicatoren

- Overleg met operatoren die autodeeldiensten aanbieden voltooid
- Uittol van een actieplan «ouderschap» door de operatoren die autodeeldiensten aanbieden
 1. Effect van de communicatie: aantal gezinnen dat op de hoogte is gebracht van het beleid ter ondersteuning van autodelen
 2. Impact van het beleid:
 - a) aantal eenoudergezinnen dat een maatregel ter ondersteuning van autodelen geniet
 - b) aantal uitgevoerde ritten in het kader van dit steunbeleid
 - c) aantal betrokken operatoren die autodeeldiensten aanbieden (idealiter geldt dit steunbeleid voor alle operatoren)
- de dimensie betreffende de inaanmerkingneming van ouderschap opnemen in de overeenkomsten voor de toekenning van subsidies aan operatoren die autodeeldiensten aanbieden

Toelichting

Het is belangrijk dat er rekening wordt gehouden met de specifieke kenmerken van gezinsmobiliteit:

- Ketenverplaatsingen: doorgaans huis-crèche-school-werk-boodschappen-school-crèche-buitenschoolse activiteiten. Alternatieven voor de auto mogen derhalve niet uitsluitend worden overwogen op basis de woon-werkafstand
- Verplaatsingen 'met hindernissen': kinderen zijn minder zelfredzaam en vertragen de verplaatsingen (omdat er meer spullen moeten worden gedragen, eventueel een kinderwagen).
- Verplaatsingen moeten worden afgestemd op grotere tijdsbeperkingen (met naast de werkuren ook de schooltijden).

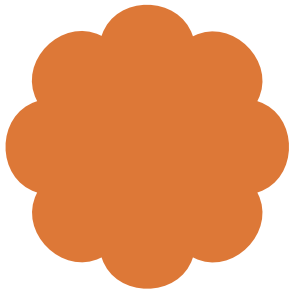
In dit verband is het noodzakelijk te zorgen voor een aanpassing van de bestaande alternatieven voor de auto op het gebied van gezinsmobiliteit.

Er bestaan al verenigingen die oplossingen bieden. Deze verenigingen zijn zich terdege bewust van de problemen waarmee eenoudergezinnen te kampen hebben (het voertuig moet bijvoorbeeld worden opgehaald en teruggebracht naar het vertrekstation, wat niet erg geschikt is voor woon-werkverkeer of vervoer van en naar school). Om partnerschappen tot stand te brengen, moet er een netwerk worden gevormd met hen en met de operatoren. Daarnaast moet een dialoog op gang worden gebracht met al deze actoren.

Het gaat dus om een overleg te organiseren met de exploitanten van deelmobiliteit om samen na te denken over oplossingen om de dienst beter af te stemmen op de mobiliteit van de ouders. In dit verband zouden de volgende actiegebieden kunnen worden onderzocht:

- Stations ontwikkelen in de buurt van scholen waar auto's tegen een bepaalde tijd moeten worden ingeleverd
- De dienst flexibeler maken door af te stappen van het idee 'station to station'
- Het sluiten van partnerschappen tussen maatschappijen die autodeeldiensten en carpooling aanbieden om een verlaagd tarief voor dit soort ritten aan te bieden
- Een netwerk uitbouwen van operatoren die autodeeldiensten aanbieden
- Kinderzitjes voorzien in deelvoertuigen (auto's of fietsen)

Deze elementen zullen opgenomen worden in de jaarlijkse subsidies voor operatoren van gedeelde mobiliteit.

Actie 31

Beschikken over de statistische en kwalitatieve gegevens die nodig zijn om het mobiliteitsbeleid aan te passen aan de behoeften van eenoudergezinnen

Actie

Documentatie, gegevens en specifieke studies aanleveren over mobiliteit, verplaatsings- en verkeersveilig gedrag van de Brusselaars in al hun diversiteit.

Doelstelling

Beschikken over de statistische en kwalitatieve gegevens die nodig zijn om het mobiliteitsbeleid aan te passen aan de behoeften van vrouwen en gezinnen.

Verantwoordelijken voor de actie

- Bevoegdheid: Mobiliteit
- Bevoegde minister: Elke Van den Brandt
- Coördinator: Brussel Mobiliteit
- Partners: De wetenschappelijke wereld, perspective.brussels (BISA)

Budgetraming

Binnen de bestaande budgetten voor studies in het kader van het mobiliteitsbeleid.

Uitvoeringstermijn

Juni 2021 - December 2022 :

- De uitrol van het onderzoek bepalen
- De wetenschappelijke wereld contacteren en bijeenbrengen
- Doorvoering en toepassing van de resultaten/aanbevelingen

Opvolgingsindicatoren

Le ConsDe Adviesraad MGK³⁸ stelt tweejaarlijks het onderzoek, de doorvoering en toepassing inzake de situatie en de ervaringen van de bepaalde doelgroepen voor aan de diensten en besturen.

38 Adviesraad Mobiliteit - Gelijke Kansen: samengesteld uit gendercoördinatoren van de besturen (BM, MIVB en ASR) en het kabinet van de minister van Mobiliteit. De opdracht van deze adviesraad omvat de follow-up van de verbintenissen, de mainstreaming en de inschakeling van de overheidsdiensten inzake Gelijke Kansen en Mobiliteit, met name gender, personen met beperkte mobiliteit, LGBTQIA+, diversiteitsbeleid van gezinnen en sociaaleconomische diversiteit,...

Toelichting

Het verzamelen van gedrags- en perceptiegegevens bij de gebruik(st)ers van openbare mobiliteitsdiensten en, meer in het algemeen, het bestuderen van de gewoonten en beperkingen van de burgers op het gebied van mobiliteit zijn een essentiële voorwaarde om het overheidsbeleid inzake mobiliteit af te stemmen op de verwachtingen en behoeften van het publiek.

Willen we tot een kwalitatief hoogwaardig stadsvervoer komen, dan moeten we aandacht besteden aan de behoeften van de verschillende groepen gebruikers en gebruiksters. Jong en minder jong, fit of minder fit, autochtoon of allochtoon: het vervoersaanbod moet aangepast zijn aan alle doelgroepen.

De genderstudies hebben het trouwens aangetoond: trajecten van vrouwen zijn anders dan die van mannen. Die laatste gaan gewoonlijk van één punt naar een ander, bijvoorbeeld van huis naar het werk of van het werk naar de sportclub, terwijl vrouwen tijdens hetzelfde traject op verschillende plaatsen halt houden. Zij gaan van huis naar het kinderdagverblijf, maar onderweg stoppen zij nog snel even bij de bank en de winkel om een boodschap te doen voordat zij naar hun werk gaan ... De verplaatsingen van vrouwen zijn dus vaker ketenverplaatsingen (een combinatie van verplaatsingen), terwijl de verplaatsingen van mannen eerder een slingerbeweging zijn. Vrouwen leggen ook vaker kortere afstanden af dan mannen³⁹. Het verzamelen van gendergerelateerde gegevens en het uitvoeren van genderanalyses van mobiliteitspraktijken moet een automatisme worden, zoals voorgeschreven door de ordonnantie van 29 maart 2012 houdende de integratie van de genderdimensie in de beleidslijnen van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest.

Maar de gezinsmobiliteit verdient het ook om deze mainstreamingbenadering te laten doordringen in alle mobiliteits-enquêtes en -studies. Er zal bijzondere aandacht moeten worden besteed aan de groep van eenoudergezinnen binnen de gezinnen. Hun mobiliteit wordt in feite gekenmerkt door de beperkingen die eigen zijn aan vrouwen (aangezien een vrouw aan het hoofd staat van het overgrote deel van de eenoudergezinnen), maar ook door een verschijnsel van over-mobiliteit dat verband houdt met het feit dat de verantwoordelijkheid voor alle verplaatsingen van het gezin bij één persoon ligt, en door een hoog niveau van bestaansonzekerheid die een grote invloed heeft op de toegang (of niet) tot bepaalde vervoermiddelen. Voor deze gezinnen is het openbaar vervoer de belangrijkste verplaatsingswijze. Daarom moet de connectiviteit tussen de verschillende vervoermiddelen, evenals de toegankelijkheid van het openbaar vervoer, een belangrijk aandachtspunt zijn. Deze gezinnen ondervinden namelijk vaak een 'belemmerde' mobiliteit (omringd door kinderen, kindervagens, handenvol boodschappen enz.). Het uitdenken van de mobiliteit van deze gezinnen vereist een denkoefening over de ruimtelijke ordening, door af te stappen van de territoriale indeling volgens functies (wonen, vrije tijd, werk, verplaatsingen) ten gunste van een perspectief van nabijheidsdiensten en door de ruimten in hun globaliteit opnieuw te bekijken door de ogen van ouders.

Het gaat hier om het volgende:

- Ervoor zorgen dat er binnen de bevoegdheden Mobiliteit/Openbare Ruimte op een meer structurele wijze rekening wordt gehouden met gender en (alleen)ouderschap
- Deze dimensies systematisch integreren in alle andere studies en enquêtes over mobiliteit, en indicatoren met betrekking tot (eenouder)gezinnen creëren binnen de regelmatig bijgewerkte indicatoren
- Bekijken of er via de tevredenheidsbarometers voor gebruikers die zich in het Gewest verplaatsen, gegevens worden verzameld over gender, aantal kinderen en opvangregeling bij scheiding, zodat kan worden onderzocht of de tevredenheidsgraad verschilt in functie van deze factoren en wat dan de oorzaak daarvan is
- Ervoor zorgen dat eenoudergezinnen worden opgenomen in de gebruik(st)ers- en burgerpanels die worden opgezet om regelmatig peilingen te houden
- Wetenschappelijke gegevens onderzoeken via een studie van het Belgisch Fonds voor Wetenschappelijk Onderzoek

39 BRULOCALIS (Vereniging van de Stad en de Gemeenten van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest), Mobiliteits- en verkeersveiligheidsmonitor, Focus gender mobility, voorjaar 2016, nr. 44, p. 21.

6.

Resultaten van
de niet-
gewestelijke
werkgroepen

Zoals aangegeven in de inleiding, is dit plan een gewestelijk actieplan en vallen de maatregelen ervan strikt onder de gewestelijke bevoegdheden. Aangezien de reflectie transversaal bedoeld is, hadden verschillende van de georganiseerde werkgroepen niettemin betrekking op Brusselse gemeenschapsaangelegenheden waarvan het belang voor eenoudergezinnen niet langer aangetoond moet worden. Deze werkgroepen waren een gelegenheid om zich, samen met de non-profitsector, te buigen over alle aspecten waarmee Brusselse eenoudergezinnen in het algemeen te maken krijgen.

Hieruit vloeiden een aantal voorstellen voort die uiteindelijk steun konden vinden bij de GGC, de FGC en de VGC. Concreet werden er 3 werkgroepen gehouden over uitsluitend Brusselse gemeenschapsbevoegdheden: de WG-gezinsbijslagen, de WG welzijn/gezondheid en de WG kinderopvang.

Werkgroep 'gezinsbijslagen'

In het kader van de voorbereidende werkzaamheden voor de uitvoering van dit plan bleek het vanzelfsprekend dat een reflectie over de gezinsbijslagen in het kader van de werkgroep plaatsvond in aanwezigheid van de kinderbijslagfondsen en de vrijwilligersorganisaties. Hoewel veel studies aangeven dat kinderen de eerste slachtoffers van armoede zijn, is bewezen dat gezinsbijslagen, die financiële steun bieden voor de zorg voor kinderen, bijdragen aan het verminderen van de armoede in het algemeen. Voor veel mensen die in preciaire omstandigheden leven, waaronder veel eenoudergezinnen, zijn de gezinsbijslagen dus een essentiële bron van inkomsten.

Na de zesde staatshervorming werden de verantwoordelijkheden voor de gezinsbijslagen overgedragen aan de gemeenschappen en gewesten. Voor Brussel is het beheer van de bevoegdheid inzake gezinsbijslagen een zaak tussen Iriscare en het bestuur van de Gemeenschappelijke Gemeenschapscommissie (GGC). Iriscare is verantwoordelijk voor het opzetten en beheren van het nieuwe Brusselse kinderbijslagsysteem. De GGC maakte van deze overdracht van operationeel beheer gebruik om een nieuw model van kinderbijslag te lanceren dat sinds 1 januari 2020 van kracht is.

Het Brusselse gezinsbijslagsysteem houdt voortaan rekening met preciaire omstandigheden, aangezien het zich richt op kansarme gezinnen en de middenklasse met bescheiden inkomens via de toekenning van toeslagen bovenop het basistarief die rekening houden met de gezinssamenstelling (verhoogde toeslagen voor eenoudergezinnen) en gezinsinkomen (sociale toeslagen zodra een gezin minder dan 45.000 euro jaarinkomen heeft, verhoogde sociale toeslagen voor gezinnen met minder dan 31.000 euro).

Concreet zal de GGC na de besprekingen in de werkgroep Kinderbijslag, worden verzocht zich over de volgende aanbevelingen te buigen:

- **Aanbeveling 1: Oprichting van een informatieportaal via de website van Iriscare met duidelijke en toegankelijke informatie over kinderbijslag**

Momenteel is er op internet geen algemeen informatieportaal met duidelijke en toegankelijke informatie over kinderbijslag. Om algemene of meer gerichte informatie te verkrijgen over het kinderbijslagmodel dat in Brussel van kracht is, worden gezinnen via de zoekmachine rechtstreeks doorverwezen naar de specifieke sites van de verschillende (private en openbare) kinderbijslagfondsen in Brussel.

Gezien de complexiteit van het kinderbijslagsysteem en de noodzakelijke inkomstenbron die het vormt, is het van essentieel belang dat gezinnen volledig geïnformeerd worden.

In het licht hiervan is het aanbevolen om op de website van Iriscare een informatieportaal over kinderbijslag te creëren. Dit portaal zou bijvoorbeeld algemene informatie kunnen bevatten over de berekening en de uitbetaling van kinderbijslag, de bestaande sociale toeslagen, de bemiddelingsdienst en de mogelijkheden om te kiezen tussen de verschillende private en openbare kinderbijslagfondsen in Brussel.

- **Aanbeveling 2: De budgettaire mogelijkheid evalueren om in een sociale toeslag te voorzien voor eenoudergezinnen vanaf één kind**

Het in Brussel geldende kinderbijslagmodel voorziet in specifieke sociale toeslagen voor eenoudergezinnen. Eenoudergezinnen met minder dan 31.000 euro bruto belastbaar inkomen per jaar ontvangen:

- 10 euro per maand en per kind voor gezinnen met 2 kinderen
- 20 euro per maand en per kind voor gezinnen met 3 kinderen en meer

Er is dus geen specifieke toeslag voor eenoudergezinnen met één kind, noch voor eenoudergezinnen met een bruto belastbaar inkomen van meer dan 31.000 euro per jaar, en dit terwijl zes op de tien eenoudergezinnen in Brussel slechts één kind hebben. Er wordt aanbevolen om in het kader van de evaluatie van het nieuwe systeem de budgettaire mogelijkheid van een specifieke toeslag voor eenoudergezinnen met één kind te bestuderen. Concreet wordt aanbevolen om bij de eerste evaluatie van de hervorming van het nieuwe kinderbijslagsysteem, die door Iriscare moet worden uitgevoerd, aandacht te besteden aan de verhoging van de gezinsbijslag voor een alleenstaande ouder vanaf het eerste kind. Ook de uiteindelijke sociale gevolgen van een dergelijke maatregel zullen geëvalueerd moeten worden

Werkgroep 'welzijn/gezondheid'

Zoals uitgelegd in de inleiding van dit Plan, voorzien de Algemene Beleidsverklaring van het Verenigd College van de GGC en de Franstalige Brusselse Regeringsovereenkomst in de opstelling van het Brussels Takes Care Plan (geïntegreerd welzijns- en gezondheidsplan). Dit plan, dat een territoriale benadering van maatschappelijk welzijn en gezondheid weerspiegelt, werd op een participatieve manier opgesteld met professionals en actoren op het gebied van welzijn en gezondheid in Brussel en met een panel van burgers.

Tijdens de laatste maanden van 2020 en begin 2021 vonden acht werkgroepen (WG) en een burgerraadpleging plaats om concrete acties te identificeren die in Brussels Takes Care (het geïntegreerd welzijns- en gezondheidsplan) moeten worden uitgevoerd en opgenomen met betrekking tot de sociale voorzieningen en de gezondheidszorg.

De voorbereidende werkzaamheden op basis van de 8 rapporten van deze 8 werkgroepen van Brussels Takes Care werden opgestart vóór de lancering van de werkgroep Welzijn-Gezondheid van het Gewestelijk Plan voor de Eenoudergezinnen. Experten op het gebied van eenoudergezinnen hebben over elk van de rapporten van Brussels Takes Care een advies uitgebracht om voor elk van deze onderwerpen te wijzen op de aandachtspunten en mogelijke aanbevelingen voor dit specifieke publiek rond de 8 thema's welzijn-gezondheid.

Deze waardevolle informatie werd verzameld in één document dat als werkbasis diende voor de werkgroep welzijn-gezondheid van het Gewestelijk Plan voor de ondersteuning van eenoudergezinnen. Tijdens deze bijeenkomst hebben verschillende experts hun observaties en aanbevelingen gepresenteerd en konden de verschillende actoren verder gaan in hun analyses en in hun observaties en aanbevelingen over aangelegenheden inzake welzijn en gezondheid voor het publiek van eenoudergezinnen.

Het resultaat van deze bundeling van deskundigheid en de verbintenissen van het Verenigd College en de Franstalige Brusselse regering op het gebied van eenoudergezinnen zijn dus terug te vinden in het Brussels Takes Care Plan (geïntegreerd welzijns- en gezondheidsplan).

Werkgroep 'kinderopvang'

Het gebrek aan plaatsen in kinderopvangstructuren in Brussel is een van de grootste obstakels voor de tewerkstelling van eenoudergezinnen. Daarnaast komt het vaak voor dat hun specifieke situatie niet voldoet aan de registratie-eisen van zogenaamde traditionele crèches. Deze laatste vragen immers vaak om een inschrijving op de wachtlijst vanaf 3 maanden zwangerschap, een regelmaat in aanwezigheid wat betreft het aantal dagen per week (minimum 3 of 4 dagen), een bepaalde duur van inschrijving (enkele maanden), uurregelingen en precieze aankomsttijden die niet overeenkomen met de realiteit van deeltijdwerk en uurregelingen die buiten de norm van 9.00-17.00 uur vallen. Bovendien leggen sommige kinderdagverblijven zelfs vaste «instapperiodes» op, zoals september of januari.

Dit is een gebrek aan flexibiliteit dat zwaar weegt op de eenoudergezinnen. Het antwoord op deze problemen moet worden gevonden in het kader van het flexibeler maken van opvang in allround opvangstructuren en niet in een specialisering van de opvang die zou leiden tot een «gettovorming» van het publiek.

Concreet zullen deze kwestie en de gevolgen ervan worden doorgegeven aan de FGC zodat er rekening mee kan worden gehouden bij de uitvoering van het nieuwe beheerscontract van ONE 2021-2025, dat tot doel heeft de richtlijnen vast te stellen van toekomstige ontwikkelingen in het aanbod van opvang in Wallonië en Brussel. Momenteel voorzien de richtlijnen van dit beheerscontract in 2.100 nieuwe opvangplaatsen in Brussel tegen 2025 volgens 3 prioriteiten:

- Prioriteit 1: projecten die infrastructuurfinanciering hebben ontvangen van de FGC of EFRO.
- Prioriteit 2: projecten met betrekking tot het creëren van plaatsen in geografische entiteiten met een gesubsidieerde dekkingsgraad van minder dan 33%.
- Prioriteit 3: eventuele saldi verdeeld volgens meer specifieke criteria zoals geografische wenselijkheid of doelgroep, zoals de eenoudergezinnen.

Het flexibiliseren van de opvangpraktijken is een van de huidige prioriteiten van de FGC, waarbij gestreefd wordt naar de integratie van flexibele opvangpraktijken door de nieuwe opvangplaatsen die worden gecreëerd - zodra ze openen - zodat beter aan de behoeften van gezinnen kan worden voldaan.

De VGC deelt deze bekommernis en zet ook in op de uitbreiding van de capaciteit van betaalbare Nederlandstalige kinderopvangvoorzieningen (tarieven die gebaseerd zijn op het gezinsinkomen). Hierbij zal er bijzondere aandacht worden besteed aan gemeenten met lagere gemiddelde inkomens - wat eenoudergezinnen ten goede zal komen. We zullen de Franse Gemeenschapscommissie en de VGC bewust blijven maken van het belang van deze problematiek, in het bijzonder voor eenoudergezinnen.

